SALA DE LECTURA

flacara

anul XXXIII
1 (1490)
VINERI
6 IANUARIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Să facem astfel ca, în anul 1984, poporul nostru, acționînd în deplină unitate, să-și asigure o viață tot mai bună, ca patria noastră să cunoască o continuă înflorire

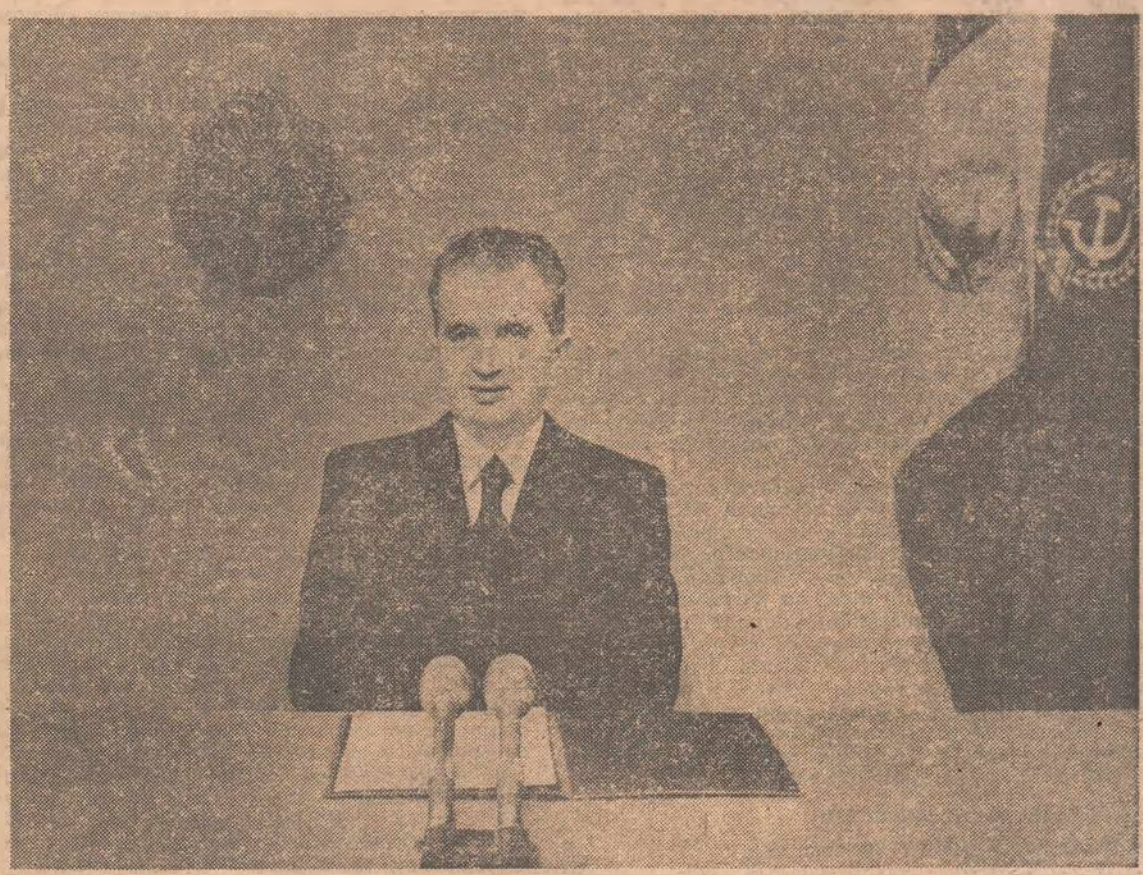

iată un îndemn-călăuză din primul document politic românesc al anului 1984

MESAJUL DE ANUL NOU

adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, de

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Textul în pag. 2

Colind, după datina străbună, la sediul Comitetului Central al partidului

La mulți ani, pentru binele țării, pentru prosperitatea națiunii române și pacea planetei!

6685 SL
SALA DE LECTURA

Patria cabinetul de lucru al preşedintelui

„La mulți ani!"

• Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor la posturile de radio şi televiziune de tovarăşul Nicolae Ceauşescu •

Dragi tovarăşi şi prieteni, cetăţeni ai Republicii Socialiste România,

Incheiem anul 1983 cu satisfacţia de a fi realizat noi progrese in dezvoltarea economico-socială a patriei, în mersul său inainte pe calea făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Prin munca intregului popor a sporit avuţia socialistă a ţării, România a urcat noi trepte de civilizaţie materială şi spirituală. In industrie, planul a fost indeplinit in bune condiţii, cu un ritm de creştere de circa 5 la sută, iar in agricultură, deşi am avut un an greu datorită secetei prelungite, am obţinut o recoltă care asigură buna aprovizionare a populaţiei. S-au dezvoltat, de asemenea, şi celelalte sectoare, invăţămintul, ştiinţa, cultura – factori fundamentali ai edificării noii orinduiri. Aplicind ferm hotăririle Conferinţei Naţionale, am reuşit să depăşim unele greutăţi care s-au manifestat in primii doi ani ai cincinalului şi să obţinem, pe ansamblu, realizări importante, care asigură indeplinirea in bune condiţii a intregului cincinal 1981–1985.

Pe baza realizărilor obţinute, am putut trece la majorarea cu circa 5 la sută a retribuţiei reale, precum şi la alte măsuri de perfecţionare a mecanismului economico-financiar, de aplicare fermă a principiilor socialiste de retribuţie după munca depusă, după contribuţia adusă la sporirea avuţiei naţionale.

Toate aceste realizări demonstrează cu putere justeţea politicii partidului, realismul şi caracterul mobilizator al planurilor şi programelor noastre de dezvoltare socialistă. Ele ilustrează minunata forţă creatoare a poporului, care, liber şi stăpin pe destinele sale, acţionează, in strinsă unitate pentru progresul şi inflorirea României socialiste, pentru intărirea independenţei şi suveranităţii sale.

Acum, cind incheiem incă un an de muncă şi infăptuiri, doresc ca, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat şi guvernului, precum şi al meu personal, să adresez eroicei noastre clase muncitoare, ţărănimii, intelectualităţii, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, intregului popor, cele mai calde felicitări şi urări de noi succese in viitor.

Dragi tovarăşi şi prieteni, cetăţeni ai României socialiste,

Intrăm in Anul Nou, 1984 – cel de-al patrulea an al actualului cincinal – cu un program de activitate temeinic fundamentat, elaborat cu participarea activă a tuturor organismelor democraţiei noastre socialiste, a maselor largi populare – şi adoptat recent de Marea Adunare Naţională. Prevedem o creştere importantă a producţiei industriale, agricole, a tuturor celorlalte sectoare ale vieţii economice şi sociale. In mod deosebit, in 1984 – odată cu creşterea, in ritmurile stabilite, a producţiei in toate ramurile economiei naţionale – va trebui să acordăm o atenţie prioritară realizării programului energetic şi de dezvoltare a bazei proprii de materii prime, in vederea asigurării, intr-un timp cit mai scurt, a independenţei energetice a ţării, a satisfacerii intr-o măsură tot mai mare din producţia internă a cerinţelor de materii prime şi materiale.

Va trebui, de asemenea, să asigurăm indeplinirea exemplară a programelor speciale, pe care le-am adoptat, privind ridicarea nivelului tehnic şi a calităţii produselor, creşterea mai accentuată a productivităţii muncii, reducerea consumului de energie şi materiale, sporirea eficienţei in toate ramurile economiei naţionale. Am acumulat puternice mijloace tehnico-materiale, dispunem de un important potenţial ştiinţific, s-a ridicat nivelul de calificare al oamenilor muncii. Important este acum să valorificăm cit mai bine aceste mari acumulări pentru obţinerea unor rezultate superioare, pentru trecerea la o nouă calitate a muncii şi vieţii poporului.

In agricultură am stabilit să obţinem o creştere importantă a producţiei vegetale şi animale, să intensificăm lucrările de irigaţii şi imbunătăţiri funciare – prevăzute in programul special adoptat in acest an – incit să realizăm, in orice condiţii de climă, recolte sporite şi sigure, să asigurăm o bună aprovizionare a populaţiei cu produse agroalimentare. Dispunem, şi in agricultură, de o bună bază materială, de muncitori, specialişti şi cooperatori capabili – şi trebuie să facem ca 1984 să fie un an al recoltelor record, al desfăşurării largi a revoluţiei agrare in România !

In toate ramurile economiei naţionale, anul 1984 să marcheze o imbunătăţire radicală a activităţii ! Să asigurăm sporirea puternică a venitului naţional şi infăptuirea, pe această bază, a tuturor măsurilor pe care le-am stabilit privind creşterea veniturilor şi a nivelului de trai al oamenilor muncii – ţelul suprem al politicii partidului, esenţa societăţii socialiste pe care o edificăm.

Să ridicăm la un nivel superior gindirea şi creaţia ştiinţifică, invăţămintul, cultura şi arta, asigurind fiecărui om al muncii un orizont tot mai larg de cunoaştere şi pregătire profesională, tehnică, ştiinţifică şi culturală ! Să intensificăm activitatea politico-educativă pentru formarea unui om nou, cu o conştiinţă morală inaintată, să promovăm ferm, in toate domeniile, principiile eticii şi echităţii socialiste, ale umanismului revoluţionar !

Să acţionăm neabătut pentru perfecţionarea conducerii ştiinţifice a tuturor domeniilor de activitate, să intărim democraţia socialistă, revoluţionară, autoconducerea şi autogestiunea muncitorească, pornind, intotdeauna, de la faptul că societatea socialistă şi comunistă se construieşte cu poporul şi pentru popor ! Tot ceea ce făurim trebuie să servească poporului, bunăstării şi fericirii sale, ridicării patriei pe noi culmi de civilizaţie şi progres, intăririi independenţei şi suveranităţii României socialiste !

Să facem astfel ca, in anul 1984, poporul nostru, acţionind in deplină unitate, cu spirit de inaltă răspundere, ordine şi disciplină, să-şi asigure o viaţă tot mai bună, ca patria noastră să cunoască o continuă inflorire, pe calea socialismului şi comunismului !

Dragi tovarăşi şi prieteni, cetăţeni ai României socialiste,

In anul 1983 s-a ajuns la o agravare considerabilă a situaţiei internaţionale, la creşterea pericolului unui război mondial, care va deveni, inevitabil, un război nuclear. Au avut loc noi manifestări ale politicii de forţă, s-a intensificat cursa inarmărilor, s-a inrăutăţit situaţia economică şi s-au mărit decalajele dintre ţările sărace şi cele bogate. In mod deosebit, in ultimele luni, s-a agravat situaţia in Europa, ca urmare a trecerii la amplasarea rachetelor nucleare americane cu rază medie de acţiune in unele ţări vest-europene. Aceasta a dus la retragerea de la convorbirile de la Geneva şi la anunţarea de contramăsuri nucleare de către Uniunea Sovietică. Ne aflăm la inceputul unei noi curse a inarmărilor nucleare, care pune in pericol existenţa a inseşi vieţii pe planeta noastră. Niciodată in istoria sa omenirea nu s-a aflat intr-o situaţie atit de gravă !

Pornind de la toate acestea, doresc să reafirm şi acum, in a'unul Noului An, hotărirea României de a acţiona cu fermitate, de a-şi uni forţele şi conlucra strins cu toate statele şi popoarele, cu toţi cei care iubesc viaţa pentru a opri acest curs deosebit de periculos spre o catastrofă nucleară, pentru asigurarea păcii.

Trebuie să se facă totul pentru ca S.U.A. să oprească amplasarea in Europa a rachetelor nucleare cu rază medie de acţiune, iar Uniunea Sovietică să oprească aplicarea contramăsurilor nucleare de răspuns. In aceste condiţii, să se treacă la reluarea negocierilor sovieto-americane, in vederea ajungerii la un acord corespunzător, care să ducă, in final, la eliminarea rachetelor şi la eliberarea continentului de orice arme nucleare, la realizarea unei Europe unite, a păcii şi colaborării. In numele păcii şi vieţii, să acţionăm cu toate forţele, incit anul 1984 să determine o schimbare radicală a cursului evenimentelor in acest sens ! Popoarele, mişcările pentru pace din Europa – cărora poporul român li s-a alăturat cu intreaga sa forţă – trebuie să-şi facă tot mai puternic auzit cuvintul, să ceară să primeze raţiunea şi spiritul de răspundere, interesele păcii, ale apărării dreptului suprem al omului – la viaţă, la pace, la libertate !

In acest spirit vom participa la Conferinţa pentru incredere şi dezarmare de la Stockholm, animaţi de dorinţa de a ne aduce intreaga contribuţie la intărirea increderii, colaborării şi păcii pe continent.

Vom acţiona cu toată energia pentru dezvoltarea colaborării dintre toate statele din Balcani, pentru transformarea acestei regiuni intr-o zonă a păcii, fără arme nucleare şi baze militare străine !

Vom milita pentru ca in intreaga viaţă internaţională să fie instaurate principiile egalităţii in drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului in treburile interne, nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa.

Considerăm că, în actualele imprejurări internaţionale, trebuie făcut totul pentru soluţionarea pe cale paşnică a tuturor conflictelor şi problemelor litigioase – din Orientul Mijlociu, din Asia, Africa, America Centrală şi din alte regiuni ale lumii.

Vom depune, in continuare, toate eforturile pentru lichidarea subdezvoltării şi instaurarea noii ordini economice mondiale, pentru intărirea colaborării şi solidarităţii ţărilor in curs de dezvoltare in lupta pentru afirmarea lor liberă pe calea progresului.

Fie ca anul 1984 să ducă la intărirea conlucrării tuturor statelor, fără deosebire de orinduire, la creşterea participării lor active la soluţionarea problemelor complexe ce confruntă omenirea, in interesul fiecărei naţiuni, al păcii şi independenţei popoarelor !

Dragi tovarăşi şi prieteni, cetăţeni ai României socialiste,

Să intimpinăm a 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare naţională şi socială şi cel de-al XIII-lea Congres al partidului cu succese tot mai insemnate in dezvoltarea economico-socială, in toate domeniile construcţiei socialiste ! Să facem totul pentru a servi cauza generală a poporului, a bunăstării şi fericirii sale, a intăririi independenţei şi suveranităţii României !

Fie ca anul 1984 să marcheze progrese importante in eforturile popoarelor pentru oprirea cursei inarmărilor, pentru inlăturarea rachetelor şi a oricăror arme nucleare din Europa, pentru triumful politicii de destindere şi colaborare, de securitate şi pace !

Cu prilejul Anului Nou vă urez din toată inima, dragi compatrioţi, noi şi noi realizări, satisfacţii depline in muncă şi in viaţă, implinirea tuturor dorinţelor de mai bine, multă sănătate şi fericire !

„LA MULŢI ANI !"

PREŞEDINTELE ROMÂNIEI, TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU, PRIMEŞTE FELICITĂRILE CORPULUI DIPLOMATIC

Vineri, 30 decembrie 1983, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit pe şefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanţi ai unor organizaţii acreditaţi in ţara noastră, care au prezentat felicitări cu prilejul celei de-a 36-a aniversări a proclamării Republicii şi al Anului nou. La primire au participat tovarăşa Elena Ceauşescu, tovarăşii Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Manea Mănescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Rădulescu, Ştefan Andrei, Miu Dobrescu, Petru Enache, Nicolae Giosan. In cuvintarea rostită cu acest prilej, preşedintele României a spus: „Aveţi perfectă dreptate cind afirmaţi că nu avem motive să fim prea optimişti in legătură cu situaţia internaţională, aşa cum se prezintă ea acum la sfirşitul anului. Dar nici nu trebuie — şi nu avem nici dreptul — să fim prea pesimişti. Este necesar să pornim in noul an avind convingerea că este posibil şi trebuie să acţionăm pentru soluţionarea acestui complex de probleme pe calea tratativelor, a colaborării multilaterale in direcţia asigurării unei păci trainice in lume. In ce o priveşte, România are ferma convingere că este posibil să obţinem anumite rezultate in anul viitor — şi va acţiona cu hotărire in această direcţie". Tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-au fost adresate de către diplomaţii prezenţi, din partea şefilor de state şi guverne, a conducătorilor organizaţiilor pe care le reprezintă, călduroase felicitări, urări de sănătate şi fericire, de noi succese in bogata şi rodnica activitate pe care o desfăşoară pentru fericirea şi prosperitatea poporului român, pentru cauza păcii, inţelegerii şi colaborării in lume. Şeful statului român a urat diplomaţilor, la incheierea primirii, multă fericire, sănătate, succese in activitatea lor, precum şi tradiţionalul „La mulţi ani !"

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu, tradiţionala urare a tinerei generaţii

Viaţa României

• Copiii ţării au urat conducătorului partidului sănătate, fericire şi putere de muncă •

Tradiţionala sărbătoare a „Plugusorului", transmisă peste vremi, din generaţie în generaţie, a reunit la sfîrşitul anului trecut mii de copii şi tineri de pe întreg cuprinsul ţării care au venit în faţa sediului Comitetului Central al Partidului Comunist Român să ureze, cu toată căldura inimilor lor, conducătorului iubit al partidului şi statului, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, strămoşescul „La mulţi ani !", multă sănătate, fericire şi viaţă lungă, nesecată putere de muncă pentru binele întregului popor, pentru înflorirea patriei socialiste, pentru viitorul ei luminos. Această entuziastă şi emoţionantă manifestare, ce a avut loc vineri, 30 decembrie, perpetuează peste ani străbune datini inspirate din munca şi viaţa harnicului nostru popor, din aspiraţiile sale spre o viaţă mai bună. Şi în acest an ea s-a constituit într-o nouă şi puternică expresie a dragostei fierbinţi, a recunoştinţei profunde pe care milioanele de copii şi tineri din patria noastră le nutresc faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, faţă de tovarăşa Elena Ceauşescu, faţă de conducerea de partid şi de stat, pentru condiţiile minunate de viaţă şi învăţătură create tinerei generaţii, pentru grija statornică cu care veghează la formarea lor ca destoinici constructori ai socialismului şi comunismului în patria noastră. Împreună cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu s-au aflat tovarăşii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinuşe, Petre Lupu, Manea Mănescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Păţan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeţ, Ştefan Andrei, Ştefan Birlea, Miu Dobrescu, Marin Enache, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gidea, Ştefan Mocuţa, Ana Mureşan, Elena Nae, Ioan Totu, Ion Ursu, Richard Winter, Gheorghe Stoica. Erau de faţă tovarăşul Nicu Ceauşescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ceilalţi membri ai Secretariatului C.C. al U.T.C., cadre de conducere ale U.A.S.C.R. şi Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor.

Începerea „Plugusorului" a fost marcată de copiii colindători din zonele bogate în tradiţii folclorice ale ţării, din Maramureş şi Moldova, din Oltenia şi Dobrogea, din Muntenia şi Banat, iar marea piaţă din faţa sediului Comitetului Central a fost inundată apoi de cunoscutele şi îndrăgitele acorduri ale colindului „Din an în an" al marelui nostru compozitor Ciprian Porumbescu. Alaiul copiilor, plin de exuberanţă tinerească, de bucuria momentului întîlnirii cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu, a fost înlocuit apoi de un grup de tineri muncitori, ţărani, intelectuali, care în cuvinte de o mare forţă sugestivă au evocat rodnicia muncii în anul pe cale să se încheie, realizările remarcabile obţinute de clasa muncitoare, de ţărănime, de întregul popor, condus de partid, pe drumul devenirii noastre socialiste. Întrupînd momente emoţionante, de puritate şi gingăşie, cei mai mici colindători, şoimii patriei şi pionierii, au venit să ureze, din sufletele lor curate, mulţi ani şi sănătate tovarăşului Nicolae Ceauşescu, tovarăşei Elena Ceauşescu, celorlalţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat şi au adresat mulţumirile lor fierbinţi conducătorului partidului şi statului nostru pentru grija cu care le ocroteşte copilăria şi le asigură un viitor luminos şi fericit. A fost apoi rîndul uteciştilor — constructori, mineri, brigadieri, ţărani, elevi, studenţi şi militari — să transmită, prin dans şi vers, angajamentul tinerei generaţii de a înfăptui prin muncă directivele izvorîte din indicaţiile şi orientările secretarului general al partidului, de a-şi aduce întreaga lor contribuţie la realizarea hotărîrilor Congresului al XII-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului. Cel mai înălţător moment al „Plugusorului" l-a constituit urarea de sănătate, putere de muncă şi viaţă lungă adresată tovarăşului Nicolae Ceauşescu de către utecişti, pionieri şi şoimi ai patriei. În această caldă şi vibrantă atmosferă a luat cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care mulţumind pentru urările primite a spus : „Vom face, dragii mei prieteni, totul pentru ca viaţa voastră, a tineretului, a copiilor să fie tot mai frumoasă, tot mai fericită, pentru a vă asigura un viitor de pace spre a putea să trăiţi în linişte şi să construiţi o societate tot mai înfloritoare, tot mai frumoasă, o Românie demnă, egală în rîndul naţiunilor lumii".

C. DUMITRU

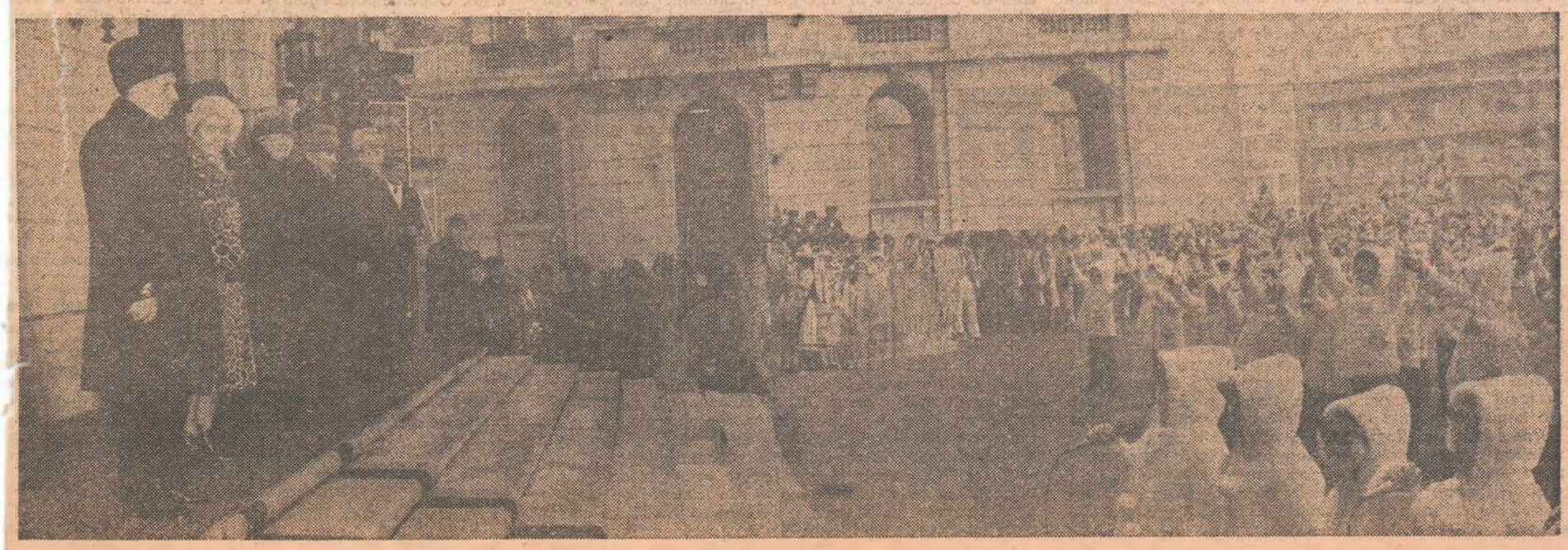

Omagiu

O viață de om în slujba oamenilor

● Un simbol al puterii de muncă și al sacrificiului de sine pentru interesele majore ale partidului ●

Sculptură de IZSAK MARTIN

„In promovarea progresului tehnic în întreaga economie trebuie să acordăm o atenție sporită dezvoltării învățămîntului, formării și pregătirii cadrelor pe baza a tot ceea ce este mai nou, mai înaintat în știință și tehnică, în cunoașterea umană, asigurînd astfel țării cadre cu temeinică pregătire teoretică și practică, în deplină concordanță cu cerințele actuale".

■

„Noi considerăm că astăzi, mai mult ca oricînd, oamenii de știință de pe toate meridianele, fără deosebire de convingeri politice, filozofice, trebuie să conlucreze tot mai strîns pentru a găsi soluții și a da răspuns marilor probleme ce confruntă omenirea — problemele dezvoltării, ale energiei și materiilor prime, ale alimentației, sănătății, apărării mediului înconjurător, ridicării calității vieții și atîtea altele".

■

„Considerăm, totodată, că, în zilele noastre, nu poate exista îndatorire mai mare a slujitorilor științei decît aceea de a apăra pacea, cuceririle științei și civilizației umane, dreptul la viață, la existență liberă și demnă al tuturor oamenilor de pe planeta noastră".

ELENA CEAUȘESCU

Vă spunem: La mulți ani cu sănătate, Alături de al patriei Erou!

Istoria, dreapta și curata istorie a neamului nostru, poartă printre icoanele de aur ale eroilor săi numeroase chipuri și imagini de femei, al căror patriotism, inteligență politică și putere de sacrificiu spre binele patriei și poporului ating culmi dintre cele mai înalte. De la fiica lui Decebal, mama lui Ștefan cel Mare și alte vajnice fiice, soții ori mame de voievozi români pentru care interesele existenței naționale au fost mai presus de orice, la Elena Cuza, Elena Negri, sora lui Nicolae Bălcescu, Ecaterina Teodoroiu și pînă la neînfricatele militante comuniste care s-au jertfit în cele mai aprige și importante lupte ale Partidului Comunist Român, înfruntînd teroarea și represiunea, suportînd grele întemnițări, avem o istorie întreagă de exemple. Ele fiind întruchiparea celor mai înalte virtuți ale femeii romînce din popor care, de-a lungul zbuciumatei noastre treceri prin veacuri, a dat prețul a numeroase jertfe și sacrificii, dovezi de tărie morală, de dîrzenie, de forță cu care și-a apărat tradițiile cele mai sfinte. Bărbații — părinți, fii, soți — plecau pe cîmpurile de bătălie, ele, femeile, rămîneau să crească copii, să cultive glia dar și limba străbunilor, să perpetueze și să desăvîrșească zestrea conștiinței neamului și a perenității noastre pe pămîntul românesc.

Dacă pînă în epoca modernă și contemporană a României, eroismul lor a fost tăcut, anonim, și cel mai adesea „în spatele frontului", virtuțile lor de luptătoare angajate, de luptătoare în linia întîi se afirmă în modul cel mai pregnant în perioada marilor bătălii revoluționare, organizate și conduse de Partidul Comunist Român. Consecvent și fidel, încă de la întemeierea concepției sale revoluționare despre egalitatea între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate și sex, Partidul Comunist Român a militat cu hotărîre și a acționat pentru emanciparea femeii, oferind el însuși în toate situațiile, în toate momentele cruciale ale luptei sale, un elocvent exemplu.

Filele dramatice dar nu mai puțin înălțătoare ale anilor luptei ilegale aduc mărturia activității — de o abnegație, un devotament și un patos revoluționar rar întîlnite — puse în slujba idealurilor comuniste, a unei tinere muncitoare, membră a Uniunii Tineretului Comunist, tovarășa Elena Petrescu, cea care este tovarășa de viață a neînfricatului conducător al poporului, al țării, al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Crescută la școala aspră a istoriei acelor vremi, la școala muncii fără preget, călită în focul acțiunilor antifasciste, tovarășa Elena Petrescu s-a impus în pleiada eroică a militanților de frunte pentru noul destin al României. Alături de înflăcăratul patriot și intransigentul revoluționar care era — încă din deceniul patru — tovarășul Nicolae Ceaușescu, a contribuit cu un desăvîrșit curaj, propriu spiritelor mari și oamenilor capabili să se jertfească pentru cauze mari, la pregătirea manifestației din tumultuosul și eroicul 1 Mai 1939, un moment de importanță aparte în strategia de luptă a clasei noastre muncitoare. Ca om al opțiunilor integrale, comunist de credință, de lucidă și aleasă dăruire, a îndeplinit atît în cadrul Uniunii Tineretului Comunist cît și în sindicate și apoi în cadrul partidului misiuni de o covîrșitoare răspundere, înfruntînd prigoana autorităților burghezo-moșierești cu forța interioară, dîrzenia și luciditatea celor care și-au făcut din idealurile supreme ale partidului și poporului, propriul mod de existență. Lupta pentru demnitatea, libertatea, independența, suveranitatea, pacea și progresul poporului căreia îi aparține fiindu-i profesiune de credință. Membră a Partidului Comunist Român din fragedă tinerețe, s-a avîntat în primele rînduri ale bătăliilor de clasă împotriva nedreptăților și exploatării, a fascismului și războiului, insuflînd celor din jur pilda vie a abnegației în slujirea marilor idealuri, vibrînd cu întreaga sa ființă la suferințele țării, ale muncitorimii — a cărei viață de muncă grea și privațiuni o cunoștea atît de bine —, ale femeilor, ale tinerilor — trimiși să moară pe front, într-un război care nu era al lor și pe care nu-l doriseră — ale copiilor crescuți în lipsuri și cel mai adesea fără de carte. Nu numai pentru toți cei care au cunoscut-o în acei grei și dramatici ani, dar mai ales pentru noi, toate generațiile, care am cunoscut-o în epoca de după 1965, cînd, alături de tovarășul său de viață, comunistul de idei și forță creatoare, de conducătorul devotat trup și suflet țării și poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a participat și participă neobosit la înfăptuirea tuturor cutezătoarelor programe ale partidului, rămîne un simbol. Un simbol al puterii de muncă și al sacrificiului de sine pentru interesele majore ale partidului și statului, un simbol al dăruirii, al stării de veghe, al strajei la înfăptuirea marilor țeluri privind destinele și viitorul țării. Biografia sa este un drum lung al muncii tenace, al neodihnei, al nopților albe dedicate științei și învățăturii. Drumul de la condiția de muncitoare textilistă revoluționară pînă la aceea de om politic de remarcabilă anvergură, de implicare totală în viața partidului și a țării în calitatea de membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de primviceprim-ministru al guvernului și, totodată, om de știință de reputată valoare internațională, a fost tocmai acest drum al unui urcuș pieptiș, prin muncă și efort. Efort de autodepășire, efort pentru învingerea oricăror greutăți, opreliști și bariere, depus cu energie, cu disciplina caracteristică muncitorimii în sînul căreia s-a călit și și-a cucerit componentele cele mai alese ale personalității sale puternice, distincte. O personalitate înnobilată totodată de modestie, de sensibilitate, de căldură, calități probate în întreaga sa activitate de om politic, de om de știință, de mamă, de tovarășă de viață a omului pe care un popor și o epocă l-au investit cu copleșitoare responsabilități, a unuia dintre cei mai mari conducători pe care i-a avut acest popor și a unuia dintre cele mai mari personalități politice ale lumii contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Activitatea sa de om de știință este dovada, de asemenea, a unui om politic complex, a intelectualului comunist, a intelectualului revoluționar de cea mai înaltă factură și principialitate, care concepe să-și aducă serviciile țării sale fiind creator de valori, gîndind novator și făcînd totul ca noul să se impună în toate sferele de activitate socială de care depinde fundamental progresul rapid al întregii societăți. Astfel, numele tovarășei Elena Ceaușescu, înscris în istoria științei românești și mondiale, în cronica marilor contribuții ale epocii în domeniul chimiei, se înscrie și în sfera sociologiei științei, în istoria doctrinelor privind rolul științei în societate în general, și în societatea socialistă în special.

O calitate nouă, revoluționară, impresionantă ca un pisc, creînd model în istorie, aduce tovarășa Elena Ceaușescu și în ceea ce privește rolul femeii în viața politică și socială, rol firesc, cucerit prin participarea egală la lupta pentru cucerirea puterii politice și făurirea celei mai drepte și mai umane dintre societăți — cea comunistă. O participare egală și efectivă. Ca membră a conducerii superioare a partidului a adus și-și aduce aportul în conceperea și înfăptuirea programelor dezvoltării țării, la tot ceea ce se gîndește generos pentru viitorul poporului român. Ea a știut și știe necontenit să rînduiască, în același timp, cu inteligență, afectivitate și mîini harnice, pentru omul din fruntea țării, o casă, o familie cu armonie și copii, cu mulțumire și tihnă, știe să străjuiască și să vegheze, să sprijine cu dragoste și discreție copleșitoarea activitate a cîrmaciului destinelor noastre, grație căruia România devine tot mai prosperă, o țară și o națiune de prestigiu în lume. O așezăm, de aceea, în pleiada de eroine ale neamului, ca simbol de preț al femeii române, simbol al femeii contemporane, al femeii comuniste, al unui om complet și complex, al unei femei moderne desăvîrșite.

Omagiul pe care îl aducem cu prilejul zilei sale de naștere — ce corespunde, iarăși ca un simbol, cu începutul de an nou, naștere de speranțe și anotimpuri — are pentru noi toți, dar mai ales pentru milioanele de femei din România de azi, semnificații înalte. Este ca un efluviu de mulțumire pentru ceea ce sînt, pentru ceea ce reprezintă. Egale cu egalii lor, bărbații, celălalt versant al unui singur și unitar relief uman — poporul român, își construiesc laolaltă casa, masa, prosperitatea, pacea, demnitatea, suveranitatea, viitorul. La mulți ani!

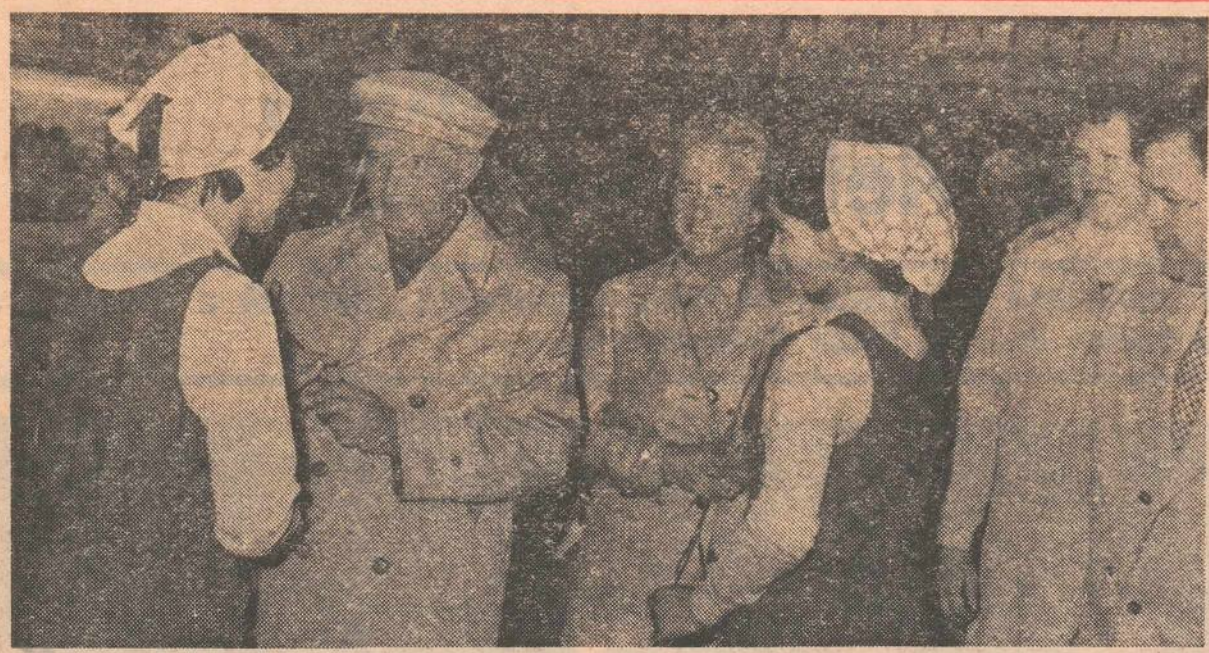

„Tineretul — viitorul însuşi al naţiunii noastre socialiste" întîmpină cu neţărmurită dragoste pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu

Mereu alături în gînd şi faptă de întîiul bărbat al ţării

Inimă caldă care baţi în ritmul

Celei mai scumpe inimi româneşti,

Primeşte astăzi gîndul bun al ţării:

În plină sănătate să trăieşti!

Caldă primire la întoarcerea pe pămîntul patriei dintr-o strălucită soţie de pace

Reşiţa 1983. Oamenii muncii din industria siderurgică îi întîmpină cu dragoste şi respect pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu

Un nume care a trecut porţile spre viitorul ţării: Ceauşescu

Fructuos dialog cu alegătorii: tovarăşa Elena Ceauşescu — deputată în judeţul Argeş — la o întîlnire cu locuitorii oraşului Piteşti

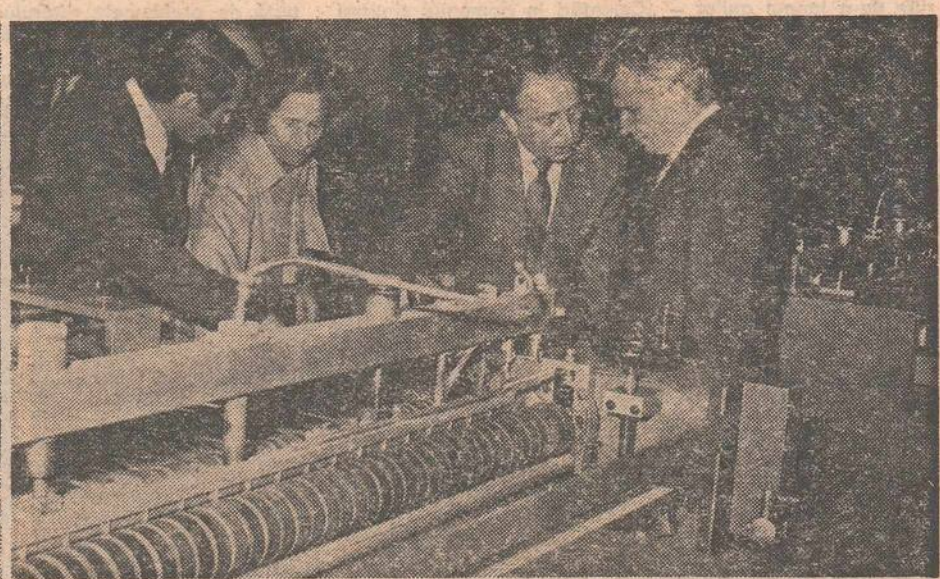

O vizită de lucru care reafirmă un principiu fundamental al muncii: dialogul cu specialiştii din producţie

Omagiu

Sub semnul ştiinţei, al vieţii, al păcii

● Savanţi de pe toate meridianele apreciază activitatea de mare importanţă ştiinţifică a tovarăşei academician dr. ing. Elena Ceauşescu ●

In mijlocul specialiştilor din domeniul izotopilor şi al tehnicilor moleculare.

In prezidiul celui de-al 29-lea Simpozion internaţional de macromolecule, septembrie 1983, Bucureşti.

Jaloane ale viitorului, la Congresul naţional de chimie

● Am fost impresionată de faptul că, îndeplinindu-şi înaltele misiuni de stat ce i-au fost încredinţate, academicianul doctor inginer Elena Ceauşescu îşi rezervă, în continuare, timpul necesar activităţii de cercetare în laborator.

Dorothy Crowfoot Hodgkin, laureată a Premiului Nobel pentru chimie

● Cînd acordăm titlurile de licenţiat, membru deplin şi membru cu înaltă şi amplă calificare, „Fellow", facem aceasta în semn de recunoaştere a integrităţii şi profesionalităţii, a probităţii de practicieni chimişti, fie că lucrează în învăţămînt, cercetare ştiinţifică, producţie industrială sau în alte domenii ale chimiei, de care azi depind tot mai multe tehnologii de bază. Este o mare onoare pentru noi ca să vă acordăm titlul de „Fellow" al Institutului Regal de Chimie şi să vă prezentăm Diploma de „Fellow".

Profesorul Richard Norman., preşedintele şi rectorul general al Institutului Regal de Chimie din Marea Britanie

Opera ştiinţifică a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, solid ancorată în marile şi nobilele tradiţii ale chimiei româneşti, dar ducîndu-le mai departe şi amplificîndu-le, s-a concentrat asupra unuia din cele mai importante domenii ale chimiei de azi şi de mîine: polimerii.

Cu prilejul unei consfătuiri ştiinţifice la Bucureşti, profesorul G. Smets, chimist de renume mondial de la Universitatea din Louvain, ne spunea cu privire la problemele care fac şi obiectul cercetărilor tovarăşei Elena Ceauşescu, şi pe care savantul belgian le-a urmărit îndeaproape: „Unii cred că importanţa studierii polimerilor, a macromoleculelor se reduce la aplicaţiile industriale – lucru pe care nimeni nu-l contestă. Trebuie însă ştiut că direcţia de studiu abordată de academicianul Elena Ceauşescu şi colaboratorii, ca şi propriile mele rezultate, au contingenţe directe cu înţelegerea înseşi fenomenelor vieţii. Aşa-numiţi polimeri secvenţiali determină structura membranelor fine, care intervin în procesele industriale, dar, clipă de clipă, şi în fiecare celulă a corpului uman, deoarece fenomenele vitale se întemeiază, în mare măsură, pe absorbţia de substanţe prin membrane celulare. Iată de ce ştiinţa polimerilor, ramură relativ tînără a chimiei, dezvoltată mai ales în ultimele decenii, nu se interferează numai cu producţia materială. Ne aplecăm şi asupra tainelor vieţii!"

Lucrările tovarăşei academician Elena Ceauşescu apărute de-a lungul anilor – „Cercetări în domeniul sintezei şi caracterizării compuşilor macromoleculari", „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului", „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari" – precum şi alte lucrări, dincolo de aspectele pur ştiinţifice, au o arie de cuprindere mult mai largă. „Colega noastră – după cum scria cu căldură laureata Premiului Nobel, Dorothy Hodgkin – este preocupată de problemele viitorului". A pune ştiinţa în slujba societăţii, a-i spori contribuţia la lupta împotriva foametei, a bolilor şi a războiului – iată mesajul umanist al unei activităţi ştiinţifice majore, dar şi al unui om politic strîns legat de aspiraţiile poporului din care se trage.

Această multilaterală şi intensă activitate şi-a cucerit deplină recunoaştere internaţională în lumea ştiinţei, în marile capitale, în cetăţile chimiei. Astfel, pentru a ne limita numai la fapte mai recente, menţionăm interesul suscitat de apariţia în traducere engleză a lucrării tovarăşei Elena Ceauşescu „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului", în prestigioasa casă editorială cu sediul la Oxford „Pergamon Press".

Noua lucrare s-a bucurat de o largă audienţă în Italia, Grecia, Elveţia, Republica Populară Chineză, U.R.S.S.

„Colega noastră – scria Dorothy Hodgkin – s-a angajat cu hotărîre în cercetarea unora din cele mai fascinante probleme ştiinţifice ale zilelor noastre, şi-a demonstrat capacitatea de a pune soluţiile obţinute în serviciul practicii, al societăţii, de a asigura, de la nivelul înaltelor răspunderi ce i s-au încredinţat, tehnologiile necesare industriei, producţiei din ţara sa. Totodată, aşa cum rezultă dealtfel din ultima parte a cărţii, ea este preocupată de problemele viitorului, inclusiv de aspecte privind protecţia mediului înconjurător, între care şi valorificarea deşeurilor de polimeri, care continuă să se acumuleze în lume an de an. În faţa numeroşilor cercetători tineri şi deosebit de înzestraţi, în curs de formare sub conducerea academicianului Elena Ceauşescu, se află numeroase probleme complexe şi interesante, ce urmează a fi rezolvate astfel încît necesităţile şi aspiraţiile poporului român să fie mereu mai bine satisfăcute, iar ţara să-şi păstreze şi să-şi dezvolte farmecul deosebit pe care i l-am cunoscut".

Şi la Moscova sînt primite cu larg interes şi înalte aprecieri în lumea ştiinţifică lucrările tovarăşei Elena Ceauşescu. Astfel, cu prilejul apariţiei în limba rusă a lucrării „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari", reputaţi oameni de ştiinţă sovietici cum ar fi **academicienii G. K. Skriabin** şi **G. N. Flerov, adjunctul ministrului industriei chimice V.S. Smirnov** şi alţii au subliniat înaltul nivel ştiinţific, importanţa teoretică şi practică a lucrării, o contribuţie însemnată la dezvoltarea pe mai departe a unui domeniu de mare actualitate mondială – chimia compuşilor macromoleculari. Apariţia lucrării în limba rusă îmbogăţeşte literatura de specialitate în domeniul sintezei şi caracterizării compuşilor macromoleculari, propunînd soluţionarea pe bază de principii tehnice noi a unor probleme de interes ştiinţific şi economic deosebit. Aceşti specialişti sovietici de marcă consideră cartea drept o lucrare de referinţă în domeniul chimiei polimerilor sintetici, un model de abordare şi conducere a unor cercetări ştiinţifice – de la cercetarea fundamentală la finalizarea practică, o nouă şi excepţională realizare a şcolii de chimie din România. Astfel, **academicianul A. N. Pravednikov** releva personalitatea autorului, „specialist de seamă în domeniul chimiei şi tehnologiei compuşilor macromoleculari", ale cărui cer-

Decernarea titlului de „doctor honoris causa" al Universităţii Tehnologice din Ankara

Ceremonia înmînării Medaliei Jubiliare a Uniunii Medicale Balcanice

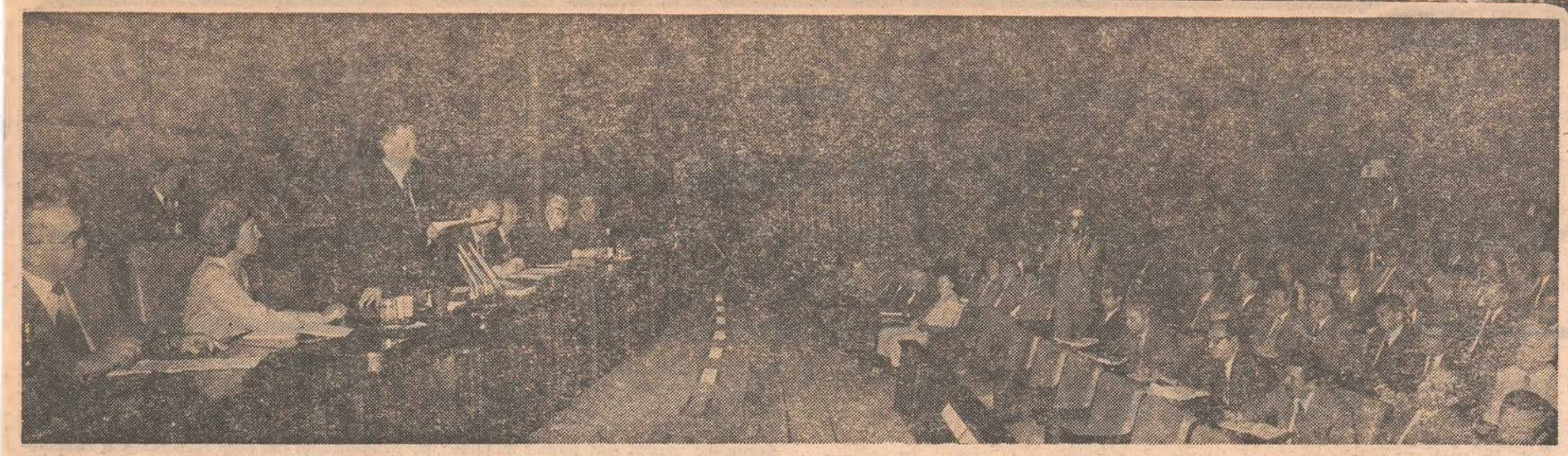

Alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel mai înalt for științific românesc : Plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

La aniversare

Încerc să te cînt pe nemuritoarele strune,
dar frunzele codrilor mei mă întrec ;
ca unda străbate numele tău peste lume
și în lumina izbînzilor tale și eu mă aplec.

Fiică a țării, luminată de înaltul tău crez,
mamă a țării, savant luminat de renume —
La Mulți Ani! prin versul meu îți urez ;
bunăstare în țară și pace în lume !

VASILE ZAMFIR

Din suflet-urare

Sub zăpezi, noi, pe cuprinsul țării,
într-un buchet, întîii ghiocei,
îi stringem ca pe-un dar al primăverii
și i-l aducem azi de ziua Ei

Căci Ea ni-i tuturor cea mai de seamă
femeie-ntre femei din cîte sînt :
savant și om și cetățean și mamă
a pruncilor întregului pămînt

Tovarășă de luptă și de viață
îi este celui ce spre evul nou
în zbor ne-avîntă patria măreață
cu vrerea-i comunistă de Erou.

La cap de ani, pe glia românească,
toți într-un glas, români, maghiari, germani,
din suflet îi urăm : să ne trăiască
în glorie și-n pace ! La mulți ani !

KATALIN BOKOR
În românește de VICTOR TULBURE

Întotdeauna, cu competență, cu rigoare, cu răspundere

O operă științifică de înalt prestigiu internațional

cetări „prezintă un interes deosebit pentru un cerc larg de specialiști din acest domeniu".

Apariția aceluiași volum în traducere italiană a fost salutată de organe de presă de prim rang, cum ar fi cotidianele **„Corriere della Sera", „Il Messagero", „Il Tempo", „La Republica"**, agenția de presă **ANSA**, iar **postul de radio italian** a consacrat o emisiune autorului noii lucrări, „o cercetătoare eminentă într-un sector care necesită o angajare totală. Cine a avut ocazia s-o întîlnească a putut să-și dea seama cît de mult se dedică activității de cercetare. În efortul doamnei Elena Ceaușescu se poate regăsi mîndria națională a fiecărui român, și anume aceea de a depăși, încercare după încercare, orice dificultate. În România, știința este privită cu mare atenție, dar există și preocuparea fermă de a pune rezultatele muncii științifice exclusiv în slujba vieții, a progresului și prosperității popoarelor".

Aceeași dimensiune pur umană a autorului, dincolo de meritele științifice, o scotea în evidență — cu ocazia unei manifestări organizate în capitala chimiei italiene, Milano — **profesorul doctor Renato Ugo, consultant pentru problemele de cercetare și inovație din cadrul grupului „Montedison"**. „Viața Elenei Ceaușescu — arăta savantul italian — este strins legată de cea a poporului român, prin lupta pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice și participarea activă la evenimentele istoriei românești contemporane. Lucrările sale stau la baza unor importante realizări industriale ale economiei românești".

Recunoașterea pe plan mondial a contribuției ilustrului om de știință român la dezvoltarea științei chimiei este confirmată de acordarea a numeroase titluri și distincții.

Diploma de membru de onoare al Institutului American al Chimiștilor acordată cu ani în urmă tovarășei Elena Ceaușescu a îmbrăcat o deosebită semnificație, știut fiind că această prestigioasă instituție din S.U.A. include în rîndurile sale pe cei mai iluștri chimiști ai Americii, iar printre puținii cercetători cărora le-a acordat diploma de onoare se numără personalități cum ar fi Philip Handler, fost președinte al Academiei Naționale de Științe din S.U.A., și laureatul Premiului Nobel Glenn Seaborg. La data primirii diplomei de membru de onoare, tovarășa Elena Ceaușescu era primul om de știință din afara Statelor Unite care a primit această distincție, „pentru meritele sale deosebite în efectuarea unor studii importante, pentru aportul deosebit în dezvoltarea vieții științifice și realizările din domeniul învățămîntului nu numai în propria sa țară, dar și în întreaga lume".

Institutul Regal din Marea Britanie, unul din cele mai vechi institute științifice din lume și, în același timp, cel mai cuprinzător pe plan profesional din Marea Britanie, i-a conferit tovarășei Elena Ceaușescu titlul de **„Fellow"**, cea mai înaltă distincție ce o poate acorda. „Sînteți un distins om de știință — a subliniat cu acel prilej **președintele și rectorul general al Institutului, profesorul Richard Norman** — atît prin activitatea de cercetare, cît și prin rolul determinant în orientarea politicii științifice în România..."

Academia Europeană de Știință, Arte și Litere își alege membrii printre cele mai strălucite spirite creatoare din Europa, aproape jumătate fiind laureați ai Premiului Nobel. Ca o apreciere a contribuției la nobile cuceriri ale științei și tehnicii puse în slujba păcii, progresului și civilizației, tovarășei Elena Ceaușescu i-au fost înmînate Diploma de membru titular, de membru al forului ei suprem, Comitetul de onoare al Academiei, precum și insigna de aur.

Cu prilejul conferirii medaliilor de aur și jubiliare ale Institutului de relații internaționale din Roma tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, **Giancarlo Elia Valori**, adresîndu-se tovarășei Elena Ceaușescu, spunea : „Aportul cunoștințelor și experienței dumneavoastră în domeniul cercetării științifice s-a dovedit prețios pentru dezvoltarea nu numai a nobilei națiuni române, dar și pentru restul Europei și reprezintă o cucerire trainică pentru dezvoltare în general".

„Astăzi mai mult ca oricînd, oamenii de știință de pe toate meridianele — spunea tovarășa Elena Ceaușescu la o reuniune științifică internațională — **fără deosebiri de convingeri politice, filozofice, trebuie să conlucreze tot mai strins pentru a găsi soluții și a da răspuns marilor probleme ce confruntă omenirea — problemele dezvoltării, ale energiei și materiilor prime, ale alimentației, sănătății, apărării mediului înconjurător, ridicării calității vieții"**. Opera științifică a tovarășei Elena Ceaușescu răspunde întru totul acestei nobile chemări a omului de știință, reliefează profilul savantului preocupat de soarta cetății, de rosturile adînci ale științei într-o lume în permanentă schimbare.

Acad. dr. ing. Elena Ceaușescu și Dorothy Crowfoot Hodgkin din Marea Britanie

Tovarășa Elena Ceaușescu în dialog cu o delegație de savanți sovietici

Viața României

La Ploiești și Suplacu de Barcău

O șansă energiei

• Debutul unui program comparabil cu cel de la NASA •

Proba de forță

(biografia unei performanțe)

Astă-toamnă la T.I.B.

...Ion Ioniță spune că nu e ploieștean, ci țăran. În calitatea sa de navetist de la Păulești la Uzina de utilaj petrolier „1 Mai", se scoală zilnic, de vreo 22 de ani, țărănește, la 4 dimineața. La 5 pleacă, la 6 intră în schimb. De intors nu știe nicioodată cînd se întoarce. Soția s-a obișnuit de mult cu acest regim de viață. Așa s-au petrecut lucrurile și în ziua de 28, parcă, septembrie anul trecut. Venise în uzină ministrul personal, să se intereseze care e stadiul lucrărilor la instalație. E gata ? ! Trebuie să meargă la T.I.B., la Tîrgul internațional de toamnă de la București. Treabă mai era prin jurul ei iar tîrgul se deschidea peste 3 zile. Dar ce nu se poate într-o uzină ca „1 Mai", uzină de tradiție și forță a industriei noastre ? ! Ion Ioniță trebuia deci să rămînă. Cît va fi nevoie. Nu numai pentru că e șef de echipă, ci pentru că de 22 de ani e un om de bază, un bărbat din linia întîi, pe care se contează în marile bătălii. Ca muncitor specialist, cu categoria a VII-a, știe ce să facă și cum să facă în stările de urgență, în situațiile de necesitate tehnică. De cînd a ajuns instalația la montaj, în secția nr. 8, îi știe toate măruntaiele. Meseria de lăcătuș montator e viața și pasiunea sa. Spune că nu există o alta mai frumoasă și mai inteligentă. Aici, la montaj, se adună toate meseriile posibile de pe lume, toate subtilitățile lor ca și toate greșelile. Montajul este cel mai drept controlor de calitate, nimic și nimeni nu-l poate egala, el vede și dă verdictul asupra modului cum au lucrat mii de alți meseriași, de muncitori de pretutindeni, de la cel care a turnat metalul la cel care a fasonat și cea mai simplă ori complicată piesă. Aici se vede și omul din spatele piesei, calitatea lui. 24 de ore n-a părăsit hala. Li s-au adus mîncare de la cantină chiar acolo, pe loc. Lui Ion Ioniță, Stan Vasile, Marian Nisipeanu, montori, sudorului Mircea Bancu, macaragiului Dumitru Iancu, omul care și-a asumat curajul și răspunderea să ridice pe un trailer mașina de 100 de tone. „A fost oare ziua cea mai grea, nea Ioniță ?" „A fost cea mai frumoasă. Greutățile se uită. cite au fost de-astea în viața noastră nu mai avem nici fire de păr să le numărăm. Cînd am văzut-o că se învîrtește, numai din bun-simț n-am spus «Evrika» ci am spus doar «Asta-i a noastră, fraților !»" În preziua tîrgului a plecat. Acolo, la București, a însoțit-o maistrul mecanic Ion Nițu, generație și leat cu Ion Ioniță, doar cu un an mai mic, are 47. Se simțea, zice, întocmai ca un actor pe scenă, acolo pe scaunul ei de comandă, în fața celor vreo 20 de tablouri de automatizări. Avea trac, cînd mii de vizitatori care vorbeau în toate limbile pămîntului roiau în jurul său, cerîndu-i să pună în mișcare uzina de săpat galerii. Înregistra cu aviditate surpriza multor oameni de afaceri și specialiști străini că România fabrică o asemenea instalație de genul căreia produc doar cîteva firme din lume, din state foarte înalt industrializate.

Cea mai scurtă zi a gîndului spre faptă

De la tîrg, mașina s-a întors înapoi, pentru ultimele finisări și probe înainte de marea ei probă — producția.

...Pavca e sub mașină. Mașina e destul de înaltă încît au loc toți sub ea, lucrînd lejer, în picioare. Strigat, întoarce capul și vine spre noi un bărbat șaten, tînăr dar cu ochii obosiți, încercănați, ușor umflați. Cu o cheie franceză în mînă și o lavetă în alta. Ne întinde mîna cu încheietura, palmele fiindu-i năclăite de unsoare. Auzisem că Pavca și-a mutat de lumi de zile sediul și viața lîngă această instalație în așa fel încît ajunge acasă numai noaptea, fapt pentru care fetița sa de 8 luni nu-l recunoaște, iar cînd gîngurește ta-ta, îl urmărește cu privirea pe unchiul ei, fratele mamei. Pavca, deocamdată, nu-i necăjit, toate la timpul lor. Deocamdată timpul existenței sale este ca această instalație să funcționeze perfect. Treabă ce depinde într-un mod covîrșitor de el. Nicolae Pavel, inginerul, i-a proiectat întreg sistemul hidraulic de comandă și acționare, o treabă tehnică de vîrf, un domeniu în care în momentul de față se formează o veritabilă școală modernă de hidraulică românească atît în sectorul concepției cît și al execuției de sisteme, componente și piese. O școală cu un sediu și la Institutul de proiectare și cercetare utilaj petrolier — I.P.C.U.P., — cum este, pe scurt, cunoscută firma în lume. I.P.C.U.P., cu sediul la Ploiești și cu o filială în București. Dacă mașina este o noutate absolută, în România tot o asemenea noutate o reprezintă sistemul ei de comandă și acționare hidraulică. S-au gîndit, proiectat și realizat pentru ea, pentru prima oară în țară, aparate și echipamente de mare finețe. De aici, preia dialogul inginerul Valentin Pelle, șeful de proiect al întregii instalații. Bucureștean de origine, cu numele provenit din filiera ardeleană a tatălui, are comun cu omonimul său, marele fotbalist, doar gustul performanței. E mai... „bătrîn" decît colegul și prietenul său Pavca, a absolvit petrol și gaze, Facultatea de utilaj petrolier, în 1967. Mai sintetic, mai laconic, mai puțin sentimental, ne rezumă „la țintă" biografia acestei prestigioase realizări. O primă performanță o reprezintă durata ei de finalizare, durata de la concepție la produsul „în carne și oase". A înregistrat cea mai scurtă zi a gîndului către faptă. S-a așezat la planșetă în decembrie 1981 și, iată, în decembrie 1983, **produsul fizic** e gata, gata pentru aventura producției. S-a născut, firește, din necesitate. Dintr-o comandă socială „la zi". O necesitate numită **energie**. Pentru finalizarea într-un termen cît mai scurt a hidrocentralei de la Rîul Mare din Munții Retezat sînt necesare utilaje de mare randament. Galeriile ei de aducțiune trebuind să străbată o geografie foarte întinsă, să străpungă o geologie anume — să sfredelească roci dure de granit și bazalt. Asemenea mașini sînt puține în lume și costă enorm. Specialiștii Trustului de construcții hidrotehnice rețin însă că s-a realizat în țară — la I.P.C.U.P., filiala București, și Întreprinderea „1 Mai" Ploiești — una din cele mai îndrăznețe instalații pentru tehnica mineritului și a forajului de azi — pentru săpat găuri, puțuri verticale la orice adîncime. (Distinsă cu unul din premiile pentru tehnică ale Academiei R.S.R., pe anul 1982.) Proiectată în colectivul condus de ing. Iulian Grădișteanu. Se adresează deci I.P.C.U.P. INGO 32, așa cum o vedem în hala Secției mecanice 8, arată ca o șopîrlă uriașă, un dinozaur din vremuri glaciare. Cu un cap puternic, echipat cu 22 role tăietoare, mușcă stînca dintr-o dată pe o circumferință cu diametrul de 3,2 metri. Între aceste sfredele sînt așezate cupe de excavatoare care încarcă automat sterilul și prin benzi transportoare îl trimite în spate. Dincolo de scaunul operatorului, pe coada șopîrlei, există o platformă cu vagoneți de mină ce se cuplează și se decuplează pentru a-și lua locul în trenulețul de mină, ducînd roca dislocată la suprafață. Cu „picioarele" se sprijină de peretele stincii, prin echipamente speciale de fixare în galerie. Orientarea mersului ei în adînc se face prin rază de lumină laser proiectată de un aparat cu heliu-neon de concepție românească, din cele construite în laboratorul fizicianului Virgil Vasiliu de la I.C.E.F.I.Z. (despre care am mai scris nu demult). În partea de sus e prevăzută cu un echipament auxiliar de foraj, cu care se pot recolta probe de rocă, și cu care se dau găurile de boltă pentru ancorarea inelelor de consolidat galeria, treabă care în mineritul clasic este complicată și necesită o muncă grea, a celor mai experimentați artificieri, nefiind scutită de pericole. Are, de asemenea, echipamente proprii de ventilație și desprăfuire ca și de stropire a frontului de lucru. Cu alte cuvinte o uzină complexă și complet automată de săpat galerii. Un vis poate dintotdeauna al minerilor și al mineritului, cea mai grea meserie de pe lume, din cîte a cunoscut omul. O conduce un singur operator și avansează în granit cu o viteză de 8 metri pe oră, făcînd munca a numeroși muncitori. Are în urmă o „echipă de pază" destul de restrînsă. Echipa de service — mecanici, electricieni, hidraulicieni, un fizician (pentru laser). Are astfel o productivitate de 300 la sută față de metodele actuale de săpat galerii — pușcare și apoi dislocare manuală cu ajutorul picamerelor. Este nu doar o premieră a tehnicii noastre, este un pionier. Programul de care ne vorbește inginerul Pelle cuprinde proiecte de instalații ce pot săpa la diametre de 4,6 și pînă la 7 metri, ceea ce este imens. Galerii de mină (pentru toate tipurile de mine, de cărbuni și alte minereuri), pentru hidrocentrale, pentru tuneluri de toate tipurile și folosințele, de canale și, pentru domeniul cel mai acut al zilei de azi, pentru galerii petroliere. Galerii petroliere ? E fascinant ce aflăm. INGO are în intenție să revoluționeze lumea petrolului, să poată să extragă țițeiul sută la sută dintr-un zăcămînt, fapt neîmplinit încă pînă azi în lume. „Făcînd-o capabilă să sape fără pericol în mediu exploziv, handicapul va fi învins; va putea lua în stăpînire, pe orizontală, pungile de țiței, absorbind din porii rocii integral zăcămîntul. Este, fără exagerare, un program comparabil, prin cutezanță, cu cel de la NASA". Școala românească de utilaj petrolier își continuă doar performanțele, își reconfirmă forțele.

Încă un marș forțat

...„Și atunci, cine putea prelua fabricația acestei noutăți decît uzina care de peste 35 de ani își asumă noutățile de vîrf într-o tehnică cu o evoluție incredibilă, cea a forajului ?!" ne spune aproape retoric dar cu o caldă mîndrie, rostind, în fond, un mare adevăr, maistrul Virgil Vasile, șef atelier montaj. Omul care a intrat aici, la fosta „Concordie", în pantaloni scurți și a îmbătrînit muncind pentru o faimă recunoscută pe întreg globul a utilajului petrolier românesc. „Cînd am intrat ca ucenic era spre sfîrșitul războiului și am lucrat încă la tunuri. Apoi am început, modest, cu producția de pace. Scule și echipamente de foraj și extracție. Cînd am făcut primul troliu de foraj — prin 1950, în 6 luni, era o performanță extraordinară — ni se părea că am atins Everestul. De atunci am mers din premieră în premieră cu instalații tot mai moderne și mai complexe care au plecat la export și sînt pe toate continentele. Apoi, în epoca mai recentă, cînd a început criza mondială a petrolului și utilajul lui a intrat într-o oarecare eclipsă, am trecut pe utilaj minier. Adică, și pe utilaj minier. Am fost întrebat odată — tot de un ziarist —, de ce ne lăudăm noi cu faptul că ne grăbim, că facem totul repede, în marș forțat ? Însăși modernizarea nu înseamnă grabă ?, i-am răspuns. Cine știe să se grăbească astăzi ajunge primul, nu ?! Așa am ajuns să facem excavatoarele miniere gigant, cele cu benzi transportoare, pe care, probabil, le cunoașteți din bazinul Tismana — Motru — Rovinari. Acum ne grăbim să ajungă la Rîul Mare".

Pentru care și inginerul Lucian Radu de la I.P.C.U.P. Ploiești și-a mutat biroul în uzină. Este coordonatorul grupei de execuție. Zi și noapte, împreună cu specialiștii întreprinderii, cu oameni experimentați ca ing. Cristel Popeea — inginerul șef cu pregătirea fabricației —, ca ing. Ion Stoica, șeful atelierului uzinal de proiectare utilaj tehnologic, ca subinginerul Ilie Năstase..., au adaptat gîndirea proiectantului la tehnologiile întreprinderii, în parametrii economici ai acestora, au creat și recreat tehnologii în termenii moderni ai rentabilității. Instalația, cu tot ineditul său și necesitatea sa presantă, nu putea duce, desigur, în sapă de lemn starea economică și beneficiile uzinei ! Lîngă și prin această mașină s-au autospecializat muncitori, s-au creat mecanisme, scule și dispozitive noi care ridică gradul de tehnicitate a numeroase ateliere, s-a desăvîrșit o nouă școală tehnică, s-au deschis porțile unor domenii de vîrf, ca sudura cu laseri, execuția de echipamente speciale de hidraulică...

O nouă probă a forței industriei noastre, a puterii noastre.

CICI IORDACHE-ADAM

Un om cu zile pline

Nu s-ar putea spune că Vasile Abraham ar mai avea prea mult de așteptat pînă să se întoarcă în satul lui, la Giurtelec, doar vreo șase luni, mari și late, iar timpul trece repede, ca un ogar în fugă după un vînat știut numai de el, așa cum se întîmplă întotdeauna cînd zilele sînt pline și chiar astfel au cam fost zilele celor 44 de ani, de cînd el a plecat prima oară de-acasă. Asta s-a întîmplat în toamna anului 1940. Comuna Giurtelec, aflată în județul Satu Mare, se trezise peste noapte cu stăpîni noi, ca tot Ardealul de nord, istoria luase un curs bezmetic, se vedea bine, asta se cam știa încă din vara aceluiași an și el n-a mai avut încotro, într-o zi de duminică, la horă, a vorbit cu cîțiva băieți de seama lui și seara le-a spus și părinților ce are de gînd să facă iar taică-său, Vasile, și maică-sa, Veronica, n-au mai avut nici ei încotro, i-au pus ceva merinde într-o traistă și i-au mai zis ca pînă la granița aceea trasă cu un creion bont pe harta României să aibă grijă să meargă tot printre drumuri. Trecerea au făcut-o pe lîngă Huedin, la Debeci, și de-acolo grănicerii români i-au dus din post în post pînă la Turda, pe toți șapte. Un ofițer i-a întrebat unde au de gînd să meargă mai departe, să aleagă ei singuri. Doi au vrut să ajungă la Timișoara, trei la Ploiești iar alți doi, printre care și el, la Brașov. Acolo a fost ajutat să intre la uzinele Metrom, fiindcă avea și ceva școală, terminase gimnaziul, însă nu s-a împăcat cu meseria de constructor pe care-l sfătuiseră unii s-o învețe, și-a făcut o cerere cu care s-a dus la director, cererea a fost aprobată și de-atunci a început să învețe meseria de mecanic. În aceiași ani a izbutit să termine liceul și și-a luat și carnet de șofer. Iar după război, după ce se-apropiase iarăși de casă făcînd armata mai întîi la Regimentul 42 artilerie din Șimleu Silvaniei și apoi la Divizia 18 infanterie din Oradea, s-a întors la Giurtelec și-a lucrat ca mecanic la moara unui consătean și după aceea la batozele de treierat ale altuia, pînă cînd a auzit că se deschide șantierul de la Salva-Vișeu, unde ar fi vrut să plece dar n-a mai ajuns pentru că tot atunci un prieten de-al lui, Vasile Andreicuț, i-a spus că ar fi mare nevoie de oameni la Zemeș, în județul Bacău. S-a lăsat dus într-acolo, într-a doua plecare a lui din Giurtelec, însă de data asta nu printre drumuri ci chiar cu trenul. La Zemeș a mai făcut o școală de dieseliști, în '51 ajunsese brigadier, începea să se bucure de o oarecare faimă printre cei cu meseria lui și nu întîmplător conducerea schelei petroliere de acolo îi propusese să-i ridice casă proprietate personală pe care el s-o plătească mai tîrziu în rate. Știa el de ce nu s-a învoit și-n '55 a văzut limpede de ce, cînd s-a transferat la Întreprinderea nr. 3 de foraj din Dej și-a fost trimis să lucreze prin Maramureș, la secția Săcel a acelei întreprinderi. A mai stat și pe-acolo trei ani, cu chirie, cu traista-n mînă, cum spune el, și din gazdă-n gazdă, însă între timp banii lui mergeau tot către Giurtelec, în cea mai mare parte, acolo unde-și ridicase o casă a lui, pe locul casei bătrînești, iar nevastă-sa, Ana, îi creștea mai mult singură pe cei doi băieți ai lor, Cornel și Vasile. Pe urmă a fost trimis la Julvăț și la Moravița, în județul Timiș, și în urma unor reorganizări a ajuns să lucreze la Întreprinderea de foraj Craiova, care avea trei secții, la Tecuci, la Studina și la Suplacu de Barcău, și el a ales-o bineînțeles pe ultima, la numai 92 de kilometri de Giurtelec, unde a venit cu o experiență care merita să fie plătită chiar și cu prețul de-a fi văzut undeva, în peregrinările sale, sarmale legate cu ață. Își întrebase gazda de ce naiba le legase așa și femeia aceea, o bătrînă, îi răspunsese neted nu-i nimic, maică, tai ața și mănînci sarmaua. Aflîndu-se din nou mai aproape de casă a forat în '62 și în '63 toată structura de nord a Barcăului, apoi întreprinderea din Craiova a cedat lucrările celor de la Tîrgoviște și Moreni iar cînd, în '64, a luat ființă schela de la Suplacu de Barcău el și-a cerut transferul și, rămînînd pe loc, se cheamă că a trecut de la foraj la extracție, de mecanici fiind nevoie oriunde printre petrolești. Țițeiul de-aici este asfaltos, e vîscos, e greu, și asta explică poate de ce la Suplacu de Barcău s-a aplicat pentru prima dată în țară combustia subterană, tocmai pentru că focul mocnit, care e întreținut jos, în zăcămînt, subțiază țițeiul, îl face mai fluid și mai ușor de extras. Arderea înaintează cu 9 centimetri pe zi, pe un front larg și-n 24 de ore se scot peste 1 700 tone de țiței. În 1982 schela și-a depășit cu o cantitate substanțială planul și s-a situat pe locul întîi pe țară iar în 1983, în condițiile în care planul a crescut, față de cel din 1982, cu 90 000 de tone, cei 2 000 de petroliști din Suplacu de Barcău au putut fi mulțumiți de munca lor, n-au rămas datori nici de data aceasta. Au avut, e adevărat, și necazuri, pînă în luna mai se acumulase seră niște restanțe, însă de-atunci le-au recuperat și gîndul lor este să mențină ritmul extracției și chiar să-l sporească, treptat, pentru ca trecerea în 1984 să nu mai aducă nici o restanță față de planul ce va fi și el mai mare decît anul trecut. Și chiar dacă el, Vasile Abraham, mecanic și de mai mulți ani secretar al comitetului de partid în Schela de producție petrolieră Suplacu de Barcău, o să mai lucreze doar pînă la începutul verii, atunci ieșind la pensie, pînă atunci ține ca zilele să fie pline cum au fost cam toate zilele vieții lui din ultimii 44 de ani și știe că în urma lui grijile de-a da țării cît mai mult petrol rămîn pe umeri în stare să le ducă, împărțite frățește între un director tînăr și plin de energie, cum e Teodor Hebrișteanu, și brigăzile de producție conduse de Alexandru Hogaș, Victor Schmidt, Felicia Pop, Gavril Lendețchi, Viorel Tudor, Ovidiu Talpoș sau Petre Octavian. Din cînd în cînd chiar are să mai treacă să-i vadă, știe că altfel nu va putea, și mulțumirea lui ar fi ca zilele să-i fie pline ca pînă acum și dincolo de vara care vine; cînd va spune că s-a întors și el acasă, la Giurtelec, unde-l așteaptă trei nepoate, o vie cu șapte soiuri de viță și douăzeci de stupi.

DUMITRU ELIADE

Ce se lucrează în Piața Muncii

• Un proiect în patru variante pentru o mare intersecție a Capitalei •

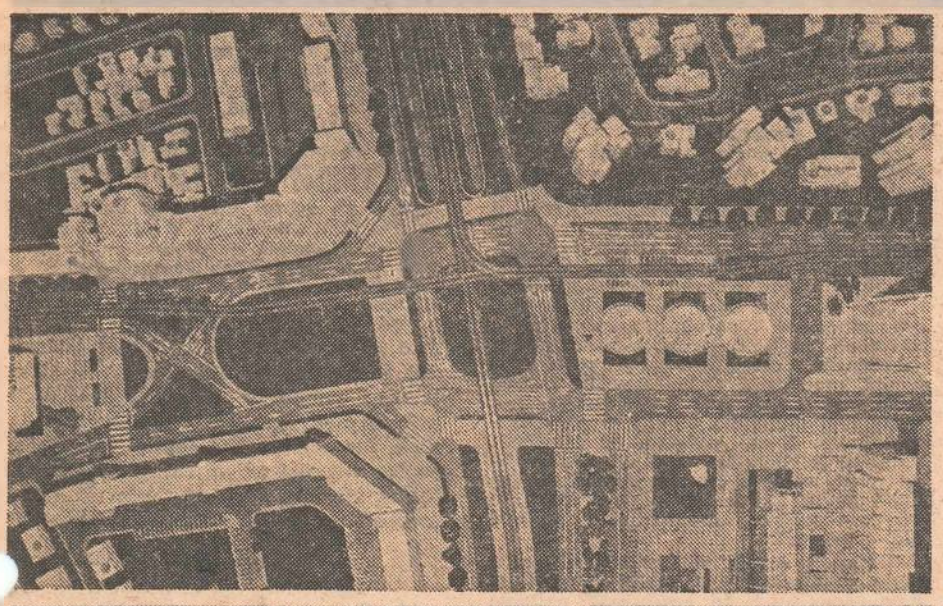

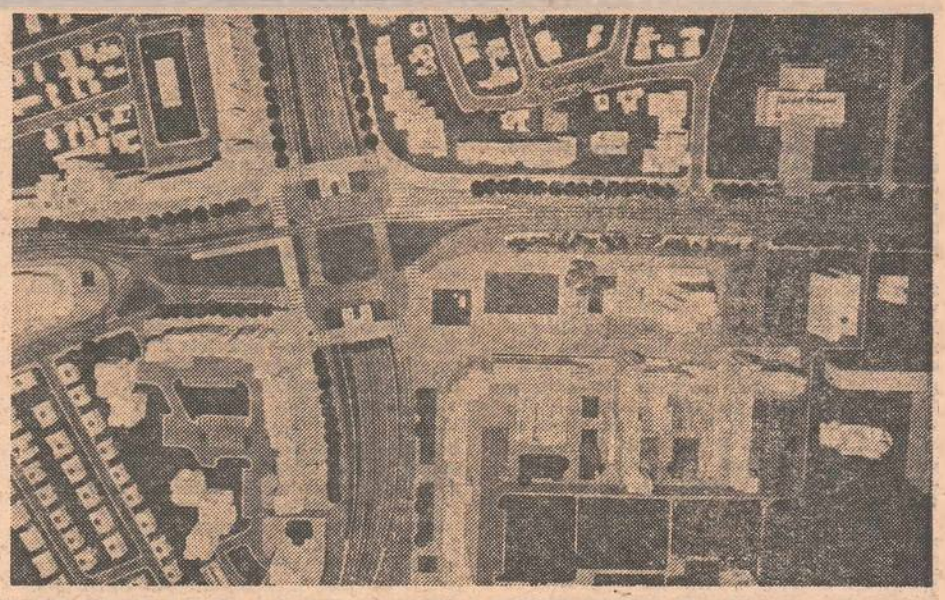

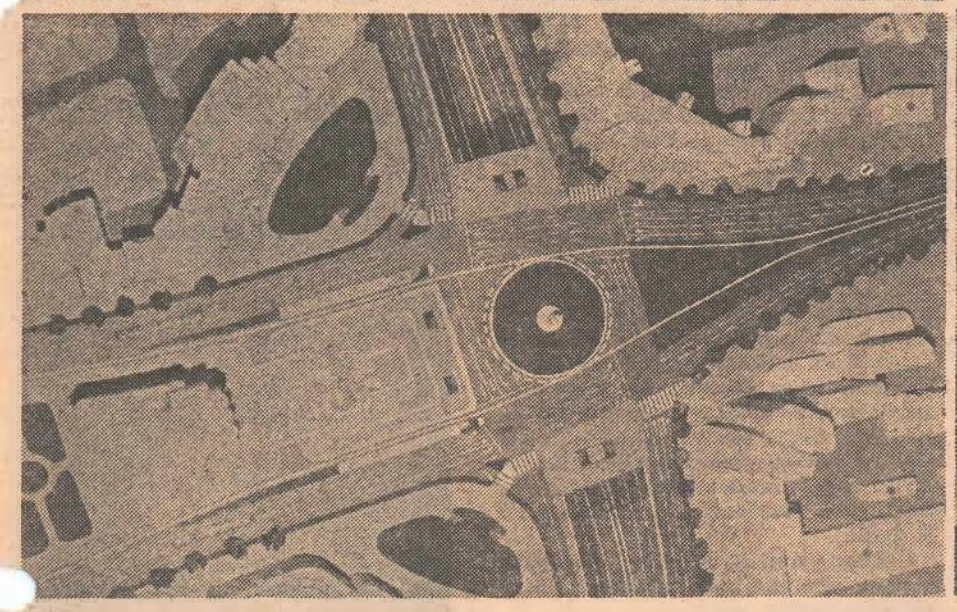

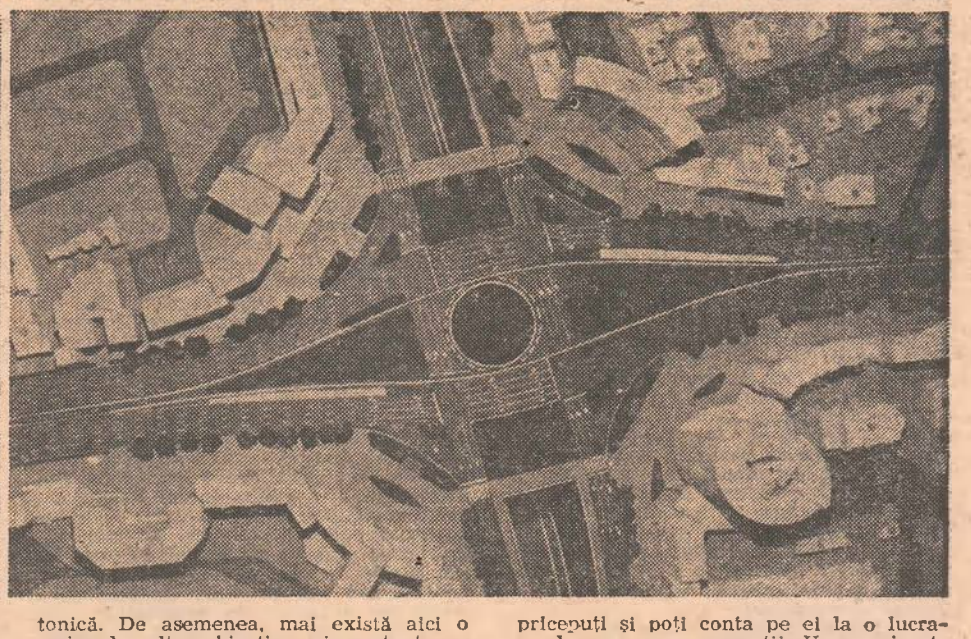

Bariera Vergului își schimbă înfățișarea, astfel încît, într-un viitor nu prea îndepărtat, chiar și un bucureștean get-beget va recunoaște cu dificultate locul. Pînă una alta, a început construcția pasajului Piața Muncii, grație căruia se va circula mult mai repede, și mai sigur, fără să-ți iroseşti timpul, nervii și benzina. A treia mare lucrare, după Podul Grant și Pasajul Obor, care constă în modernizarea intersecției Șos. Mihai Bravu — Bd. Muncii are ca principal scop asigurarea unei legături directe și rapide între un cartier de dimensiunile unui oraș — am numit cartierul Titan — și centrul Bucureștiului. De fapt, prinde viață un program mai amplu de sistematizare, rod ale unei concepții unitare, potrivit căruia toate arterele de penetrare în Capitală vor fi prevăzute cu astfel de pasaje, care se vor construi la vremea potrivită, în funcție de necesități și de evoluția traficului urban.

Pasajul Piața Muncii este însă, numai unul dintre elementele schiței de sistematizare a zonei. Informațiile tovarășului Constantin Jugurică, director tehnic la Institutul proiect București, conturează mai limpede devenirea acestui perimetru, unde astăzi, buldozerele lucrează de zor, turnîndu-se beton contracronometru. „Sîntem în măsură să spunem că locuințele aflate în imediata vecinătate a Teatrului de vară „23 August" și cuprinse între str. Maior Coravu, Șos. Mihai Bravu și Bd. Muncii, construcții trainice, frumoase, vor fi păstrate. Pentru ca acest lucru să fie posibil, lărgirea arterei Mihai Bravu se va face către partea de vest, spre Calea Călărași și str. Theodor Speranția, unde clădirile sînt lipsite de valoare arhitectonică. De asemenea, mai există aici o serie de alte obiective importante ca volume, iar soluțiile noastre prevăd fie integrarea lor, rămînînd unde există astăzi, fie mutarea lor. Pentru ca, într-adevăr, soluțiile noastre să fie cele mai fericite, am instituit un concurs la care s-au prezentat patru din colectivele institutului. Urmează ca nu peste mult timp specialiștii să aleagă soluția corespunzătoare".

Acum, la pasajul Piața Muncii lucrează exact echipele de muncitori și tehnicieni care au mutat cele două imobile aflate vizavi de stadionul Dinamo. Șeful lotului, o mai veche cunoștință, figură cunoscută între constructori, se numește Dumitru Spiru Sterie. „Mi-am luat cu mine oamenii cu care am mutat blocurile din Șos. Ștefan cel Mare, spune el. Ne cunoaștem bine. Sînt harnici, pricepuți și poți conta pe ei la o lucrare de asemenea proporții. Un pasaj este o treabă importantă. El deschide circulația, dar deschide și locul. Îl aerisește. Soluția aleasă de Institutul proiect București este modernă. Printre altele, conform ei, toată rețeaua de gospodărie subterană (canale, cabluri etc.) se va aduna într-o galerie edilitară pe partea de vest a peretelui, ușurîndu-se astfel exploatarea și întreținerea lor în viitor. Am atacat partea de vest a lucrării. Terenul, pînă la adîncimea de 3 metri, este argilos, mai jos urmînd un strat de nisip și pietriș. Nisipul se sapă ușor, dar se surpă la fel. La 5—6 metri este apă freatică. Pînă acum însă am realizat 70 la sută din latura de vest".

RĂZVAN BÂRBULESCU

Opinia unui alegător UN ORAȘ MIC

Am trăit și eu, ca toți vecinii Horezului, toată copilăria cu credința că tîrgul, cum i se mai spunea și mai ales sîmbăta cînd și era zi de tîrg, era un oraș în toată puterea cuvîntului. Avea, adică, prăvălii, o moară, două brutării mi se pare, fabrică de sifoane, adică de umplut sifoane și trei sau patru restaurante : **La Tapu, La Coana Mita,** în piață, și **La Obadă.** Și mai avea exact ce-i mai trebuia unui oraș în închipuirea mea. Cum intrai în Horezu, venind de la Polovraci, pe dreapta, era „Uzina comunală" de lumină electrică, un fel de magazie de cărămidă cu o turbină cît o roată de automobil, nu mai știu exact dacă era particulară sau pe aproape, vreau să spun „concesionată", însă cum se lăsa întunericul dădea lumină și, la Țapu, unde opreau mașinile lui Zapciroiu de mîncau șoferii.

„Și, firește, orașul avea și judecătorie și un fel de spital cu „sufirug" și moașă comunală și piața, piața de sîmbătă, cu obor de vite și pe garduri cu expoziție de soarte ungurenești și de veste și de brăciri și de chimire bătute în ținte de alamă. Dar îmi dau seama că am trăit cu impresia că Horezu era oraș, o viață întreagă pentru că abia în urmă cu trei sau patru ani am aflat că tîrgul era comună sadea și exact atunci fusese declarat oraș și numai de atunci putea să emită pretenții. Dar pretențiile presupun o bază economică, un ce industrial, o perspectivă a dezvoltării urbanistice și, brusc, tîrgul patriarhal căruia puteai să-i dai bună ziua într-un sfert de ceas convins că ai epuizat toate noutățile, a intrat în circuitul energiei socialiste și fata lui umană, în primul rînd, s-a schimbat categoric. Orașul avea nevoie de o carte de vizită și a început construcția de blocuri, întîi timid, apoi demolările au intrat în reflexul cetățenilor care nu se mai speriau de graba buldozeriștilor. Ateliere modeste sau începuturi modeste au căpătat profil industrial în lumea lemnului, a producției de brînză, a alcoolului. A urmat explozia școlară și liceul cu peste o mie de elevi, rețeaua sanitară s-a modernizat, a apărut lumea inginerilor și tehnicienilor și doctorilor, apoi au trecut meteoric peste oraș și prin oraș fiorii șansei de a deveni centru miner dar concurența Bazinului Berbești a fost puternică și peste noapte totul a părut să reintre în liniștea dinainte. Însă, repede, au fost puse temeliile unei fabrici de stofe de mobilă și viața de oraș a început din nou timid să trepideze cu speranță pentru viitorul foarte apropiat. Și iată, azi, orașul se pregătește de inaugurare, anul 1988 va face saltul autentic de la tîrg la orașul cu ambiții industriale justificate și argumentate, demolările în vederea viitoarelor construcții au reînceput și ele, viața primăriei a redevenit agitată și Primarul, om tînăr a revenit și el la programul normal, adică abia mai ajunge acasă la zece seara ! Ce se poate întîmpla la Horezu, veți spune, cînd o țară întreagă respiră fierbinte sub presiunea revoluției tehnice și industriale și la proporții niciodată imaginate înainte. Ei bine, țara în mic e și la Horezu, o ciupercărie e un eveniment, amplasarea mașinilor ultra-moderne la fabrica de stofă de mobilă un an de eforturi și de chinuri ca pentru un furnal înalt, conducta de aducțiune și problema apei pentru stofe de mobilă o chestiune economică de rangul întîi.

— Unde e primarul ? La stofe de mobilă ! Iată un dialog scurt dar plin de înțelesuri și de mîndrie căci azi de „Stofe de mobilă" se leagă mari speranțe pentru Horezu. Primarul e un bărbat tînăr, senin, înclinat fericit spre nevoile oamenilor pe care le privește mereu cu grijă și cu dorința de a-l înțelege pe fiecare și de a-i lăsa fiecăruia, cum se și cuvine, în mod democratic, sentimentul că și el e un cetățean hotărîtor pentru destinul orașului lor. Sigur, prefacerile nu sînt furtunoase, nu sînt, la prima vedere, spectaculoase, procesul înnoirilor se petrece poate mai lent, dar e temeinic și asta se vede bine și în ambiția pentru aprovizionarea urbei, adică pentru elementul care are darul să spună mai sensibil ce se întîmplă cu nivelul de trai și horezenii pot spune că acest capitol se face evident în viața lor, magazinele oferă posibilități demne de toată lauda și, deși nu sînt magazine mari, sînt aprovizionate, în alimentare se face vizibilă o serioasă preocupare a gospodarilor și a primarului care, din acest punct de vedere au cu ce se mîndri așa cum se mîndresc cu locul de fruntași pe județ la atîția indicatori importanți venind să ateste o muncă serioasă și destoinicie gospodărească. Un bun prieten al meu din Horezu, inginer constructor în domeniul mineritului, Gheorghe Niță, aruncat aici de meseria lui și azi atît de trainic legat de oraș, de farmecul lui, de omenia lui, de ambițiile lui la care și pune tumărul cu un rar patriotism local, îmi vorbea la sfîrșitul anului trecut, despre felul liniștit și exemplar în care Horezu își face datoria, față de țară, și față de el însuși. Într-un județ care se face tot mai reputat pentru spiritul lui gospodăresc și pentru capacitatea conducătorilor lui de a construi temeinic și în spiritul cel mai bun al tradiției și de a asigura o autoaprovizionare mereu mai aproape de cerințe, gospodăria Horezului e și ea, azi, un reper venind să sporească valoarea proverbului cu **„Omul care sfințește locul".**

DINU SARARU

Anul 1984 – un an al producției record

Să fie pace în lume

• Un județ de munte pe locul șapte la grîu •

Drumul rentabilizării

— Cum a fost toamna pentru țăranii din județul Alba, tovarășe Traian Bradu ? Ca președinte al Uniunii județene a cooperativelor de producție aveți, desigur, o imagine de ansamblu, imagineabilanț a acestui an agricol.

— Agricultura județului nostru se prezintă anul acesta într-o poziție mai favorabilă față de anii anteriori. Am realizat pentru prima dată cantitatea de cereale, de grîu și porumb, atît pentru fondul central cît și pentru autoaprovizionare. Deci, ne vom asigura din resurse proprii necesarul, nu mai sîntem în situația de a apela la tezaurul de grîne al statului. La fel și la porumb și la alte culturi. După datele pe care le avem, credem chiar că la păioase ne vom situa pe locul șapte pe țară.

— Geografic vorbind, Alba este acoperită mai ales de dealuri și munți. Și atunci, ceea ce spuneți dv. înseamnă, într-adevăr, o realizare remarcabilă. Ce pondere au cooperativele agricole în totalul agriculturii județului ?

— Dacă 42 la sută din suprafața județului o constituie muntele, zonă necooperativizată, deținem ponderea, circa 70 la sută din suprafața arabilă, în 94 C.A.P.-uri și 12 asociații economice intercooperatiste și de stat.

— Cu ce forță de muncă ?

— Circa 38 000 de țărani cooperatori care lucrează efectiv.

— Și sînt de-ajuns pentru cele 94 de cooperative, pentru suprafața arabilă pe care o dețin și, mai ales, în raport cu populația sătească a județului ?

— Față de 420 000, cît reprezintă populația ce trăiește în comune și sate, sînt puțini, foarte puțini. Ca pretutindeni, majoritatea tinerilor sînt în industrie. Totuși, anul 1983 se poate caracteriza prin participarea masivă a celor din industrie la muncile agricole. Cred că ne aflăm în fața unui fenomen pozitiv, ce va domina poate încă multă vreme situația forței de muncă din agricultură. Cel puțin, pînă ce vom permanentiza un procent important al tineretului ocupat în cooperativele de producție și pînă ce vom avea setul de mașini agricole complet, capabil să rezolve în mai mare măsură mecanizarea lucrărilor de întreținere și recoltare.

Majoritatea navetiștilor au preluat în acord global, alături de familiile lor, suprafețe din C.A.P. S-a întîmplat asta chiar și cu cei care locuiesc în jurul orașelor și municipiilor.

— Ce i-a determinat ?

— Autoaprovizionarea. Își asigură astfel cele necesare, obligațiile față de comună. Lucrînd mai bine pămîntul, adunînd recoltele mai cu grijă, cooperativele agricole — deși anul a fost secetos — și-au putut onora obligațiile către fondul de stat, asigurînd și necesarul județului, pentru consumul cooperatorilor.

— Zootehnia vă dă aceleași satisfacții ? Care e ponderea acesteia ? Și care sînt problemele ei într-o zonă ca a dv., cu tradiție în creșterea animalelor ?

— În zootehnie, C.A.P.-urile nu și-au realizat efectivele de taurine cu 18 200 capete față de plan, îndeplinind din plan doar 82 la sută. Cu toate măsurile luate pentru creșterea natalității, pentru reducerea mortalității și a sacrificărilor de necesitate, nu s-a putut îndeplini planul nici la efective, nici la producția de lapte. Dacă vacile nu dau viței, nu dau nici lapte ; planul se stabilește la numărul de capete, iar din fond nu poți, nu ai voie să scoți un animal. Trebuie făcut ceva pentru asigurarea unui fond biologic valoros și în toate sectoarele zootehnice ale cooperativelor agricole. În cazul județului nostru, situația este cel puțin ciudată. Nu avem voie — deși în anii trecuți aveam voie, iar procentul natalității era mai bun —, nu avem voie să ne producem materialul seminal. Acesta se aduce de la Timișoara și nu dă rezultate bune. Chiar de curînd a fost o comisie de la Ministerul Agriculturii pentru a analiza acest aspect ; și s-a convins că ceea ce primim nu dă rezultate ; dar nu s-a schimbat procedura. Specialiștii noștri de la Oficiul județean pentru selecția și reproducția animalelor depun o muncă serioasă, sînt trași la răspundere pentru rezultatele slabe, dar, în măsura în care ei sînt mai ales dispeceri care repartizează un material primit din altă parte, nu pot să îndrepte prea mult lucrurile, nu pot drege o muncă de mai slabă calitate a altora. În tot județul nu avem o stațiune experimentală, o stațiune de cercetări zootehnice, în domeniul taurinelor și, iată, că se simte nevoia de ea, pentru a face, în următorii ani, o cotitură, un salt privind îmbunătățirea fondului biologic al animalelor din C.A.P.-uri ; astfel, vom vorbi de asemenea carențe multă vreme, ceea ce se va resimți și la nivelul județului, și la nivelul veniturilor fiecărei cooperative, și la cel al cooperatorilor.

— Tovarășe președinte, dar sînt bine hrănite și îngrijite vacile în toate C.A.P.-urile ? Aici nu sînt deloc carențe ce determină o scădere a potențialului biologic și productiv ?

— De cîțiva ani se acționează cu tenacitate pentru modernizarea fermelor, pentru permanentizarea îngrijitorilor, pentru asigurarea furajelor. S-a prevăzut de pildă, ca în anul 1983 să se alimenteze cu apă un număr de 33 grajduri. Acțiunea s-a finalizat pînă la 15 octombrie. De la începutul acțiunii de modernizare a fost introdusă apa în 544 adăposturi, s-au amenajat maternități pentru vaci în 89 ferme cu 3 251 locuri, s-au organizat spații pentru creșe de viței cu peste 6 000 locuri, precum și ferme speciale pentru creșterea vițelelor de reproducție. S-a întronat o disciplină severă în sectoarele zootehnice. S-au construit și amenajat totodată 94 bucătării furajere, instalații de muls, condiții pentru îngrijitori, așa încît multe ferme arată ca și cele din marile complexe industriale, ca și cele din I.A.S.-uri.

— Care e starea pămîntului pe care îl dețin cooperativele agricole din județul dumneavoastră ? În programul național de îmbunătățiri funciare, Alba se află, pare-mi-se, printre zonele prioritare din acest punct de vedere.

— În general, pămîntul din cooperativele județului suferă de exces de umiditate ; accentul cade pe desecări și combaterea eroziunii. Acțiuni mai ample în acest sens se desfășoară în zona Ighiu-Șard-Bucerdea, Cricău-Galda, Teiuș, Mihalț-Cristei, Roșia de Secaș-Secășel-Colipi și în zona Ocnei Mureș-Fărău. O altă zonă importantă, Cugir-Șipot, cuprinde cele mai mari lucrări de îmbunătățiri funciare prevăzute prin Programul național de ameliorare a solului. De asemenea, avem deschise lucrări pentru amenajarea de spații viticole și pomicole pe terenurile în pantă în bazinele pomicole Galda-Benic, sectorul viticol Sebeș-Răhău, Aiud-Lopadea Nouă-Mirăslău. În total, circa 3 000 hectare plantări de vii și pomi.

— Cum apreciați, tovarășe președinte, produce pămîntul cooperativelor la nivelul potențialului său ?

— În momentul de față, nu. Nu produce la potențialul pe care îl are, deoarece lucrările în pantă se execută greu. Mecanizarea la peste 15 grade pantă e ca și inexistentă, deși ni se promit de ani mașini corespunzătoare. Asemenea terenuri noi avem foarte multe în județ. Iar pămîntul lor este bun, este bun chiar și pentru grîu. Cine o fi venit cu ideea că nu se poate produce grîu pe pantă, nu știu, căci se face, — toți o vedem — chiar mai bun decît la șes. Dar să ai cu ce îl lucra ! Au scăzut efectivele de animale de tracțiune (ne luptăm în prezent să înmulțim animalele de producție), iar mașini n-au venit. Erau niște combine și s-au retras și acelea, promisiunea fiind că vom primi altele, mai bune. Nu mai vobesc de pluguri reversibile ; nu veți găsi în tot județul, la 2 000 de tractoare, nici măcar 10 ! O altă cauză este lipsa la timp a îngrășămintelor chimice. Nu le primim nici pe cele programate prin plan. Iar acestea sînt foarte importante pentru noi, noi avînd, cum vă spuneam, multe terenuri în pantă, cum și multe terenuri erodate și supuse alunecărilor.

CICI IORDACHE-ADAM

Agricultură ca la carte

— Așadar, tovarășe profesor universitar Oprea Parpală, continuați să nu vă dezmințiți productivitatea științifică și publicistică. Am în vedere nu numai prezența dumneavoastră frecventă în paginile revistelor de specialitate, în alte publicații, ci și faptul că la un interval foarte scurt, de mai puțin de doi ani, ați fost prezent în librării cu un nou tratat de economie agrară, de astă dată dedicat problemelor agriculturii mondiale. Este vorba, desigur, de „Economii și politici agrare în lume".

— Aparent, așa este. În realitate însă — dacă-mi este permis să folosesc un vechi dicton și păstrînd, bineînțeles, toate proporțiile —, după cum nici Roma n-a fost clădită peste noapte, tot așa și o carte, mai ales în domeniul nostru, nu poate fi elaborată și tipărită într-un timp așa de scurt ; dimpotrivă, o astfel de lucrare comportă o lungă perioadă de „gestație". Este suficient să amintesc că prima formă a lucrării la care v-ați referit a fost depusă la Editura politică în 1976 ; ea fusese elaborată după o perioadă de documentare de circa 15 ani, începînd din 1960, cînd am ținut, la Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" din Iași, un ciclu de lecții pe probleme de economia agriculturii mondiale. Interesul pe care l-au manifestat tinerii mei auditori a fost un imbold pentru a amplifica documentarea în acest domeniu. Din 1976 și pînă în 1982 — perioadă care, în evoluția economiei agriculturii mondiale a dus la cristalizarea unor probleme de importanță majoră în viața întregii omeniri — am completat și actualizat mereu conținutul lucrării. De aceea, cu toate că o muncă de șase ani pe manuscrisul predat editurii depășește cu mult limitele normale ale exigenței editoriale, remarc și partea bună a lucrurilor : putința de-a îmbunătăți conținutul.

— De la ce premise ați pornit în elaborarea tratatului ?

— În primul rînd, am dorit să scot în evidență faptul că problema alimentară este unul din nodurile gordiene ale lumii contemporane, deoarece ea sintetizează toate contradicțiile acestei lumi, dezvoltate pe fundalul crizei economice mondiale. Din acest fapt rezultă atît importanța, cît și dificultatea de a desface nodul, pentru că o soluție à la Alexandru Macedon nu mai este posibilă. În al doilea rînd, am pornit de la considerentul că România se află la începutul unui lung drum de înfăptuire a unei noi revoluții agrare. Care este contextul internațional în care urmează să se înfăptuiască această nouă revoluție agrară ? Care este experiența agriculturii mondiale în obținerea de maximum de efect cu minimum de efort (cu un consum minim de resurse ?). Iată unele din întrebările la care lucrarea caută să dea răspuns. În al treilea rînd, trebuie, vrînd-nevrînd, să adaug că este prima lucrare de acest fel în literatura noastră de specialitate. De aceea, cu toate eventualele minusuri, „Economii și politici agrare în lume" reprezintă o bază de plecare pentru noi cercetări și realizări în acest domeniu.

— Dar cum a fost cercetată pînă acum, de către specialiștii noștri, economia agrară pe plan mondial ?

— Consider că semnificația deosebită a lucrării decurge din faptul că am căutat să vin în întîmpinarea unui vechi deziderat — cel puțin secular — al înaintașilor mei în domeniul economiei agrare. Pentru că noi am avut, mai ales în ultimul secol, gînditori economiști agrari de înaltă ținută intelectuală, care, prin vastele cunoștințe din domeniul economiei agrare mondiale, rivalizau cu cei mai de seamă economiști europeni ai timpului. Ei au fost, concomitent, oameni de știință și oameni de acțiune, îmbinînd armonios cercetarea științifică și învățămîntul cu conducerea practică a agriculturii. Amintesc doar pe cîțiva dintre ei : P.S. Aurelian, profesor universitar, academician, ministru al agriculturii și prim-ministru al țării ; Gheorghe Ionescu-Sișești, om de știință, profesor universitar, ministru al agriculturii, a cărui personalitate a dominat viața agricolă a țării timp de aproape o jumătate de veac ; Ion Ionescu de la Brad, S.P. Radianu, M. Chiriițescu-Arva și alții, care nu numai că au studiat în permanență practica agriculturii mondiale (bineînțeles, în primul rînd pe aceea a țărilor dezvoltate), ci au căutat, într-un fel sau altul, să aplice la condițiile noastre tot ceea ce era valoros și adaptabil din experiența înaintată a timpului, sub imperiul căreia se formaseră ca specialiști și oameni de știință. De aceea, pentru mine, lucrarea pe care o discutăm în momentul de față înseamnă și un pios omagiu adus tuturor acestor înaintași și deschizători de drumuri în gîndirea economică agrară românească, de la al cărei izvor de știință și înțelepciune ne putem adăpa încă.

— Care ar fi principalele concluzii ce se pot desprinde din studierea lucrării ?

— Cea dintîi ar fi că agricultura se impune tot mai mult ca ramură prioritară a economiilor naționale și, prin urmare, și a economiei mondiale. Sporirea mai accentuată a producției agricole este o cauză nu numai a națiunilor înfometate, ci a întregii omeniri, deoarece pacea lumii este indiscutabil legată de pîinea cea de toate zilele. Contrar unor păreri cîndva la modă, agricultura se dovedește o ramură dinamică și dinamizatoare a economiei naționale, pentru că îi pune la dispoziție primul mijloc de existență, hrana, și îi cere mijloace perfecționate de producție. De aceea, între industrializare și dezvoltarea agriculturii nu există nici o contradicție, ci dimpotrivă, o intercondiționare dinamică.

— Care sînt căile de realizare, de către economiile naționale, ale unei agriculturi moderne ?

— Nu există — și această este de fapt o a treia concluzie a lucrării mele — un model atotcuprinzător, universal, de modernizare tehnică și economică a agriculturilor naționale. Din contra, trăim o epocă de bulversare a vechilor „modele", care se dovedesc ineficiente și incompatibile cu conceptul de nouă ordine economică internațională.

— Această concluzie are în vedere și „modelele" de modernizare socială a economiilor agrare naționale ?

— Incontestabil, poate chiar în mai mare măsură decît modelele de modernizare economică ! Din studierea economiilor agricole naționale se desprinde concluzia că diversitatea condițiilor sociale este cel puțin la fel de accentuată ca și cea a condițiilor naturale, tehnice și economice. Chiar în cadrul aceleiași economii agricole — fie că este vorba de cazul tipic al țărilor în curs de dezvoltare, fie de cel al țărilor dezvoltate — întîlnim o multitudine de formațiuni social-economice. Desigur că hotărîtoare pentru evoluția în viitor este influența formațiunii social-economice dominante. Diversitatea acestor condiții determină și politici agrare diferite. Dacă pornim de la realitatea că sectorul micii producții continuă să fie dominant în agricultura mondială, fapt care îngustează posibilitățile de sporire a producției agricole (mai ales în țările în curs de dezvoltare), pe plan mondial se disting două tipuri de politici de creare a marii producții în agricultură : pe de o parte — politica „structurilor", practicată mai ales în țările dezvoltate europene, care favorizează exproprierea „consimțită" a micilor fermieri, în scopul creării unor exploatări agricole „viabile", a căror putere economică să poată face față investițiilor considerabile solicitate de modernizarea agriculturii în condițiile unei societății superindustrializate ; pe de altă parte — politica de cooperare a micilor producători agricoli, proprie majorității țărilor în curs de dezvoltare de pe toate continentele, ca unică soluție de a se opune exploatării din partea societăților multinaționale și de a asigura progresul economic și social al agriculturii cu forțe proprii. Dar, și într-un caz și în altul, politicile agrare naționale îmbracă o mare diversitate de forme, care exprimă specificul social-economic local, a cărui negare sau neglijare poate deveni o frînă în calea dezvoltării social-economice generale.

— O ultimă întrebare : cum a fost primită noua dumneavoastră lucrare de către cititori și de critica de specialitate?

— Cred că epuizarea rapidă a tirajului dă cea mai bună măsură a interesului din partea cititorilor, relevă utilitatea lucrării. În ceea ce privește aprecierile, menționez recenziile din publicații prestigioase precum **Scînteia, Era socialistă, Revista economică**, datorate unor specialiști cunoscuți pentru probitatea lor științifică și exigența profesională. Toate acestea îmi oferă o deosebită satisfacție, răsplătindu-mi din plin munca depusă pentru elaborarea lucrării de care ne-am ocupat și constituind, totodată, un imbold pentru activitatea viitoare.

Interviu de ION D. GOIA

și să mai fie și multă zăpadă

Anul 1984 — un an al producției record

• Starea agriculturii și a zootehniei într-o zi de duminică •

Ce face o fermă cînd vrea să salte în ochii lumii

La Sălcuța, într-o încăpere cu decor sumar, telefonul suna ca la dispeceratul de taximetre într-o simbătă seara. Și asta se întîmpla duminică dimineața, cînd în curtea fermei era mare forfotă. O fermă care se respectă, fie duminică sau sărbătoare, nu seamănă cu refrenul cîntecului ce trist e simbătă seara-n spital. Din două vorbe și trei mișcări i-am găsit pe toți la post. Vaca are limba lată, nu vorbește orice i-ai zice, dar dacă nu-i dai de mîncare nu-ți răspunde cu ce-ți trebuie. La Sălcuța oamenii nu încercau să pună întrebări animalelor, chiar dacă stăteau de vorbă cu ele pe un ton prietenos, ci vedeau de ele cu mult sîrg. Se încheia masa de dimineață, o masă la care vacile avuseseră „sandviciuri" consistente și la aceea oră liniștea lor arăta că fabuloasa uzină biologică, producătoare de lapte, funcționa în tăcere. De cîteva zile la sediul I.A.S.-ului intrase în funcțiune un brichetator, o complicată mașinărie care din paie, concentrate și alte substanțe produce zilnic 60 de tone de brichete, așa-numitele sandviciuri pentru vaci. În plus, sandviciurile rezolvă o problemă extrem de spinoasă : sîrma. Din cauză că paiele erau balotate cu sîrmă, de multe ori bucăți mai mici sau mai mari treceau de filtrul magnetic al morii și ajungeau în corpul animalelor și de aici pînă la sacrificare nu mai era decît o problemă de timp. Numai în 1983, 40 de animale au fost sacrificate din cauza bucăților de sîrmă pierdute prin furaje. E drept că vacile mănîncă orice, și bucăți de sac, și folie de plastic, și galoși, ba una a înghițit vreo 20 de metri de funie, dar pînă la a pierde atîtea animale sănătoase numai și numai din cauza bucăților de sîrmă mai sînt multe de schimbat. Dar de la intrarea în funcțiune a brichetatorului sîrma a devenit deja un dosar închis. Ceea ce nu înseamnă că furajarea iese din discuție. Calitatea nutritivă a silozurilor este destul de slabă deoarece boabele de porumb mai apar prin el doar ca firele de aur în nisipul de pe albia rîului. Deocamdată rația la care s-a ajuns e suficientă pentru întreținerea animalelor, dar insuficientă pentru obținerea producției de lapte planificate. Cînd lucrătorii se duc la vaci numai cu grosiere nici nu vor să-i bage în seamă. Nici pe lucrători și nici mîncarea.

Vacile și viteii fermei din Sălcuța (fermă aparținînd I.A.S.-ului din Titu) arată ca niște vaci, nu ca niște caricaturi. Un grajd îți dă un sentiment plăcut, de ordine care continuă să stăpînească lumea, de sănătate și curățenie. Dar tocmai chestiunile de sănătatea animalelor încep să le dea dureri de cap. Exact cînd la Consfătuirea de lucru pe probleme de agricultură se reafirma importanța și rolul medicilor veterinari, cei de la I.A.S. Titu erau confruntați cu o situație dificilă. Din cele trei posturi de medic veterinar numai unul era acoperit. Mai mult, singurul medic, *Nicolae Constantin*, avea depusă o cerere de transfer pentru a putea pleca la Avicola Titu. După doi ani de stagiatură, medicul veterinar voia să se mute acasă, la familie. Dar asta ar însemna ca ferma de la Sălcuța să rămînă fără specialist. Iar despre importanța lui nu mai încape discuție. Medicul veterinar și tehnicianul însămînțător sînt două personalități, doi pioni de bază într-o fermă de vaci care vrea să se salte în ochii lumii. În primul rînd fără un însămînțător cu mînă bună, natalitatea animalelor este a pămînt. Din acest punct de vedere cei de la Sălcuța au avut noroc. Pentru că avea soția îngrijitoare la fermă, *Gavril Moroșan* de prin preajma Sucevei, fost mecanic auto și șofer profesionist, s-a reprofilat doar din „motive de nevastă". La ora aceasta el e unul din cei mai curtați tehnicieni însămînțători. Evident, curtați de ferme din preajma București-lor, din județul Dîmbovița și chiar din alte județe. Datorită acestui om natalitatea animalelor de la Sălcuța pentru anul trecut a depășit bine procentul de 80 la sută. Dar el nu rezolvă totul. După munca lui pricepută abia începe viața animalelor și ea depinde în mare parte de contribuția medicului veterinar. Or, inginerul șef *Florin Apostolescu* și șeful fermei, *Costică Enciu*, au socotit că din 1976 s-au schimbat 6 medici și al șaptelea e pe plecate. Nici nu apucă să vină bine, să cunoască animalele și se duc și altul vine și o ia de la capăt. Iar vitaminizarea vacilor și a viților imediat după fătare, urmărirea ciclului de călduri, supravegherea stării generale de sănătate și asistența imediată sînt probleme de viață și de moarte pentru o fermă cu un asemenea efectiv de animale. Toate aceste aspecte au căpătat în aceste zile statutul de urgențe, de situații trecute în capul listei pe ordinea de zi. Și de cum treci porțile fermei, fie și zi de odihnă, ordinea de zi e să crești animale cu folos, să te alegi cu ceva, nu să le ții de formă, ca să întregească decorul.

C. NISTORESCU ■

Ambiții tot mai mari...

— Tovarășe inginer Andrei Ienășel, cunosc faptul că sînteți directorul I.A.S.-ului Jegălia din județul Călărași. Mai știu că sînteți cel mai tînăr inginer care îndeplinește o asemenea funcție. Cîți ani aveți ?

— Nu demult, am împlinit 34 de ani și de un an de zile am fost numit. cum știți, directorul I.A.S.-ului Jegălia. Ce să vă mai spun ? Sînt orășean. Născut și crescut în Capitală. Am terminat facultatea în '73. Am lucrat, un timp, la I.A.S. Hîrșova, în mijlocul bălții, la Gîrliciu, și la I.A.S. Sărulești, unde am îndeplinit mai multe funcții. După cum vă spuneam, sînt bucureștean. Dar tatăl meu este țăran. Din Banat. A devenit orășean fiind muncitor la Uzinele „23 August". Dar, deseori, vine pe la mine la Jegălia. Sfaturile lui îmi sînt de un real folos. Eu m-am reîntors la pămînt și lucrul acesta mulțumește pe toată familia...

— Foarte multă lume spune că, de cînd ați venit director la I.A.S.-ul din Jegălia, ați făcut adevărate minuni...

— Ei, se mai și exagerează. Într-adevăr, după 11 ani, unitatea noastră a reușit să dea și beneficii. Oamenii au început să cîștige și să nu le mai fie rușine că lucrează la Jegălia. Știți cum eram considerați? Oaia cea neagră a întregului județ. Dar faima ne mersese mult mai departe. În 34 de ani de cînd a luat ființă I.A.S.-ul, s-au perindat 17 directori. Ceea ce s-a realizat în anul 1983 este rezultatul muncii oamenilor. Eu, ca director, n-am făcut altceva decît să le schimb mentalitățile. Aici am muncit cel mai mult. Pentru mine, personal, a fost o muncă grea — dar palpitantă. Să fiu concret. În 1982, nimeni nu înțelegea și nu dorea să recunoască că aici, în mijlocul Bărăganului, s-au obținut 3 100 kilograme de grîu la hectar dintr-o greșeală de semănat. S-a tot dat vina pe an, s-a dat vina pe sămînță și utilaje, dar așa au stat lucrurile. Anul trecut, care, după părerea noastră, a fost mult mai capricios, lumea s-a convins că s-au putut obține peste 4 000 de kilograme la hectar. Ne-am situat la o mică diferență de primul loc. La porumb s-au obținut aproape 8 000 de kilograme boabe. O să vă mire, dar la porumb s-a obținut acum cît dacă s-ar fi adunat cantitățile ultimilor doi ani ! Pe trust ne-am situat pe locul trei. Desigur, nici aceste cantități, după ultimele analize, nu ne mulțumesc. Cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la ultima întîlnire de lucru cu specialiștii din agricultură, la porumb trebuie să se obțină și cantități care să ajungă la 20 000 și chiar la 30 000 de kilograme la hectar. Și noi, anul trecut, am avut parcele la care ne-am apropiat de aceste cifre. Și dacă tot au fost atinse asemenea rezultate, pe anumite terenuri, este clar pentru toți muncitorii din Jegălia că ambițiile pot fi și mai mari. Și ca să nu pară a laudă, vă invităm să stăm de vorbă la toamnă. La porumb, sîntem hotărîți să înregistrăm recordurile Bărăganului. Și acum, ca o destăinuire, vreau să vă spun că porumbul este cultura mea preferată...

— De ce ?

— Este planta și, se înțelege, cultura care răspunde cel mai prompt la tot ceea ce face omul pentru ea. Soia, spre exemplu, se ramifică în funcție de densitate. Floarea-soarelui crește și se dezvoltă în funcție de cum o modelează soarele. Porumbul este planta pe care tu o poți face. Este, dacă vreți, un fel de zeu al culturilor noastre. Porumbul este darul pămîntului. Este un simbol al existenței noastre pe pămînt. Este singurul rod galben. De fiecare dată mă impresionează pînă la lacrimi recoltatul porumbului. Este campania care încheie cu măreție întreaga activitate a anului. Asta nu înseamnă că odată cu recoltarea porumbului totul se încheie și că așteptăm cu mîinile în sîn să vină primavara și toamna viitoare. Știți, la noi, în Bărăgan, este o vorbă: cea mai bună hrană de iarnă este bălegarul de vară. Așa că, în momentul de față, fertilizăm terenurile...

— Tot ceea ce ați spus pînă acum sînt lucruri foarte frumoase și interesante. Unde și cînd le-ați învățat ?

— De la cei cu care lucrez. De la țărani. Țăranul este cel care simte și timpul ploii și al vînului, dar și al mălaiului. Este iar o vorbă: cînd plouă-n mai, ai mălai. Adică să irigi cînd nu plouă. Porumbul, în special, are mare nevoie de apă. Atunci cînd trebuie. Adică, cum spune țăranul, în mai. Irigațiile pe care le perfectăm și le modernizăm în momentul de față reprezintă cheia succesului anului acesta.

SORIN POSTOLACHE ■

O dimineață la Cristian

La Cristian este iarnă serioasă cu zăpadă adevărată și statornică. Vorbele se rostogolesc greu și se acoperă de abur și mie-mi vine așa, din senin, să întreb pămîntul ce mai face, cum o duc semințele cu sănătatea, dacă nu le e dor de timpuri mai bune. La Cristian este o iarnă sonoră cu grauri nepăsători și magazine deschise duminica și ore bătute cu exactitate de un ceas vechi, de cîteva sute de ani. Oricît de lipicios ar fi frigul, lumea tot se duce să vadă pentru patru lei „O romanță de dragoste" — color, așa cum, orice s-ar întîmpla, medicul veterinar tot va da o raită la piață să împiedice vînzarea animalelor bolnave. Casele cu acoperișuri ascuțite, gata să spargă aerul de sticlă, se moștenesc odată cu statornicia. Ce-i drept, din 4 600 de locuitori, 2 300 sînt navetiști, o cifră deloc îngrijorătoare, dacă mai adăugăm că aceștia locuiesc în comună. Herta Borsai e din Cristian, de cînd se știe, dar bărbatul și l-a ales din Alba. În casa lor din strada II, la numărul 36, se vorbesc trei limbi, se cultivă dragostea de muncă și se face cea mai gustoasă turtă dulce. Rar mi-a fost dat să văd cum un bărbat și o femeie își doresc cu simplitate și copleșitor bun-simț, sănătate, ca să-și crească fetele, să-și termine casa, a cărei cărămidă tot ei au făcut-o, să fie bine în lume și să mai fie și multă zăpadă. Ion Scripcaru nu numai că o dorește dar o și visează, căci el este omul care de 21 de ani se ocupă de semințe, de îngrijirea, înmulțirea și selecția lor. Știe el de ce visează zăpezi necesare. Astă-vară, să i se usuce sufletul și lui și primăriței Maria Brad, cînd au văzut că sămînța din lanul lor frumos de grîu e fără viață. Tehnicianul Ion Scripcaru se ocupă de sănătatea celor 180 de hectare, devenite cuiburi de semințe pentru producțiile viitoare de grîu, orz și orzoaică. Nu mi-am putut închipui că viața unui om poate gravita cu atîta îndîrjire în jurul unui simbure cît o unghie, dar cu o „fișă" de eficiență foarte mare. O sămînță curată și bună e oglinda omului care a lucrat-o și-mi închipui ce limpede poate fi oglinda lui I. Scripcaru. O cultură oricît de necăjită ar fi, dacă o ajuți nu se poate să nu te ajute și ea. „Pămîntul e ca o ființă, trebuie s-o îmblînzești, căci nu-i altceva decît o ființă care dă ființă". Perpetua devenire n-a fost niciodată exclusivitate umană. Cine crede că de semințe te ocupi numai în vreme bună, se înșală ! Toată iarna se sortează, se îndepărtează focarele de infecție, se verifică riguros temperatura. Numai la Cristian sînt depozitate 240 tone de cartofi de sămînță, sănătatea lor fiind verificată zilnic. Solul de aici este prielnic acestei culturi ca și grîului din soiul de Fundulea care experimentat la Cristian a dat o producție de 4 000 kg/ha spre deosebire de un alt soi „Partizanca" adus din import, care deși „îmblînzit" la condițiile noastre n-a dat decît 2 300 kg la ha. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. pe probleme de agricultură atrăgea atenția asupra importanței pregătirii semințelor, a selectării lor. Din acest punct de vedere la Cristian semințele sînt o certitudine. Primărița Maria Brad are un adevărat caiet minune și cîteva dosare bine încopciate în care sînt toate datele legate de comună.

Vorbește vioi și cu o bună dispoziție molipsitoare. În ultima vreme s-a construit mult la Cristian, șase unități economice devenind și inima și plămînul comunei : Stațiunea de cercetări zootehnice, Complexul de îngrășare a ovinelor, ferma avicolă, întreprinderea industrială „Electromontaj", Asociația legumicolă și C.A.P.-ul. Pînă aici toate bune și necesare, numai că terenul a fost luat din suprafața agricolă, C.A.P.-ul rămînînd cu 380 de ha, din care 80 de ha sînt afectate bazei furajere. O suprafață, deci, necorespunzătoare pentru furajarea celor 750 de animale cît are ferma zootehnică. Cei de la Cristian ar avea nevoie de puțină înțelegere în privința obținerii de îngrășăminte chimice complexe, sare potasică pentru cartofi, tăiței de sfeclă-de-zahăr și tărîțe pentru furajarea animalelor și piese de schimb pentru utilajele agricole. Duminica la Cristian este o zi ca oricare alta din săptămînă. Ion Scripcaru verifică sortarea cartofilor, Mihai Lutsch are grijă de îngrășătoria de porci, Mihai Zerves își vede de cele 400 de oi, iar Elena Pipernea ridică singură coșul cu 30 kg. Cine nu-i cunoaște pe gospodarii de la Cristian ? Ioan Mărunțel a contractat și predat la stat 50 000 l de lapte, 3 bovine, 1 porc, Mihai Zerves cu 31 de oi, 62 de miei, 3 300 l lapte sînt doi oameni care se pot lăuda. La Cristian, a mai trecut o săptămînă de viață, risipită cu înțelepciune și bunătate. Un proces-verbal scrupulos ar menționa că la Cristian, județul Sibiu, nu s-a întîmplat nimic deosebit. Continuă să plutească un aer tare și convingător de viață. A fost o duminică de iarnă adevărată, o duminică de oameni buni.

DORA-MARIA NAGY ■

Răspuns afirmativ la întrebarea „ai să-i dai, ca să-i ceri ?"

A căuta un primar nu este o treabă ușoară nici măcar duminica. La un moment dat nici nu mai știi ce să crezi. Unul spune că e în concediu pînă marți, altul se jură că l-a văzut la complexul de vaci, iar al treilea tocmai l-a întîlnit la ferma zootehnică a C.A.P.-ului. Și culmea, în cazul primarului, mai exact al primăriței Luxița Nicolae, toate variantele s-au dovedit a fi adevărate. Mai are concediu vreo cîteva zile, dar cînd știe că iarna e-n toi și în zootehnie — un domeniu care nu admite concediile — mai sînt încă multe de făcut, nu poate sta de o parte, ca simplu spectator. Așa s-a obișnuit de aproape doisprezece ani, de cînd este primarul comunei Dîmbovițene Brăniștea.

Inimoasă și volubilă, primărița se entuziasmează, pur și simplu, deși a trecut de prima tinerețe, la vestea că vrem să aflăm cîte ceva chiar despre zootehnie. Propune să refacem drumul pe care dumneaei îl străbătuse dis-de-dimineață. N-am nimic împotrivă. Complexul de vaci nu numai că dă impresia, dar și este un teritoriu, ca să nu spunem o împărăție, în care domnesc ordinea și curățenia. Se spune că n-a fost de la început așa. Au mai trecut pe aici și alți directori, vreme în care Luxița Nicolae își făcea veacul la complex. Scîrțîia ceva și nu se știa bine ce. De cînd frîiele complexului au încăput pe mîini bune — și nu sînt doi ani de atunci — treaba merge strună. Se realizează și efectivul de vaci planificat — 1 080, ba chiar se și depășește, se realizează și planul la carne și lapte. Cu ani în urmă primarul se lupta cu îngrijitorii să-și facă datoria. Acum nu mai este nevoie. Inginerul Ion Spătaru, șeful complexului, și-a creat din start o faimă de om dur, ceea ce nu este adevărat. Treptat oamenii s-au convins că nu le cere decît să muncească, că are înțelegere față de ei, că e, într-un cuvînt, omenos, dar neiertător față de indolenți și indisciplinați. Acum se roagă îngrijitorii de primar să-i ajute să poată lucra la complex, unde s-a selectat un colectiv de oameni harnici și pricepuți, care știu ce vrea inginerul Spătaru. Muncesc mai mult și serios, și, se înțelege, cîștigă mai bine. Dacă dai un îngrijitor afară îl apucă plînsul și merge în tot felul de audiențe.

Iată cum un om a reușit să imprime o bună organizare, un stil de muncă, schimbînd la Brăniștea o mentalitate, ea însăși păguboasă, cum că n-ar fi rentabilă creșterea vacilor. E drept că pentru asta nimeni nu știe care-i diferența dintre duminică și o zi lucrătoare, deosebire pe care, dealtfel, nici vaca nu știe s-o facă. Ea rumegă tot timpul, uneori și din pură plictiseală.

În drum spre ferma zootehnică a C.A.P. Brăniștea, vocea primăriței a scăzut, a devenit mai gravă. Cu un aer gînditor, a dat de înțeles că aici mai sînt multe de pus la punct și, dacă într-o vreme își făcea veacul la complex, a venit timpul să se „mute" la ferma de vaci. Aici se regăsește, după cum se exprima primarul Luxița Nicolae, ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a sintetizat într-o singură frază, din cuprinzătoarea cuvîntare la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. pe probleme de agricultură, în care spunea : „Trebuie să terminăm complet cu modernizarea grajdurilor și asigurarea apei pentru întregul efectiv". Apă, de bine de rău, au brăniștarii atît pentru ei, cît și pentru animale. Ba mai dau și la alții. Nu mai departe decît în primăvara trecută, pe teritoriul comunei s-au săpat 11 puțuri pentru a asigura apa potabilă a orașului Titu. E drept că orășenii din Titu au săpat, au instalat conductele, au plecat și apoi și-au adus aminte că mai sînt de instalat ceva sîrme pentru semnalizare și la cîteva luni au săpat iarăși, stricînd drumurile satului, în special pe cele din imediata apropiere a fermei zootehnice a C.A.P.-ului. Despre Aurelia Grigore, președinta cooperativei agricole de producție, ni se spune, cu părere de rău, de către o demnă reprezentantă și susținătoare a „feminismului" că „n-o prea ascultă nimeni". E o femeie modestă, muncitoare, dar e posibil ca nici ea să nu știe a se face ascultată. De trei luni Luxița Nicolae s-a mutat la fermă, adică își face zilnic drum pe acolo unde-și petrece, e un fel de a spune, cîteva ore. Sînt în plină acțiune de modernizare a grajdurilor pentru animale. Cu furajele au rezolvat-o și nu le mai cumpără ca în alți ani. Deși nu au semănat decît 120 ha cu furaje, o suprafață mică în raport cu efectivul de vaci — 784 capete, au strîns 400 t lucernă, 600 t siloz, 600 t grosiere și 500 t paie. Cum e o vorbă prin partea locului „au ce să le dea, ca să le ceară". Pentru 1984 au plan ca ferma zootehnică a C.A.P.-ului să ajungă la 850 capete bovine, plan pe deplin realizabil. De aceea, încă din luna august s-au apucat să înalțe un grajd trainic după toate legile zootehniei moderne și în aceste zile e pe terminate. Va rezolva problema pentru 120 de capete, dar brăniștarii nu se vor opri aici. Așa cum li se cere, vor continua modernizarea, construind în acest an încă un grajd, avînd la ora de față un deficit de spațiu de cazare pentru 170 de capete. Abia de aici răspunsul la întrebarea „ai să-i dai, ca să-i ceri ?" va fi cel dorit și așteptat de toți.

ION PREDOȘANU ■

Istoria noastră, viața noastră

„E scris pe tricolor unire"

● Despre vechimea culorilor simbol ● Circulația unei broșuri ● O statuie a lui Mercur de 2000 de ani ●

„De tricolor ne leagă suvenirile istorice și de tradiția de tricolor să ne ținem ca de odorul cel mai scump ci ni l-au dat soarta și vitregiile vremii".

I. SBIEREA

„Culorile tricolorului au fost dedemult"

Istoria drapelului tricolor, cel mai înalt dintre simbolurile poporului nostru, nu se începe, cum s-ar părea, în 1834, cînd s-a obținut aprobarea Porții Otomane pentru arborarea sa de către oștirea Țării Românești. O știau aceasta cu siguranță domnul Alexandru Dimitrie Ghica — în vremea și sub demersul căruia s-a făptuit acest act politic —, generația care a declanșat revoluția de la 1848—1849, ca și patrioții care au înfăptuit, în 1859, Unirea Principatelor. Sînt dovezi în acest sens afirmațiile ministrului treburilor din lăuntru al Țării Românești care comunica, în 1848, reprezentantului Porții în legătură cu însemnele revoluționare : „culorile eșarfelor tricolore au fost **dedemult, strămunii noștri le purtau** pe pavilionul lor și **pe steagul** lor. Deci ele **nu sînt un împrumut sau o amenințare pentru viitor."** În același timp, Ștefan Ludwig Roth consemna : „flamura cea mare tricoloră a nației române" era legată indisolubil de „comunitatea spirituală unitară". Mihail Kogălniceanu aprecia în 1867 că tricolorul „nu este /numai/ drapelul Unirii Principatelor, el este însuși drapelul naționalității române".

Într-adevăr, cercetarea izvoarelor documentare conduce spre concluzia că drapelul tricolor are o îndelungată existență.

Deși în epoca feudală și modernă Țările Române s-au reprezentat prin drapele aparte (Țara Românească avînd steagul format din galben și albastru, iar Moldova o cromatică reunind roșu și albastru), de-a lungul veacurilor s-au instituit și unele însemne reprezentînd cele trei culori ce vor deveni steagul național românesc.

Remarcăm în acest sens faptul că roșu, galben și albastru au intrat, o perioadă, în compunerea stemei familiei domnitoare valahe a Basarabilor și că deseori sigiliile ce validau actele de cancelarie erau prinse de suport cu un șnur tricolor. Printre cele mai interesante documente de acest fel menționăm hrisovul domnului Țării Românești Vlăduț prin care, în 1511, făgăduia brașovenilor și locuitorilor din Țara Bîrsei „pace și prietenie". Diplomele acordate de Mihai Viteazul unor români din Transilvania, alcătuite în special într-o cromatică roșu, galben și albastru, au fost interpretate de unii specialiști ca fiind tot o aluzie la un simbol românesc cu o tradiție mai veche. Tricolorul este uneori utilizat în realizarea miniaturilor din frontispiciul documentelor. Din vremea domniei lui Radu Mihnea — cel care se va numi apoi, pentru a sublinia înrudirea cu familia Corvin, Radu Mihnea Voievod Corvin — ni s-a păstrat un monument miniaturistic în care roșu, galben și albastru se armonizează într-o originală compunere.

Pe harta realizată în 1700 de stolnicul Constantin Cantacuzino identificăm și un steag format din roșu și galben peste care se suprapune un medalion cu fond albastru încărcat cu stema heraldică a Țării Românești, acvila cruciată.

Tricolorul a intrat de asemenea în compunerea stemei Marelui Ducat al Transilvaniei alcătuită în 1765.

În veacul al XIX-lea, veacul realizării unor importante deziderate ale neamului, drapelul tricolor se impune evident ca simbol al românilor de pretutindeni. Este semnificativ faptul că în 1821 steagul revoluției a fost dotat cu ciucuri tricolori iar medalia bătută în 1838, de „Societatea Filarmonică", cu ocazia unui proiectat spectacol în limba română a operei „Norma" de Bellini, poartă pe avers stemele Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei reprezentate pe un fond tricolor.

Revoluția burghezo-democratică din 1848 a prilejuit afirmarea drapelului tricolor ca cel mai reprezentativ însemn național al băștinașilor din vechea Dacie. Considerat simbol și călăuză în revoluție, el a marcat în acel mijloc de veac transformările înnoitoare produse în societatea românească. După 1850 cînd principalele națiuni din Transilvania și-au adoptat un steag propriu, tricolorul alcătuit din roșu, galben și albastru a devenit însemnul reprezentativ al românilor de peste Carpați. Acceptat inițial de autoritățile din Austria întrucît se motiva că el provine din stema Marelui Ducat al Transilvaniei, tricolorul a atras în mod special atenția oamenilor politici de la Viena și Budapesta după 1859, cînd aceste culori au devenit steagul național al Principatelor Române. Neîndoielnic, formarea statului național român a stimulat folosirea acestui simbol de către românii din provinciile istorice aflate sub ocupație străină. Generalizarea utilizării tricolorului de către diverse pături și clase sociale, insistența cu care românii prin provinciile anexate imperiilor vecine îl afișau precum și formele variate de reprezentare au provocat îngrijorări din ce în ce mai mari guvernelor de la Viena și Budapesta. Înțelegînd că portul tricolorului era de fapt o demonstrație politică, acestea au luat măsuri pentru îngrădirea folosirii însemnelor reunind roșu, galben, albastru.

Cu toate opreliștile, românii au continuat să folosească tricolorul ca o manifestație a sentimentelor lor naționale. Astfel, în fiecare 3/15 mai arborau tricolorul pe dealul Tîmpei și pe mormîntul poetului Andrei Mureșanu. În 1870 tricolorul a fluturat pe casa lui Avram Iancu. Frămîntările în jurul tricolorului au devenit la începutul veacului nostru una din problemele acute ce preocupau tot mai mult autoritățile din Austro-Ungaria. Cercetările și anchetele întreprinse de acestea pentru a determina semnificația tricolorului au condus spre concluzia că steagul tricolor exprimă adevăratul patriotism al maselor iar arborarea lui reprezenta cea mai categorică formă de protest față de încercările de desnaționalizare, expresie vie a ardentei lor dorințe de unitate națională.

Tricolorul s-a însumat în ansamblul mijloacelor prin care, în 1918, românii din Transilvania au luptat pentru emancipare națională și autodeterminare. „Marea de steaguri tricolore" ce fluturau la Alba Iulia ca și cocardele și eșarfele ce împodobeau straiele sărbătorești ale participanților la Marea Adunare probau lumii triumful principiului libertății, marcau, în limbaj plastic, înfăptuirea unui eveniment crucial în istoria multimilenară a neamului, desăvîrșirea statului național unitar român.

MARIA DOGARU ■

Unirea românilor văzută de la New York (VI)

În magistrala Expunere prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Adunarea festivă consacrată sărbătoririi a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român, se subliniază că „mari personalități ale vieții culturale și sociale din Transilvania au militat cu ardoare în cadrul unor manifestări organizate în străinătate, în publicațiile vremii, pentru afirmarea dreptului istoric al poporului român la libertate, la unirea într-un singur stat suveran și independent".

Ardeleanul Vasile Stoica, președintele Ligii Naționale Române din America, a fost unul dintre cei mai activi luptători pentru cauza unirii românilor în anii 1917—1920, cînd s-a aflat în S.U.A. Din cercetarea indexurilor principalelor cotidiane newyorkeze reiese că numele său este citat de zeci de ori.

Cu toate că în unele studii se afirmă că în S.U.A. exista o atmosferă mai bună și o opinie publică favorabilă cauzei unirii românilor, din examinarea atentă a publicațiilor vremii se desprinde concluzia că, pentru perioada premergătoare anului 1918, această opinie trebuie amendată și nuanțată în lumina adevărului istoric. În S.U.A. era întreținută și dezvoltată cu mult meșteșug o amplă propagandă favorabilă Imperiului austro-ungar.

Oprimarea majorității române din Transilvania de autoritățile maghiare era puțin cunoscută, iar uneori părea de nepriceput pentru americani. Procesul de asimilare forțată a românilor, desnaționalizarea acestora, politica de restringere și chiar de lichidare completă a drepturilor românilor erau departe de interesele care dominau vehiculele de informare, de reală influență, a opiniei publice americane, fapt care făcea mai complexă și mai încărcată de dificultăți și responsabilități activitatea patriotilor români care trebuiau să cîștige simpatia, sprijinul poporului și guvernului american pentru cauza Marii Uniri.

La înălțimea unor asemenea responsabilități s-a situat Vasile Stoica, așa cum reiese din documente, din amintirile sale, coroborate de numeroase alte mărturii în care se evocă cu îndreptățită mîndrie faptul că, în urma activității desfășurate de el și susținută cu entuziasm de Liga Națională Română din America, în S.U.A. „au fost înlăturate părerile rele care circulau despre România și s-a trezit o atmosferă de simpatie și de cald interes pentru noi". În perioada de după 1918, cercetarea colecțiilor marilor publicații newyorkeze, cum sînt „The New York Times", „New York Tribune", revistele „Current History", „Century", „Literary Digest", „Review of Reviews", confirmă mărturiile lui Vasile Stoica, probînd, totodată, lărgirea considerabilă a preocupării opiniei publice americane față de lupta dreaptă a poporului român pentru desăvîrșirea unității naționale.

Într-un timp record au fost tipărite aproape douăzeci de broșuri în limba engleză, în care erau prezentate concis probleme de bază ale României; au fost publicate hărți etnografice, s-au înaintat guvernului american mai multe memorii, s-au ținut numeroase conferințe despre trecutul și prezentul României. Se estimează că totalul broșurilor și hărților difuzate în S.U.A. de Vasile Stoica sau sub îndrumarea sa, în calitate de președinte al Ligii Naționale Române din America, a depășit 60 000 exemplare.

Dar poate că partea de contribuție de cea mai mare valoare politică și diplomatică a activității lui Vasile Stoica a constituit-o succesul final pe care l-a repurtat în urma repetatelor sale demersuri pe lîngă guvernul american pentru a determina sprijinul oficial al acestuia în favoarea înfăptuirii aspirațiilor legitime ale poporului român.

Fără a putea stărui amănunțit asupra ansamblului eforturilor depuse de Vasile Stoica pentru obținerea acestui sprijin, se cuvine a evoca perseverența manifestată în convorbirile cu cele mai înalte oficialități americane pentru ca la 6 noiembrie 1918 guvernul S.U.A. să transmită guvernului român un important mesaj de recunoaștere a legitimității unirii românilor. Conținutul acestui mesaj istoric a fost readus în actualitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a Adunării festive consacrate sărbătoririi a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român. În mesaj se reafirmă că guvernul S.U.A. a fost martorul marilor suferințe și jertfe ale poporului român pentru cauza libertății, în fața dușmanilor și asupritorilor săi, exprimîndu-și totodată simpatia cu spiritul unității naționale și cu dorințele românilor din toate regiunile.

În comunicatul destinat presei din New York, ca dealtfel întregii prese anglo-saxone din lume, întrucît emana de la marea agenție Associated Press, se preciza că mesajul guvernului S.U.A. a fost transmis de Departamentul de Stat. Se relata, totodată, că în urmă cu cîteva zile, căpitanul Vasile Stoica, președintele Ligii Naționale Române din S.U.A., prezentase Secretarului de Stat Robert Lansing un memoriu în care erau expuse aspirațiile naționale ale românilor. „Acțiunea de astăzi a domnului Lansing este urmarea dată studierii acestui memoriu", informa Associated Press la 6 noiembrie 1918.

Economia acestor însemnări nu ne permite să prezentăm pe larg activitatea desfășurată în S.U.A. în slujba idealurilor românești. Forța de netăgăduit a faptelor demonstrează că Marea Unire a fost rezultatul nemijlocit al luptei hotărîte a românilor de pretutindeni, animați de voința lor dîrză de a realiza năzuințele lor de veacuri prin înfăptuirea plenară a dreptului la autodeterminare, act plebiscitar de identitate națională, înscris cu eroism și demnitate în istoria universală. Sărbătorirea a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român s-a înscris ca un prilej dintre cele mai potrivite pentru evocarea contribuției reale a tuturor celor care și-au adus partea lor de jertfă la realizarea și consolidarea reintregirii poporului român pe vatra strămoșească.

IOAN VOICU ■

New York, decembrie 1983

O descoperire senzațională

Statueta de bronz a lui Mercur de la Sarmizegetusa Regia

Grupul de pionieri, constituiți în echipajul de cercetători din cadrul Expediției „Cutezătorii" „Sargidava" al Casei pionierilor și soimilor patriei din Deva, cobora pe lîngă zidurile străvechii cetăți de la Grădiștea Muncelului, fosta capitală a marelui rege Decebal — Sarmizegetusa. Expediția de aproape 20 de zile din Munții Orăștiei condusă de profesorul arheolog Viorel Manolescu a fost deosebit de fructuoasă, micii arheologi înscriind în jurnalul lor de drum descoperirea ruinelor unei noi cetăți, aproape de Vîrful Oașa, și a numeroase fragmente de vase dacice, un mîner de pumnal specific strămoșilor noștri (sica) și o fibulă de aramă. De asemenea ei terminaseră de cartografiat zona cetăților pe o suprafață de aproape 28 km pătrați și făcuseră măsurătoarea zidurilor și a tuturor incintelor celor cinci cetăți și fortificații din preajma Sarmizegetusei Regia.

Din grupul expeditionarilor doar Ferenczi Vasile, un băiat subțirel și blond, parcă mai scund decît ceilalți, tot rămînea în urmă, cu ochii spre zidurile pe care le depășeau în mers. Era puțin supărat că n-a putut și el contribui la „zestrea" expediției, cît de cît, cu ceva concret. Nici măcar cu un vîrf de săgeată de silex sau vreo piatră cioplită din epoca paleolitică nu avusese noroc să găsească, asemenea piese fiind destule pe văile pe care le străbătuseră în cele trei săptămîni.

Trecuse de poarta estică a cetății, pe sub zidul de incintă și vrînd să urce pe povîrnușul înierbat se agăță de un ciot negru, pare-se o rădăcină, pentru a se sălta mai ușor. Dar nu mică i-a fost mirarea cînd s-a trezit cu „ciotul" în mînă. Acesta era de fapt o figurină plină de pămînt.

— La început am crezut că e o jucărie, din acelea care se găsesc cu mîile pe la librării, reprezentînd tot felul de luptători, călăreți, sportivi... Dar mi-am dat seama că nu e așa cînd am simțit statueta că e foarte grea pentru dimensiunea sa. Am curățat-o de pămînt cu degetele tremurînd de emoție și atunci am înțeles că am avut un noroc nemaipomenit — povestește copilul. L-am strigat pe tovarășul profesor Manolescu, care a înțeles după glasul meu că e vorba de ceva deosebit, că s-a întors în fugă din drum să-i arăt „trofeul". A luat statueta cu atîta grijă, de parcă i-a fost teamă că se va sparge, deși se vedea bine că e de metal, fiind înverzită pe alocuri... Scoțînd periuța de arheolog din buzunarul de la hanorac a început s-o curețe cu mare atenție, sub ochii mei și ai colegilor mei strînși ciotcă în jurul lui. Și pe măsură ce de sub lutul în care era învelită statueta prindea contur, exclamațiile nu mai conteneau. Aveau și de ce să fie mirați de cele ce vedeau colegii mei expeditionari, fiindcă, cum ne-a spus tovarășul profesor, după ce a cercetat diferite cărți și s-a consultat și cu specialiștii de la Muzeul județean de istorie din Deva, era vorba de o sculptură poate unică în Europa, un exemplar asemănător, dar nu identic, afîndu-se doar la Muzeul Luvru din Paris.

Într-adevăr, statueta de bronz descoperită de pionierul devean, sub îndrumarea profesorului Viorel Manolescu, avea să fie confirmată ca „un bronz roman", reprezentînd pe zeul comerțului în mitologia antică, Mercur. Confirmarea avea să parvină conducătorului expediției pionierești „Sargidava" de la profesorul **Constantin Pop**, muzeograf principal la Muzeul de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca, reputat cercetător, care se ocupă în totalitate cu bronzurile figurate romane din Dacia. În actul de autentificare a descoperirii specialistul își spune cu claritate părerea autorizată : „Mi-am dat seama imediat de valoarea acestei figurine de 17 cm, de autenticitatea ei, de faptul că reprezintă un unicat din provincia daco-romană dunăreană. Și dacă fac această afirmație (în afara faptului că personajul este foarte izbutit sculptat, pe jumătate gol, cu o togă aruncată peste cealaltă jumătate, cu aripi la botinele din picioare și aripi la coif) mă refer în primul rînd la forma curioasă a pungii din mîna dreaptă (marsupiul) și la urma caduceului sau sabiei din mîna stîngă. Execuția reușită a acestei piese, precum și aerul elegant pe care îl degajă, ar indica o cadrare cronologică în secolul al II-lea e.n., mai precis în jumătatea acelui veac (dinastia antoniană).

Figurina este cunoscută acum de cercetători ai istoriei din patria noastră, iar după publicare și expunerea la Muzeul județean de istorie din Deva, și de către specialiști din alte țări, interesați de trecutul poporului român".

IRIMIE STRAUȚ ■

a idealurilor sale cele mai înalte

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar și-a început activitatea în noul an

Un spațiu respirînd prin bunătatea și frumusețea oamenilor săi

Localitatea : Breaza, 3 ianuarie 1984, orele 18, sala Casei de cultură.

Număr de spectatori : 1 000 în sala arhiplină și alții (aproximativ 500) agățați de ferestre în afară și dincolo de ele, în jurul Casei de cultură, 1 500 de prezenți !

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Atmosfera : caldă (ca de familie) și competentă.

Noutăți: Au debutat promițător Lucian Pință și foarte bine grupul compus din Magdalena Cindrea și Alina Aldea, toți din Breaza. Au fost cîntate prima oară în cenaclu piesele: „Omul total" (Constantin Dragomir) și „Mînzul" (Ducu Bertzi).

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Primul spectacol din noul an a fost ca o urare de bine, umplîndu-ne sufletele de bucurie și lumină. Și cum altfel, cînd astăzi toți oamenii erau frumoși, ferchezuiți parcă, în oglinda de argint a sărbătorilor și veniți, cu mic, cu mare să-și laude fiecare vecinul, prietenul, cunoștința. O caldă solidaritate care ni se transmitea fără echivoc. De aceea poate, cîntecele noastre de început, „Iancu la Țebea" și „Trăiască România", au avut același ecou ca oricînd altădată în plin spectacol, cînd sufletele se desfac în fluidul comunicării, ca într-o mirifică horă. Inițiativele din public au venit ruptă aveam să cîntăm și alci „Să fie pace în lume". Ni s-a răspuns printr-o altă formulă consacrată de manifestările noastre : „Români, maghiari, germani / Sîntem același neam". „Gîndul de An Nou" este o nesfîrșită îmbrățișare pentru acești oameni ce ni se par a merita totul. Cîntecul la modă, „Puștoaica", cerut cu insistență de cei prezenți, a fost reluat. O apariție de o notă aparte a fost în această seară Cristian Minculescu, a cărui remarcabilă fermitate l-a făcut să rămînă în cenaclu, chiar dacă aceia cu care împreună forma un grup (a cărui notorietate crescuse tot în cenaclu) au ales o altă cale. Alăturîndu-se tinerilor Andrei și Ioana Păunescu și, apoi, instrumentiștilor trupei Flapo, Cristian Minculescu s-a autodepășit în această seară, demonstrînd tuturor calități artistice și umane care ne-au emoționat. Forța înnoitoare a cenaclului, cea care a afirmat atîtea talente, dintre care în această seară Carmen Antal, Cristian Buică, sau Trupa din Nord au fost exemple edificatoare, este totodată regeneratoare și modelatoare în sensul că descoperă și formează. Descoperă talente și încearcă să formeze caractere (dar aici, vorba lui A.P., e foarte greu) și noua alcătuire a cenaclului în acest an își propune să ilustreze acest lucru. „Sînt opt ani de cînd nu am mai trăit direct Cenaclul Flacăra din motive nu totdeauna subiective. Mă bucur că l-am regăsit. Se pare că trebuie să te schimbi mereu pentru a rămîne același. Pentru ca seara să rămînă de neuitat, ca la Timișoara, vă rog să cîntați, să cîntăm, „Nu uita că ești român" și „Poporul român — opere complete". Să nu uităm că totuși **noi** sîntem mărturia Timpului iar el este măsura trecerii noastre." (Ioan Mihuț) Cîntecele de țară, de conștiință și apartenență n-au lipsit. „Treceți batalioane române Carpații" a fost și în această seară un vîrf. Micuța de numai 6 ani, Sorina Hașegan, din Săliștea Sibiului a știut să aleagă și să exprime emoționant „Din Țara moților noi am venit". „Deșteaptă-te române", „Colindul Ardealului" și din nou, la sugestia sălii, „Hora Unirii" au întregit numărul cîntecelor emblematice ridicate în această seară din sufletele oamenilor ca fumuri albe peste iarnă din soba poleită cu povestea casei. Ni se va face dor curînd și vom ști să revenim căci Breaza nu e doar un loc binecuvîntat, ci și un spațiu respirînd prin bunătatea și frumusețea oamenilor săi.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul în județul Prahova după următorul program :

- **Vineri, 6 ianuarie, orele 14** — Băicoi **(stadion)**
- **Simbătă, 7 ianuarie, orele 14** — Cîmpina **(stadion)**
- **Duminică, 8 ianuarie, orele 14** — Ploiești **(stadion)**
- **Luni, 9 ianuarie, orele 14** — Breaza **(stadion)**
- **Marți, 10 ianuarie, orele 18** — Mizil **(casa de cultură)**
- **Joi, 12 ianuarie, orele 18** — Vălenii de Munte **(casa de cultură)**
- **Vineri, 13 ianuarie, orele 18** — Filipeștii de Pădure **(casa de cultură)**
- **Simbătă, 14 ianuarie, orele 14** — Valea Doftanei **(căminul cultural)**
- **Duminică, 15 ianuarie, orele 11** — Talea **(căminul cultural)**
- **Duminică, 15 ianuarie, orele 16** — Adunați **(căminul cultural)**

În caz de vreme cu totul nefavorabilă, spectacolele programate în aer liber vor avea loc cu începere de la orele 18 în sălile de cea mai mare capacitate din localitățile respective.

al tuturor întîmplărilor de peste an

Ascultăm cu toții cuvîntarea președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cîntăm la ora zero „Trăiască România", „Oltenii lui Tudor", „Iancu la Țebea", „Jurămînt la Putna", „O șansă păcii", „Să fie pace în lume", exprimînd astfel, deplina noastră adeziune față de politica înțeleaptă a Partidului Comunist Român, a președintelui Nicolae Ceaușescu.

După ce toată lumea s-a reașezat pe la mese, Constantin Dragomir află că are și el un loc, fapt care-l bucură, mai ales că stă între fetele de la Partaj și o domnișoară în roșu. Acest fapt nu-l va împiedeca să-și servească aperitivul cu un aer relaxat. Mai ales că a și împărțit primele sarcini : Dan Bărlădeanu, Traian Prosan, Dumitru Constantin și subsemnatul vor scrie cîte ceva despre revelionul cenaclului la Breaza.

Orchestra locală atacă muzică de „dans", Domokos, bineînțeles, și-a adus și televizorul portativ și umblă să-l instaleze, Adrian Păunescu sprijină din plin șlagărul „Linda", strigînd din cînd în cînd „Linda, Linda", motiv ca tot de atîtea ori Dragomir să se ridice de la masă și să aprobe. Familia Baboi este îndreptățită să arate bine după un an foarte bun, Valerică Penișoară ne obligă să stăm tot timpul cu paharele în mînă, atmosferă superbă, revelionul a început bine și dă semne de seară fantastică.La orele 11 punct, Adrian Păunescu vorbește la microfonul așezat pe masă și după tradiționalul „La mulți ani" anunță că în această seară „vom încerca să vă fim folositori cu sufletele noastre". Deși sîntem la masă, Cenaclul Flacăra va încerca să demonstreze încă o dată că „un cîntec de mase poate fi și un cîntec de masă". „Incognito", trupă nouă în cenaclu, dar cu oameni cunoscuți, va deschide programul. „Să tremure piftia în farfuriile dvs.". Rînd pe rînd, toți membrii cenaclului vor trece prin fața microfoanelor. Primul moment adevărat de cenaclu va fi la cîntecul interpretat de Tatiana Filipoiu, „Foaie verde spic de pîine". Muzică de dans cu Flapo, Adrian Păunescu adresează invitația lui Traian Prosan, fostul redactor șef adjunct al revistei „Flacăra", să preia invitația la dans.

Noaptea de revelion e în plină desfășurare. Generația foarte tînără este și ea prezentă. Alexandra Zărnescu, la 6 ani și jumătate, a cîntat cu mare succes **Puștoaica**, ca mai tîrziu Sorina-Gabriela Hașiegan, de 6 ani, să cînte un colind din Țara Moților și să devină componentă a cenaclului. Cel mai emoționant moment a fost cel în care Cristian Buică a cîntat cîntecul său pe versurile poetului Adrian Păunescu, „Vremea sărbătorilor". Un cîntec scris cu lacrimi în amintirea sărbătorilor de iarnă din copilărie. Am vrea să încheiem programul nostru, crezînd că oamenii dau semne de oboseală. Ne înșelăm, zeci de perechi se ridică de la mese, vin în jurul scenei. Se scandează „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". E cenaclu în toată legea. Astfel, în loc de ora trei, vom mai sta o oră la microfoane cîntînd iar conducătorul cenaclului recitînd. La ora patru însă, Cenaclul Flacăra s-a retras de pe scenă. Astfel, după un an atît de plin, Cenaclul Flacăra anunță încă din primele ore ale lui '84 un an cel puțin la fel de bun. Felul în care a intrat în cel de-al 11-lea an calendaristic ne dă siguranța încă unui timp bun în existența sa. Sperăm că acest timp să fie la nesfîrșit.

Dimineața ne-a surprins în drum către case, curioși cum o fi primul somn după o plimbare în aerul sănătos de Breaza, în '84.

DUCU BERTZI ■

Am văzut secvențe la televizor. Am ascultat la radio atîtea emisiuni. Am înregistrat pe casete cîntece, poeme sau colinde. Am auzit — și am și povesit altă dată — cum, într-un tren, o învățătoare dintr-o comună teleormăneană mi-a vorbit despre **Rugă pentru părinți** că fiind un bocet din folelor, ceea ce ilustrează asimilarea nebănuită, pînă la pierderea identității autorilor, a cîntecului. Familia Olaru din blocul meu îmi cere, uneori, casetofonul iar eu știu că ei iubesc îndeosebi anume înregistrări. Fiul meu de șase ani, Nicușor, mă pune să-i explic ce înseamnă „sînge de viperă" și fredonează dezinvolt **Puștoaico**, certîndu-mă de fiecare dată că nu îl am imprimat.

Am citit multe, dacă nu aproape toate cronicile întîmplărilor Cenaclului Flacăra. Și, cu toate că uneori mi-a fost dat să asist la insinuări la adresa lui, aveam o imagine stenică în ce-l privește.

Cu acea imagine stenică și acea caracterizare, aparținînd unui vîrf înconjurat de aburul inefabil al intuiției legendare, am ajuns la Breaza, localitate despre care un specialist străin în ale turismului spune că poate — și trebuie — să devină Davos-ul României.

Și, iată-mă, la cîteva ore după clipele petrecute cu — și în — Cenaclul Flacăra, încercînd să conturez impresiile, reacțiile, opiniile și gîndurile. E greu, e foarte greu. Și asta pentru că, făcîndu-le publice, cred că trebuie să fim sinceri cu noi înșine pînă la capăt. Mai ales acum.

Dacă mi-a plăcut ? Dar, am mîncat baclava cu sirop sau turnedou cu ciuperci ca să spun că specialitățile respective au fost gustoase și bine preparate ? Adevărul e că, de m-ar fi deranjat ceva, începînd cu climatul sau cîntecele și încheind cu stilul unuia sau altuia dintre cei de la microfoane sau instrumente, aș fi putut ieși să iau aer, la o șuetă, în hol, sau la televizorul din camera hotelului. Și puteau face la fel și alții.

Adevărul e că dacă, prin fiecare nou moment care venea în cenaclu, n-aș fi constatat cît de departe era imaginea mea stenică de adevărata imagine stenică, pe care o realizezi doar în timpul unui cenaclu, aș fi fost sărac și tributar impresiilor prin intermediere.

Ce ordin magic de concentrare primise tînăra aceea din București, ce dansa angelic, sau băiatul orădean, ce învelise în celofan un calendar, vrînd parcă să spună, împreună cu noi toți, „clipă stai!" și aștepta autograful cuiva anume ? Dar ceilalți 158 colegi ai lor de vîrstă și din atîtea colțuri ale țării ?

Cred, azi, că Cenaclul Flacăra este atît de bogat în realități artistice sublimate încît, pentru a-l defini **„ar trebui** — cum zicea un poet interbelic — **un cîntec încăpător precum foșnirea mătăsoasă a mărilor cu sare".**

Nu ne-a constrins nimeni decît sufletul nostru ca, în noaptea de cumpănă dintre ani, pe care, firesc, fiecare și-o dorește deosebită, plină de momente ce le uiți greu sau te fac să uiți de atîtea, să cîntăm împreună și uniți în simțiri **Foaie verde spic de pîine** sau **De ce m-ați dus de-acasă ?, Bună regăsire** și **Nu uita că ești român !** Și atîtea altele — inclusiv mari piese universale la care cenaclul este racordat generos — care ne-au anulat brusc morga, crispareа sau teama că vocea nu-i în formă ori bună. Așa cum susțin că nu știu unde se poate vedea un moment al despărțirii — pe care ni-l doream amînat cît mai mult — iar tinerii să strige ritmat, cum numai ei o fac, **Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească...**

Nu pot face o cronică. Însă cred că o noapte de An Nou cu Cenaclul Flacăra se va uita greu, foarte greu. Poate niciodată. Urare deci, ție, fetiță din Săliștea Sibiului pentru Colindul de An Nou. Gînduri frumoase, ție, fetițo ce ne-ai impresionat cu aplombul interpretării Puștoaicei. Salutări dragi, vouă, tineri și tinere, cu prenume și nume diferite însă cu nume comun dar unic — Cenaclul Flacăra.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Simple note

„Niște țărani"

Încep cu o mărturisire : cînd în [illegible] apa [illegible] la Editura Eminescu lui Dinu Săraru cartea care marchează, ca să spun așa, debutul său nu de scriitor, ci acela de romancier propriu-zis, și am purces la lectura ei, mi s-a întîmplat un lucru cu totul straniu și tulburător, pe care nu-l pot radia din memorie și merită să-l fac cunoscut. Pe măsură ce înaintam cu cititul în singurătatea camerei mele de lucru, sustras adică tumultului, forfotei și preocupărilor vieții — așa cum cere munca intelectuală — ca la o poruncă irezistibilă și parcă guvernat de-un automatism, m-am trezit împins să mă întorc asupra filelor parcurse și să le recitesc, dar de data aceasta cu vocea deschisă, tare, ca și cum în odaia mea convocasem un auditoriu.

Am reluat cartea mai tîrziu — obsedat de ciudățenia pățaniei mele — și din nou am constatat că fenomenul se repetă aidoma și nu o singură dată, pe parcursul întregului volum. Și n-am înțeles — mereu va trebui să învățăm cîte ceva — de unde venea comanda asta inexorabilă, ca anumitor pagini din urzeala densă și aspră a romanului, să le dau glas ? În orice caz, nu de la autenticitatea care strigă, de la verismul crud sau de la realizarea lui estetică. Nu. Nici de la curajul moral al lui Dinu Săraru de a se apleca peste un moment crucial din istoria contemporană, politică și socială a satului românesc pe care l-a trăit și îl cunoaște foarte bine și pe care l-a păstrat intact în suflet, în minte și-n priviri, așa cum s-a derulat. Nu. Nici de la vigoarea lui de prozator, cu sensul și spiritul narațiunii, cu vocația de a portretiza în culori vii tipologia lumii rurale din circumstanțele acelea, confruntată de îndoieli și de spaime, de îngîndurări și de mute și chinuitoare întrebări, — o lume care se trage din străfunduri de timpuri și care n-a știut decît să dea roadă pămîntului acestuia și pîine seminției românești. Și în fine mi-am deslușit nedumerirea după zece ani abia, asistînd deunăzi la spectacolul **„Niște țărani"** care împlinea o sută de reprezentări la **Teatrul Mic** ; și mi-am alungat obsesia și am priceput mai limpede că proza lui Dinu Săraru se cere ascultată, că romanul lui are o încărcătură dramatică neobișnuită, o substanță teatrală care te obligă s-o interpretezi și de aceea am simțit trebuința să revin peste filele străbătute și să le dau glas — cum am spus — de unul singur. Este indubitabilă forța magnifică și derutantă a teatrului, care subjugă, cînd e realmente teatru. Și este ceea ce a văzut și a intuit cu harurile ei pentru meșteșugul scenei regizoarea **Cătălina Buzoianu**, care nu e la cea dintîi a ei [illegible] reușită și care, într-o distribuție sărbătorească, a adus la rampă un scenariu grav cu **„Niște țărani"** veridici prin toată psihologia și reacțiile lor, absolut inubliabili, care sînt porniți pe viață lungă.

Țăranii, **țărani**, așa cum îi știm și i-am văzut, — nu fabricați de circumstanță pentru alegorii și festivități — ci logodiți cu pămîntul pe care-l trudesc și cu cerul la care se uită, ca la un tezaur al ancestralității lor, din buni și străbuni.

Și vreau, sfîrșind puținele mele cuvinte, să mai adaug cîteva pentru împătimitul de faptă care este Dinu Săraru. Ce a realizat el din aceste două teatre pe care le conduce, **Teatrul Mic** și **Teatrul Foarte Mic**, cu zbuciumul, cu tenacitatea și vrerile lui de fiece zi și fiecare oră iese neîndoios din comun. Dar ceea ce mi se pare personal că este marea lui însușire și necontestatul său merit e că s-a străduit — și a izbutit — să-și alcătuiască o strălucită echipă de actrițe și de actori, în care arde constant focul sacru al teatrului, care trăiește emoția fiecărei ridicări de cortină și despre care se va vorbi întotdeauna cu admirație, putînd astfel, fără dificultăți, să atace oricînd orice repertoriu, oricît de dificil, clasic sau modern.

Are la îndemînă un bogat buchet de talente ireproșabil sudat cu care nu poate risca niciodată eșecul sau reproșul. Și consider asta o performanță care-i răsplătește pe drept și integral toate splendidele lui eforturi ca să-i dea sentimentul, firesc și compensatoriu, că ostenelile ce le depune nu sînt sortite zădărniciei.

L. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Mircea Ciobanu

Lucrul cel mai tulburător pe care-l știu despre Mircea Ciobanu l-am aflat de la un amic comun. Mircea Ciobanu — mi-a spus amicul — scrie în picioare. Și nu de azi, de ieri. Are un pupitru (de diac ? de paracliser ? de psalt ? de pisar ? de grămătic ?) ; pune foaia ușoară ori condica, ori catastiful, ori terfelogul sus, și face semne pe hîrtie. Pupitrul e înalt, iar Mircea Ciobanu își scrie puținele poeme și mu'tele pagini de proză stînd în poziția clasică a demnității. Pentru că ultimul său roman, **Istorii**, a ajuns la cel de-al treilea volum tipărit, să-i spunem impunătorului oblect **pupitrul istoricului**. Istoria, adevărata istorie — a Bucureștilor și a bucureștenilor de ieri și de azi — istoria pe care o adună în opuri mari nu numai oamenii de știință ci și poeții, așa se scrie : cu spinarea dreaptă, în picioare.

Motivul acestei poziții puțin obișnuite nu zăbovesc mult să-l caut : respect față de cele scrise, cult al tradiției, poate și niscaiva premature dureri ale oaselor. De ce nu ? Prozatorul e un om care muncește, pe lîngă cele opt ore ale slujbei sale, cel puțin încă o dată pe atît, rotunjind o-uri și ascuțind i-uri. Motivul e mai puțin important ; dar poziția scrierii **se simte** în pagina scrisă. Iar asta are o mare însemnătate. Se simte în siguranța stilului. (Desfid pe oricine să-mi arate o frază șovăitoare tipărită de Mircea Ciobanu !). Se simte în vederea de sus a evenimentelor — o privire de sus care nu exclude căldura. Dimpotrivă : tot așa își privește tatăl copiii mici. Se simte într-o anumită distanțare a prozatorului — pînă nu de mult și a poetului — față de stări, de evenimente de personaje. Chiar și atunci cînd utilizează persoana întîi singular, cuvîntul **eu** e rostit cu o sfială rece, de parcă ar fi și n-ar fi vorba (în lirică) de el, de poetul Mircea Ciobanu.

„Pînă nu de mult" — notam mai sus. Într-adevăr, cu autorul volumului **Versuri** (Editura „Eminescu"), cu omul înalt și subțire, zvelt cu voință și drept cu voință, cu poetul despre care Nicolae Manolescu scria mai an că e „enigmatic" — poezia sa fiind „de aspect inițiatic, plină de formule oraculare, misterioasă" — cu cel de dincolo de impozantul pupitru s-a întîmplat ceva, nu știm ce. Spunea **eu** și parcă nu era vorba chiar de el. Acum, orice pronume ar folosi, numai și numai de el e vorba — așa cum, mărturisim, ne și place să se întîmple în poezia lirică. Iată cum se adresează hieraticul de pînă mai ieri Mircea Ciobanu, lui însuși : „Bătrîn și ridicol — asta e, m-am gîndit. / Ești bătrîn și dansezi, faci pași, numeri pași. / Genunchii te dor, asta e — / palierul se umple de țipătul unui copil. // Ce-ai învățat într-o viață / uiți într-o singură clipă. / Astfel începe și moartea : cu-o adiere amnezică. / Ziua de azi a trecut ; / ar fi putut să înceapă — / dar tu dansezi, numeri pași, / bătrîn și ridicol. Asta e, m-am gîndit". Sau, din alt poem : „Trist am fost pînă ieri, astăzi rîd. / Pretutindeni prilejuri de rîs. / Bate grindina — rîd ; / se cutremură casele — rîd. / Eu, cu mintea întreagă și tînăr, îngaim : / Unde-ar mai fi să te-ascunzi?" Poetul pe care îl despărțea de noi (de mine) un mare pupitru de lemn, vechi și înalt, ne-a luat lîngă el. M-a luat — cu valul poeziei — lîngă el. Omul care scria superbe strofe legănate, cu durerea ascunsă departe, ca focul în miezul pămîntului, se reazimă cu coatele de pupitrul său de diac, își ia fața în mîini și plînge. Și rîde. Și iarăși plînge. Să nu spunem vorbe mari și în nici un caz să nu negăm valoarea de excepție a poeziei sale de pînă la acest din urmă volum. Să observăm doar atît : se uită în jos, la hîrtie, iar acum se uită în ochii noștri. Scriind despre el însuși, direct, scrie — în modul cel mai înalt, cu noblețe — despre noi ceilalți, umilii sau trufașii lui cititori. Plînge cu plînsul nostru și rîde cu bătrînul nostru rîs obosit, de oameni care-au văzut multe și multe vor mai vedea.

FLORIN MUGUR

Cel mai bătrîn tînăr poet

Într-un polemic dialog cu timpul, în succesive „arderi de etape", uneori la mari distanțe, alteori mai aproape unele de altele, poezia lui Bazil Gruia și-a învins adversarul, deși confruntarea s-a desfășurat pe parcursul a peste o jumătate de secol. De la placheta **În țara toamnei** (1929) pînă la **Inscripții pe tăbliță de aer** (1983), traiectul liric este pe cît de lung și uneori abrupt, pe atît de spectaculos. Căci, după debut, aproape patruzeci de ani, poetul nu mai scrie sau, în orice caz, nu mai publică nimic. Este însă cert, dacă luăm în considerare surprinzătoarea sa revenire în actualitate, că în tot acest interval a purtat mereu poezia cu sine sub orizonturile Clujului sau ale Albei-Iulia, în așteptarea șansei de a și-o dezvălui întreagă, dezinvoltă, în magma ei genuină.

Parcurgînd anii războiului (inter armae silent musae), Bazil Gruia a considerat, probabil, și după aceea la fel, mai benefică trăirea în sine, preferînd satisfacția lecturii și reflecției, ori lungi întreineri cu Lucian Blaga, pe care l-a cunoscut de aproape, ca om și creator, în ultimii săi ani de viață. După moartea autorului **Nebănuitelor trepte**, îi restituie imaginea umană și spirituală în trei importante volume de documente memorialistice (**Blaga inedit — amintiri și documente**, 1974 și **Blaga inedit — efigii documentare**, 1981).

Demn de relevat că deși prin scrierile amintite Bazil Gruia a dovedit o puternică devoțiune față de marele poet, nu și l-a luat totuși ca model artistic. Aparent baroc, el și-a căutat singur modalitățile de expresie, renunțînd și la împrumuturile ușor detectabile în versurile din 1929. Cu volumele de memorialistică documentară despre „astrul de la Lancrăm" se continuă de fapt activitatea publicistică desfășurată în anii de tinerețe. Se citează, de obicei, din această activitate cunoscutul articol din **Chemarea**, pe tema răscoalelor din 1907, care a iscat procesul de presă cu mareșalul Averescu (1930/1931). Tragismul evenimentelor inspiră mai multe grupaje de poeme din volumele de mai tîrziu.

Poetul e un permanent răzvrătit împotriva lui Cronos („Culoarea colilie la tîmpla stîngă / E decepție și e lumină / Pe malul toamnei în arșiță mă scald / Schimb chipul veșnicului an / Din corb negru în corb alb"), deși scrumul, negura, decepțiile nu-i alterează niciodată optimismul („Deziluziilor, ciudatelor oseminte / un mormînt le sap în liniștea oarbă / Peste toate așez uitare, proaspătă larbă"). Atitudinea de reflecție, cu substrat filosofic, în fața „miraculosului efemer", cu nota ei de frondă, constituie una din principalele caracteristici ale poeziei lui Bazil Gruia. Ea înglobează „turnirul" contra ruginii, a zeului Nimeni („Imbătrînim riscînd"), acceptînd întreaga aventură sub hegemonia „iluziei".

Recitind astăzi cele șase volume de versuri (**În țara toamnei**, 1929 ; **Arderea etapelor**, 1968 ; **Obsesia verii**, 1972 ; **Patima albă**, 1976 ; **Efigiile riscului**, 1978 ; **Inscripții pe tăbliță de aer**, 1983) ni se relevă mai limpede fazele parcurse de poezia lui Bazil Gruia, distanța dintre universul domestic tradiționalist, al faptului divers și abordarea modernă a noii tematici erotice, politice sau meditativ filosofice. Fiindcă prin „noul" și adevăratul debut editorial din 1968, Bazil Gruia realizează o joncțiune sui generis cu poezia generației lui Nichita Stănescu, în efortul comun de reabilitare a lirismului. La șaptezeci și cinci de ani, el este, cum ne spune într-un poem, „cel mai bătrîn tînăr poet al Cluiului".

AUREL SASU

Un nou succes de prestigiu internațional al cinematografiei române

La cea de-a 25-a ediție a Festivalului internațional al filmului de la Bilbao — în care se prezintă filme documentare și de scurt metraj — **MARELE PREMIU** a fost atribuit peliculei realizate de **CORNEL DIACONU** (scenariul și regia) și intitulate **„Tema 13 : Bătrînețe"**.

Este vorba de un scurt-metraj de ficțiune, filmat de **Sorin Ilieș** și interpretat de **Octavian Cotescu** și **Valeriu Câmpan**.

Menționăm că la această ediție a Festivalului au concurat aproape 300 de filme din peste 100 țări.

HORIA PĂTRAȘCU

Constelația lirei

Înlegănare

Cad ninsori, mor crini
Tu de ce suspini ?
Clopoței de jar
N-au de noi habar.

Cînd se-ngină viața
Noaptea, dimineața,
Și răsar devreme
Rătăciri supreme.

Leagănă-mă frate
Cînd colinzi departe
Peste psalmii vechi
Zoriori-perechi,

Toț cerșindu-și partea
Dragostea ori moartea
Ocolindu-ți tihna
Și luînd odihna
Cerbilor lunatici
Melcilor zinatici,
Ninge, iarăși ninge
Lumînarea-mi stinge.

De supunere

Mai mult ca altădată mă supun
înfiorînd tăcerea de stăpîn.
cea pentru care Luna e pieire
înaltă o fîntînă-n cimitire.

Fumul din miere, flori de Luncavăț
răcorii o cuprind ca un răsfăț,
mulerea fără patimi ocolite
e învrăjbire doamne, pe cinstite.

Desen de
SMARANDA CAZAN-LIVESCU

Pîrjol de-nzăpezire

N-am să-ți rostesc mirarea niciodată,
Vocalele, consoanele dau seamă,
De sărbători sînt iarăși vinovată,
Și din trecut doar urmele ne cheamă.

Cît binelui i-o fi acum tîrziu,
Un moft sau o iluzie completă,
Vîntul subțire șuieră-n pustiu
Tu morții împrumută-i o jachetă.

Și roagă ca din parte-mi să dea ceaiul,
Înfrigurare și arsură-n casă,
Deasupra se ridică putregaiul
Indoliind o fragedă mireasă.

Uitarea dă-n pîrjol de-nzăpezire,
Am febră ; dogoresc în dușmănie,
Și fulguirea parcă-i întrebare
Ascunde-te, mi-ai spus, în sărăcie.

IOANA PROCA

În loc de răvașe

Racul

• Principalul izvor al nefericirii îl constituie comparația •

Ce Kafka, dom'le?

Acum este ora 2 și 45 de minute. Mapamondul trage la aghioase, în funcție de fusul orar, or mai fi treji ca mine, dar ei sînt la lucru, fiindcă-i soarele sus. Aici e luna sus, se vede bine, e liniște, în urmă cu cîteva minute a trecut un folclorist amator care cînta „Îmi dăduși amendă mare / rugini-ți-ar fluierul". Eu stau în costumul meu cel mai bun și încerc să suflu în luminare.

Ieri a fost ziua mea de naștere, proprietate personală. Totul a mers strună, copiii au fost de o cumințenie care ne-a cam scos din sărite, dar după o veghe încordată de cîteva ore ne-am convins că mă respectă și nu plănuiesc nimic împotriva adulților care le-au dat numele și se ingrijesc de existența lor.

Surpriza serii a fost un tort mare care a fost adus cu tot fastul, copiii au rămas cu lingurițele în aer și tot așa sînt și acum, dar dorm, din fericire pentru ei.

Tortul, așa cum se obișnuiește, avea înfipte lumînări în el, cîți ani împlineam, atîtea lumînări ; numărul lor nu contează, nu astă discutăm acum, cîți ani am eu. Toți dorm, eu nu pot și nu vreau să-mi permit luxul ăsta.

După ce tortul a fost pus pe masă, am suflat în lumînări ; s-au stins întîi 10. Am mai suflat o dată, încă 10. Au suflat și copiii în frișcă, s-au mai dus 10 și glazura. nevastă-mea a mîntuit patru. Acum știți cîți ani am împlinit ? Nu... vă înșelați, a mai rămas una și m-am grăbit s-o sting. Nu s-a stins. Am mai suflat. Nimic. Ne-am uitat unii la alții, rîzînd cu poftă, apoi ne-am uitat la Beniamin care nici n-a roșit, e clar că nu pusese nimic la cale. Ferm și demn am umezit degetele și am strîns capul luminării. Am reușit să mă ard zdravăn la buricele degetelor, dar flacăra stătea la fel de țeapănă, în sus.

Tata a încercat și el, s-a ars, dar spre deosebire de mine a și înjurat extrem de complicat, ceea ce i-a adus din partea copiilor un ropot de aplauze, iar copiilor din partea noastră un ropot de aplauze cu o singură mînă. În starea de nervi în care ne aflam era explicabil. Am aprins toți cîte-o țigară, inclusiv nefumătorii noștri de sex feminin.

— Să autoaprinde de la **oxijen**, a mormăit tata.

— Să-i luăm oxigenul, bată-l bioxidul de carbon ! a sărit frate-meu la tort și dus a fost cu el în baie, a dat drumul la apă în vană și a scufundat tortul în apă.

Cumnată-mea, Blajina, cu un surîs de solist de muzică populară la televiziune :

— Mă, slipi aveți pentru toți, cum om mînca **tortă** în hainele bune pe noi ?

Am scos tortul, mai greu cu vreo 3 kilograme, știam noi că e tort, altul n-ar fi jurat nici la tribunal așa ceva. Nu poate fi descris, dar luminarea ardea pe el. Iar am aprins țigări și ne uitam cum arde luminarea.

Femeile au dus tortul în bucătărie și l-au acoperit cu niște fețe de masă. Incendiul a fost înăbușit la timp.

Cînd a bătut de 12, tata s-a dus la culcare, l-a luat și pe unul dintre nepoți cu el, inclusiv luminarea. Spunea că așa-i mai romantic. Ala mic a adus luminarea înapoi. bineînțeles tot arzînd. Rînd pe rînd, cu sau fără lumînare, s-au dus cu toții la culcare. Am rămas eu cu luminarea, pe care am reînfipt-o în tort, doar nu era s-o fac pe sfeșnicul toată noaptea. Se crapă de ziuă. Mă uit la luminare. eu fiul adoptiv al logicii, nepotul demitizării și demistificării, vărul de al doilea al analizei și sintezei, unchiul paradoxului logic și aștept să pogoare la mine în casă un sfînt profilat pe fapte bune. Ce Kafka, dom'le, hai la mine acasă să vezi cum arde luminarea !

CORNEL UDREA

Aforisme

● De multe ori, istoria a salutat popoarele mici cu... spatele.

● Nu contează cîte carate are coroana regală, ci soclul el.

● Omul — materia primă a istoriei.

● După abolirea ghilotinei și a spînzurătorii, gîtul poate fi considerat un atavism.

● Ghionturile istoriei ne-au ținut treji. Dar numai coastele noastre cunosc prețul.

● Toți sîntem cariatide ale istoriei. Unii stîlpi, alții cu valoare ornamentală.

● Omenirea ar fi cîștigat mai mult dacă profesorul lui Nero ar fi fost pompier.

● Întotdeauna biologii au experimentat pe animale, iar filozofii pe oameni.

● Noi ne despărțim de trecut rîzînd. Dar el de noi ?

● Drumul omenirii a fost luminat mai ales de incendiile intelectuale.

● Sînt un om fericit. Mai am dorințe nerealizate.

● Am nevoie de oxigen și dușmani. Să-mi întrețină arderea.

● Zboară la timp ! Altfel îți rămîn aripile mici.

● Să le facem copiilor noștri viața mai ușoară, nu mai comodă.

● Încerc să citesc printre rînduri. Cînd scrisul nu e prea îngrămădit.

● Nu mi-am construit castele prea mari. Să nu mă strivească ruinele.

● Și peste abisuri burnițează speranța. Dar cine o poate pescui ?

● Visul — adică mugurii aripilor.

● Orice țel abandonat devine scorbură.

● Îndoielile : vitaminele noastre spirituale.

● Nu te mulțumi să-i dai fericirii adresa ta. Că ți-o pierde.

● Sîntem oricînd liberi să depindem de alții.

● Principalul izvor al nefericirii îl constituie comparația.

● De mii de ani, filozofia se străduiește să fortifice bicepșii rațiunii.

● Copiii minune își iau revanșa de la joc doar la maturitate.

● Visăm la posibilități, transpirăm pentru necesități.

● Foarte mulți bani dau femeile pe îmbrăcămintea care le ascunde frumusețea.

● Se pare că din palatul fericirii nu s-a dat deocamdată în exploatare decît sala de așteptare.

● Boala ne vindecă adesea de chinul dorințelor.

● Nici o epocă nu a avut suficient combustibil pentru visurile care au curtat-o.

● Volumul unui debutant e o sticlă aruncată în ocean.

VASILE GHICA

UMOR INVOLUNTAR

Fotografii de PAUL AGARICI

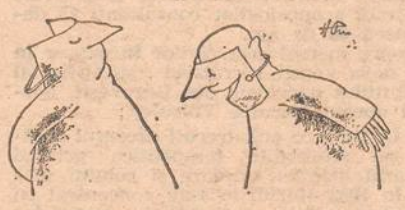

H. CRIȘAN

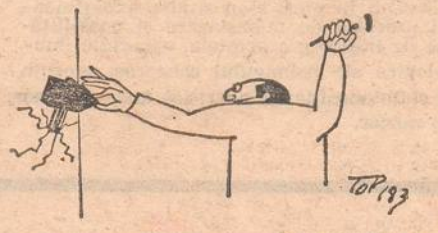

C. TOPAN

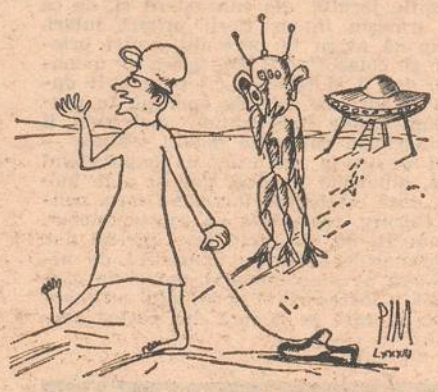

MIHAI PINZARU

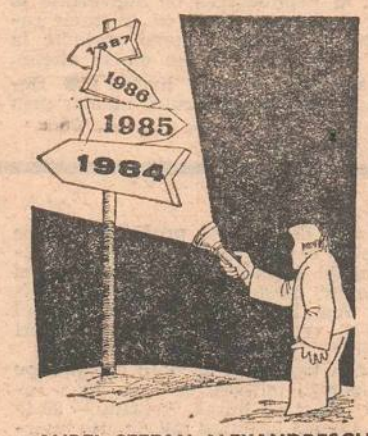

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

SORIN POSTOLACHE

Cronica șoselei

O concepție nocivă

Tot neamul lor era scund de statură, așa că nici ei nu făceau excepție. Cei doi veri, unul de 8 și celălalt de 9 ani, călătoreau spre marele oraș, în care mai fuseseră doar o singură dată. Impresii nu le rămăseseră prea multe, erau mici pe atunci. Doar puzderia de blocuri imense și mulțimea spațiilor de verdeață le stăruia în memorie. Se aflau în prima zi de vacanță și părinții se înțeleseseră cu niște rude să-i trimită să petreacă o săptămînă la oraș. Suflaseră ei amîndoi în geamul înghețat de lîngă banca lungă din spate a autobuzului, dar nu reușiseră să topească decît o porțiune cam de mărimea unei roșii. Se uitau, pe rînd, afară, turtintu-și nasurile pe sticla înghețată, doar-doar, vor vedea ceva.

Cu cușmele lor înalte, țugulate, semănau cu eroul din „Iarna pe uliță". Privindu-i mai de departe, cum stăteau, așa, înghemuiți, unul în altul, păreau nu copii, ci mai degrabă ceva în genul unor bagaje așezate de vreun călător pe bancă, în lipsa altui spațiu.

Cînd și-au dat seama că în afară de ceața-lăptoasă și, din cînd în cînd, cîte un stîlp de telefon ori copac, nu văd nimic, au început să sporovăiască între ei, cu voci șoptite. „Oare ne-o duce badea Toader la circ ? Tu ce zici, Gică ?" „Chiar dacă nu ajungem la circ, avem destule de văzut : filme, Grădina zoologică, ca să nu mai vorbim de plimbările prin parc. Mai ales că acum e totul alb, alb". Cînd observară că cineva se uită la ei, puștii întrerup conversația și își îndreaptă privirea spre bărbatul înalt, blond, cu ochii blînzi. Își dau seama că au fost „studiați" fără ca ei să observe și asta parcă îi intimidează. „Nu cumva v-o fi frică de mine. Am și eu acasă doi băieți, ca voi, și două fete, ce-i drept mai mărișoare. Și călătoriți așa, singuri ? N-o să vă rătăciți în oraș ?"

Pentru moment băiețașii nu răspund. Acasă au fost sfătuiți să nu lege vorbă cu străinii. Unul dintre ei, mai apoi, parcă luîndu-și inima în dinți, răspunde : „Ne așteaptă unchiul la autogară". Cei mici prind tot mai multă încredere în străin, care le povestește fel de fel de lucruri interesante despre oraș, despre oamenii lui, despre uzine, ce produc ele, și cîte altele. Copiii ascultă fascinați, și acest lucru îi face plăcere omului. Parcă contactul viu cu cei mici îi mai potolește dorul de-ai lui, pe care nu i-a văzut de o lună, de cînd a plecat în delegație.

„Vă rog să ne iertați, nene, că vă părăsim, dar în spatele șoferului s-au eliberat două locuri. Am vrea să mergem acolo. O să vedem mai bine orașul. Geamurile s-au dezghețat și avem fiecare scaunul nostru". „Mergeți băieți, dacă v-ați săturat de poveștile mele" le zice bărbatul, zîmbind cu un aer de reproș. „Nu, nene, a fost foarte frumos ce ne-ați zis. Vă mulțumim". Și băieții ocupă repede cele două scaune libere.

Peste cîteva minute, autobuzul ajunge la penultima sa oprire. O comună suburbană. De aici și pînă la autogară sînt exact 15 kilometri. Se mai eliberează două locuri, în spatele scaunelor ocupate de cei doi flăcăi. Fata și băiatul, care pînă atunci stătuseră lipiți unul de altul, se precipită spre fotoliile libere, parcă supărîndu-se deodată, unul pe altul, după vorbele dulci pe care și le șoptiseră la ureche, chiar din momentul plecării autobuzului.

Ceața parcă s-a mai ridicat. Prind vag contur, în depărtare, blocurile, marele stadion.

„Ce pățirăți fraților de vă mutați toți de pe locurile voastre ?" întrebă șoferul, întorcînd pentru o clipă capul către pasageri. „Întrebi, nea Zamfire, tocmai mata, care iubești atît de mult poezia ? Ne-am mutat, pentru că peste cîteva minute o să vedem frumusețea de pomi din parc, plini de promoroacă. Asta-i !" Șoferul dă din cap și zîmbește.

„Ce face ăsta dom-le, merge pe mijloc, pe ceața asta ? Cred că pînă la urmă trage el pe dreapta, că nu-i nebun !" zice Zamfir. Șoferul autobuzului, care se deplasează din sens contrar, nu-și schimbă deloc traiectoria și peste cîteva secunde intră în plin, cu fața, în partea laterală stînga a autovehiculului, care, din punct de vedere legal, circulă corect pe dreapta drumului acoperit de un strat subțire de „pudră" căzută din pomi, promoroacă, care formează pe asfalt un luciu asemănător poleiului. Cei doi băiețași au avut doar timp să-și ridice mîinile spre obraji. Puternica lovitură le-a sfîrtecat trupurile lor plăpînde. Au murit pe loc. Logodnicii au scăpat, un fel de-a zice, căci numeroasele fracturi și leziuni interne fac ca supraviețuirea lor să fie incertă. Șoferii, răniți grav, amîndoi, cu picioarele fracturate, dau vina unul pe altul. „Nu credeam că o va ține, tot așa, pe mijlocul drumului. Altfel viram puțin la dreapta, că aveam loc". „Noi tot i-am zis, declara unul din cetățenii de pe banca din față a autobuzului „agresor". Las-o tovarășe mai moale, nu vezi ce-i pe jos ? Doar nu sîntem în iulie. El, nimic ; nici nu-mi răspundea. A mormăit : „Las'că se dă la o parte", puțin mai tîrziu, cînd i-am spus : „vezi că intri în el".

Doi copilași, pentru care prima zi de vacanță a însemnat și ultima din viață, doi tineri care, chiar dacă scapă cu viață, nu se știe cînd și dacă se vor mai logodi vreodată.

„Las'că mă vede el, las'că trage el pe dreapta, las'că merge și fără lichid de frînă original, las'că se vede și fără lumini, las'că fuge pietonul din calea mea" etc., etc., etc. reprezintă tot atîtea aspecte ale primitivismului, ale lipsei totale de răspundere în circulație, ale unei concepții nocive care seceră zeci de vieți nevinovate.

VICTOR BEDA

Războiul sănătății

Biruința vieții

● „Este mai ușor să previi decît să vindeci!" ● Depistarea agenților cancerigeni, o acțiune cu bătaie lungă ● Lupta împotriva cancerului înseamnă, uneori, și lupta împotriva birocrației și a inerției ●

O STRATEGIE CU BĂTAIE LUNGĂ

În țara noastră, strategia bătăliei împotriva cancerului se oglindește într-un document de mare importanță, dar relativ puțin cunoscut de publicul larg (insuficientă popularizare ?), și anume în **Programul de sănătate pe termen lung privind prevenirea și combaterea cancerului.** Ce s-a realizat în anul care s-a încheiat, ce probleme deschise rămîn ? Vom menționa doar cîteva, pe cele mai importante.

S-a continuat, în 1983, întocmirea Registrului național al bolnavilor de cancer — inițiat în 1982 — care va situa România printre puținele țări din lume cu o evidență clară și precisă a răspîndirii și evoluției bolii în funcție de principalii ei parametri. Firește, nu se are în vedere o simplă înregistrare „contabilă", pur constatativă, utilă doar pentru statistică, dar neușurînd cu nimic soarta celor în suferință ; este vorba, dimpotrivă, de interpretarea unui mare volum de date, un valoros și indispensabil instrument de lucru permițînd direcționarea și fundamentarea științifică a eforturilor materiale și de cercetare pe linie de stat în acest domeniu. Altfel spus, orice strategie anticancer trebuie să pornească de la realitățile consemnate în Registrul național.

Un proverb comun multor popoare spune : „Este mai ușor să previi decît să vindeci !", și el se confirmă întru totul și în oncologie, în care accentul principal cade pe determinarea, deci eliminarea sau reducerea factorilor de risc, și pe depistarea bolii în stadii precoce. În acest spirit a continuat, în 1983, examinarea locurilor de muncă din industrie cu expunere la substanțe chimice sau la radiații ionizante potențial cancerigene și s-a intensificat controlul medical periodic al muncitorilor supuși unor noxe chimice pe o durată mai mare de zece ani. Din păcate, această acțiune a fost întrucîtva stînjenită de numărul insuficient, în unele județe, al biologilor citologi. În această situație, s-a sugerat organizarea de cursuri de specializare pe lîngă Institutul de igienă și sănătate publică din București și institutele oncologice din București și Cluj-Napoca.

Determinările în 1983, privind poluarea aerului prin 3,4 benzipren (în București, Pitești, Slatina, Petroșani, Iași, Galați etc.), poluarea surselor de apă din o serie de orașe, studierea a 32 substanțe pesticide, a unor aditivi alimentari, a efectelor mutagene ale unor medicamente au urmărit același obiectiv major al depistării agenților potențial cancerigeni. Este o activitate permanentă, puțin spectaculoasă la prima vedere, dar „cu bătaie lungă", tinzînd la eliminarea sau reducerea factorilor de risc.

În anul care a trecut s-a inițiat un studiu populațional în cinci județe privind relația dintre incidența cancerelor gastric și pulmonar și anumiți factori de mediu legați de gradul de industrializare, urbanizare și chimizare, poluare, expuneri profesionale, radioactivitate naturală și artificială și chiar unele elemente de comportament.

În domeniul profilaxiei „secundare", cum o denumesc specialiștii, a continuat acțiunea de depistare precoce a cancerului colului uterin prin metoda citologiei exfoliative a populației feminine din grupele de vîrstă cuprinse între 30 și 65 de ani în mediul urban și, sporadic, în mediul rural. Vizînd surprinderea bolii în stadii incipiente, cînd vindecarea este certă dacă se aplică tratamentul corect, acțiunea îmbracă o importanță deosebită, dacă se ia în considerare răspîndirea acestei localizări. Au apărut însă și unele deficiențe : ● organizarea controlului (în unele județe) numai în întreprinderi cu profil feminin și nu pe criteriu teritorial ; ● numărul insuficient de compartimente de citologie ; ● inexistența unei evidențe clare, nominale a femeilor examinate ; ● neeliberarea de adeverințe la purtător (ceea ce a făcut ca, în unele cazuri, examenul să se repete periodic la aceeași persoană și să fie omise altele).

S-au semnalat și alte lipsuri : ● Depistarea precoce a cancerului mamar prin examen clinic și radiologic s-a realizat în mod organizat numai în București și în alte centre universitare. ● Deși există un ordin al Ministerului Sănătății privind obligativitatea examinării oncologice a tuturor persoanelor la consultații sau internate în unități cu paturi, această judicioasă măsură nu s-a aplicat decît sporadic în majoritatea unităților. ● În fine, menționăm dotarea insuficientă cu aparatură de radioterapie a unor spitale județene. Faptul că astfel de deficiențe s-au discutat deschis de către specialiști va netezi calea, sperăm, pentru soluționarea lor în 1984. De relevat un fapt îmbucurător : rezolvarea, în mare măsură, a unei probleme mai vechi : încadrarea cu medici oncologi a cabinetelor de specialitate, datorită organizării unor examene de secundariat. Se va pune capăt astfel unei situații care făcea ca în București, de pildă, la începutul anului 1983 media de vîrstă a oncologilor consultanți să depășească 60 de ani.

Despre mersul cercetărilor în cancer în 1983 ne-a vorbit secretarul științific al Institutului oncologic din București, doctorul docent Neculae Voiculeț :

— În timp ce anii trecuți accentul a căzut pe strategiile terapeutice privind cancerul glandei mamare și colului uterin, în 1983 eforturile s-au concentrat cu precădere asupra optimizării metodelor de diagnostic și tratament al cancerului ovarian și al bolii Hodgkin (cancer al sistemului ganglionar), localizări întîlnite frecvent. În plus, s-au studiat experimental procesul de metastazare și posibilitățile de inhibare a acesteia, aspectele imunologice ale bolnavului canceros, precum și chimioprofilaxia apariției unor forme de cancer.

De interes larg, practic, pentru cei ce necesită asistență oncologică a fost preocuparea pentru sintetizarea unor medicamente anticanceroase. Totodată, pe această cale, s-a eliminat sau s-a redus importul. Astfel, ca realizare importantă în anul care a trecut trebuie menționată asigurarea întregului necesar de Tamoneprin (echivalentul Nolvadexului sau al Tamoxifenului) pentru întreaga rețea de specialitate din țară. Totodată, pe baza dotării Institutului oncologic din București, în 1983, cu un accelerator liniar, cu aparate „afterloading" pentru iradierea în cancerul de uter, instalații de plan de iradiere etc., s-au îmbunătățit simțitor tratamentul și rezultatele în anumite forme de cancer. Tot în Institutul oncologic se utilizează din 1982—1983, în mod sistematic, monitorizarea eficienței tratamentelor aplicate, folosindu-se dozarea unor „markeri" biochimici și imunobiologici.

În contextul cercetărilor anticancer, trebuie amintit că la începutul lunii noiembrie 1983 s-a desfășurat în S.U.A., la Bethesda, statul Maryland, sub auspiciile Institutului național de cancer al S.U.A., cel de-al treilea simpozion româno-american pe probleme de cercetări fundamentale în cancer. Cercetători de la Institutul oncologic din București, Institutele de medicină și farmacie din București și Cluj-Napoca, Institutul Victor Babeș, precum și de la National Cancer Institute, universitățile Georgetown din Washington, Duke din North Carolina, Houston, Texas și alte prestigioase institute de învățămînt americane au prezentat lucrări în domeniul imunologiei tumorale, oncogenezei și chimiprofilaxiei cancerului. Cu această ocazie s-au semnat documente privind continuarea cooperării dintre oncologii români și americani, confirmîndu-se și pe această cale că doar printr-o largă cooperare se poate progresa pe acest front înaintat, dramatic al apărării sănătății.

În anul care a trecut au continuat lucrările pe platforma Fundeni din capitală la construcția noului Institut național de cancer, care, prin funcționalitate și dotare, se va înscrie ca o unitate medicală la nivel internațional.

LIONEL NIȚESCU

Doctorul Radu Deac, un om cu „inima deschisă"

Am cunoscut oamenii unei ultramoderne uzine cu foc continuu. O uzină în care, oricît ar părea de ciudat, nu se produce nici un bun material. Produsul muncii acestor oameni este chintesența unei generoase risipe de competență și devoțiune, consumate de-a lungul întregii zile, adeseori din umbrele nopții și pînă în geana zorilor, un produs care nu se măsoară, nu se cîntărește și nu are preț. El este sănătatea oamenilor !

...Discutăm, la Tîrgu Mureș, cu doctorul Radu Deac într-un cabinet obișnuit al noului Spital clinic județean, superb edificiu din marmură și travertin, dăruit oamenilor muncii de pe aceste plaiuri românești de conducerea partidului și statului. Înainte de a-l cunoaște, credeam, de fapt eram convinși, că acest nume, de notorietate în medicina românească, este purtat de un venerabil profesor. Surpriză ! Un tînăr suplu, brunet, care abia a depășit, aflăm, 40 de ani, ne cucerește cu zîmbetul său deschis.

Acesta este „un obișnuit muncitor în alb", dr. Radu DEAC, șeful clinicii de chirurgie cardio-vasculară — chirurg ale cărui reușite sînt strălucitoare, autorul unor lucrări de aleasă ținută științifică publicate în țară și peste hotare, care constituie puncte de referință în chirurgia inimii. începe cu o frază tranșantă : „Indiferent de funcție și vîrstă, doar rezultatele care confirmă victoria sănătății asupra bolii și, în ultimă instanță, biruința vieții asupra morții, doar acestea conferă valoare medicului". Frumos spus și, adăugăm noi, realitatea atestă că sînt tineri medici, unii „pierduți" prin spitale mai mici sau mai mari, care și-au întrecut dascălii și trăiesc — fără titluri universitare — satisfacția datoriei împlinite. De ce, uneori, mai cu seamă în medicină, ierarhia profesională poate fi urcată doar odată cu înaintarea în vîrstă ? În fine...

1983 este pentru doctorul Deac un an jubiliar. Aniversează zece ani de chirurgie pe cord deschis. Povestește cum a început. Simți în privirea sa o ardere intensă. Vorbește „economic", fără înfloriturі. Desenează ceva pe hîrtie. Ni-l închipuim, privind mișcarea creionului perfect stăpînit de degetele-i fine, cum trasează cu bisturiul, acolo, în sala de operații, pe pieptul omului, linii exacte care se umplu de purpura sîngelui cald. Acum un deceniu, cînd abia împlinise 33 de ani, ținea în mîini inima unui suferind, mîngîind-o o clipă. Ce va fi simțit atunci ?

Au trecut zece ani de efort, de muncă tenace. Au fost bucurii, uneori și lacrimi, care încă nu pot lipsi din această trudnică și atît de gingașă profesie pe care „trebuie să o practici neapărat și cu sufletul, altfel nu ești medic adevărat, ci un simplu meșteșugar de la prestări-servicii. Așa le spun și studenților mei pe care îi vreau medici-oameni iubitori de oameni".

Așadar, a trecut un deceniu cu aproape 800 de operații pe cord deschis, adică intervenții direct pe inimă. Reușita — 96 la sută. Se adaugă la bilanț mii de alte intervenții chirurgicale care au clădit succesele de prestigiu ale unei echipe a cărei tinerețe sochează. „Chirurgia înseamnă echipă. Metaforic spus, o orchestră în care fiecare instrumentist trebuie să tindă spre perfecțiune. Cu atît mai mult cu cît această echipă-orchestră luptă pentru armonia sunetelor inimii. În „partitura" noastră o secundă înseamnă enorm. In răstimpul scurt cînd oprim inima trebuie să facem totul repede, foarte repede și, mai ales, foarte exact. De aici nevoia de armonie profesională care se regăsește în bătaia inimii „recuperate". Echipa inimii deschise : doctorii Șerban Brădișteanu, Mihai Liebhard, Dan Bratu, Susana Csizer, Emil Făgărășanu, Vasile Bilcă, Ștefan Kerek, toți între 28 și 42 de ani, cîțiva dintre ei foști studenți ai doctorului Deac la I.M.F. Tîrgu Mureș, selecționați pe baza unui singur criteriu : valoare și muncă. Același criteriu a „operat" și în cazul surorilor medicale cu care doctorul Deac se mîndrește ca un învățător cu o clasă de premianți. Au existat destule opreliști puse în calea promovării tinerilor medici „născuți cu bisturiul în mînă", dar timpul a trecut și „aceste sincope le-am uitat", spune doctorul.

„Am devenit caractere. Fără nervi de oțel nu reziști în această meserie. In rest, am rămas niște sentimentali. Infernul există : e momentul cînd trebuie să privești în ochi o mamă căreia nu ai reușit să-i salvezi fiul. Există și fericirea : o simți cum te inundă cînd inima copilului operat mai ieri palpită iarăși de emoțiile jocului, ale cunoașterii și, de ce nu, trăiește intens fiorii primei iubiri. Vrem să avem în pacienții noștri prieteni și colaboratori. De aceea îi menajăm, dar îi și educăm cît putem. Îi ducem să viziteze sala de operații, le prezentăm fazele intervenției, aparatura, îi familiarizăm cu multe detalii tehnice — totul pentru a preîntîmpina explicabilul stres, gîndurile sumbre, pentru a le inocula doze masive de încredere care, pentru chirurg, reprezintă un ajutor imens".

Oamenii de aici, mînuiesc într-un dur și spectaculos travaliu aparatură de ultimă oră pe plan mondial, emanația materială a încrederii și sprijinului extraordinar de care se bucură din partea statului.

„La începutul lunii octombrie, spune doctorul Deac, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, ne-au făcut deosebita onoare de a vizita acest nou spital și clinica de chirurgie cardio-vasculară, apreciind munca tînărului nostru colectiv, calitatea actului medical și condițiile asigurate bolnavilor, manifestînd mult interes față de rezultatele obținute pînă acum în producerea și folosirea valvelor cardiace. Conducătorul iubit al partidului și țării și tovarășa Elena Ceaușescu, savant de renume mondial care militează cu ardoare și patriotism pentru dezvoltarea științei românești, ne-au felicitat și ne-au îndemnat să ne ridicăm prin munca noastră la nivelul excelentelor condiții ce ne-au fost create. Aceste îndemnuri, au devenit un excepțional suport moral în îndeplinirea cu cinste a misiunii de aleasă răspundere ce ne-a fost încredințată de societate — îngrijirea sănătății oamenilor".

Valvele cardiace artificiale au revoluționat chirurgia nu cu mult timp în urmă. De acest „subiect" doctorul Deac se ocupă din 1970, cînd, aflat la specializare în Anglia, a contribuit — foarte modest, spune el — la definitivarea proiectului, construcția și testarea acestor „piese de schimb". Ei bine, acum, asemenea valve există la Tîrgu Mureș. Realizate pe o structură metalică elastică, cu un învelis mixt textil-plastic, ele sînt acoperite cu material biologic (pericard de bovine și duramater umană, tratat cu o soluție specială care le conferă durabilitate timp îndelungat.

Această devoratoare pasiune care este medicina îi răpește doctorului Deac mai tot timpul. Din ce reușește să „fure", ajutat de soția sa — care și-a jertfit o frumoasă carieră de profesor pe altarul lui Hipocrat — mare parte este consacrată „întreținerii spiritului cu tot ce e mai frumos". Și ce poate fi mai frumos decît poezia ? se întreba și ne întreba medicul tîrg-mureșean al cărui chip se transfigura de parcă ar fi văzut „Moartea căprioarei" sau ar fi ascultat cum crește „Mirabila sămînță". Doar Labiș și Blaga ? e întrebarea nerostită pe care chirurgul o „citește" rapid. „După părerea mea, se confesează el în continuare, Adrian Păunescu este poetul contemporan cu cea mai fantastică ideație. Și, pentru că e vorba de Cenaclul Flacăra nu pot rezista să spun că acesta a făcut enorm pentru ca Frăția să nu mai fie doar un cuvînt frumos. V-o spun eu, care trăiesc frățește alături de maghiari și germani, eu care conduc o „echipă internațională" de chirurgi, că frăția nu e o vorbă de paradă. Ea este un cîștig imens. Mîngîind sufletul oamenilor cu muzica sau cu versul îi faci să se simtă mai aproape, mai la fel, chiar dacă un deget nu seamănă cu altul, dar mai ales doi oameni între ei. Este fantastic cum prin comunicare firească, directă, ascultîndu-și păsurile, oamenii pot deveni mai buni".

România a intrat în rîndul „marilor puteri ale inimii" ! Vă informăm cu bucurie că în inima țării, la Tîrgu-Mureș, dr. Radu Deac și minunata sa echipă, au realizat, la începutul lunii decembrie 1983, prima aplicare de valvă cardiacă biologică „Made in Romania". Operațiile de înlocuire valvulară continuă cu succes.

O nouă șansă vieții — iată ce au dat prin munca și strălucita lor competență un grup de medici, împreună cu cîțiva pasionați ingineri și tehnicieni din oraș, inaugurînd producția în serie a valvelor cardiace biologice românești. Pentru sănătatea oamenilor, 1984 a început la Tîrgu-Mureș sub excelente auspicii !

MIRCEA DATCU
IOAN ROȘCA

■ „Dacă în urmă cu o jumătate de an nu-ţi prea venea să treci prin pasajul pietonal Nicolae Bălcescu de lă Universitate, de atunci încoace s-a întîmplat, aş putea spune, un reviriment: s-au reconditionat scările de acces pietonal, ceea arătau ca vai de ele, s-au eliminat din peisajul pasajului bişniţarii, copiii hoinari, cerşetorii, s-a înfrumuseţat aspectul fiecărei unităţi în parte, după cum, acum, în plină iarnă am descoperit că şi într-un astfel de loc pot funcţiona caloriferele. Din curiozitate m-am interesat cine se face „vinovat" de toate aceste îmbunătăţiri aduse celui mai populat pasaj subteran al Capitalei şi am aflat că de fapt este vorba de o femeie energică, căreia nu-i scapă aproape nimic şi care se numeşte Larisa Sinchevici, de cîteva luni administrator al pasajului care aparţine de ICRAL Vitan. De aceea v-am ruga să transmiteţi pe această cale tuturor celor care ne-au adus această bucurie, pe care o dorim permanentă — un cald „La mulţi ani !". **(Constantinescu Teodor, Bucureşti)**

Flacăra la dispoziţia dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluţii — un dialog fructuos între cetăţeni şi autorităţi •

■ „Eu, **Victoria Simon**, educatoare de 20 de ani în oraşul **Tg. Secuiesc**, fac parte dintr-o numeroasă familie fiind al 7-lea copil, din cei 10, ai lui Ioan Măciucă. O familie frumoasă, în care veţi găsi un muncitor forestier, o tehniciană agronom, o muncitoare chimistă, o textilistă..." Lista fraţilor şi surorilor continuă, aflînd printre ei un inspector-marină, un inginer la centrul de calcul, un jurisconsult. Se trag cu toţii din haiducul Creţu, zis Măciucă, de unde şi numele. Dar nu despre cei 10 fraţi vrea să ne scrie, ci despre minunaţii părinţi care i-au adus pe lume care, de curînd, au împlinit 51 de ani de la căsătorie. Cum am intrat în noul an şi evenimentul s-a petrecut cu puţin în urmă — ne permitem să fim primii care să le ureze ani mulţi şi fericiţi pentru cea de a 52-a aniversare, dorindu-le ca şi în '84 să aibă în jurul lor, cu acest prilej, toţi copiii şi nepoţii ca şi pînă acum !

■ **Consiliul popular al sectorului 3** ne anunţă privind memoriul Elenei Popa din Bucureşti care solicita sprijinul revistei pentru includerea sa în contractul de închiriere a mamei sale, că i s-a aprobat cererea.

■ Se anunţase pentru 29.09.1983 spectacolul ansamblului folcloric „Miorita" din Cluj-Napoca, în realizarea căruia urma să-şi dea concursul artişti vocali mult îndrăgiţi. Mare le-a fost surpriza celor ce-şi procuraseră bilete cînd pe 29, în loc de spectacol, n-au putut vedea decît un anunţ cu amînarea lui pentru 1 şi 2 noiembrie, menţionîndu-se că biletele vor rămîne valabile. Nu au putut merge pe 1, ci pe 2 — dar şi atunci, în loc de două spectacole, s-a ţinut doar unul singur — mulţi dintre spectatori pierzînd astfel biletele. **(Colceriu Viorica Cluj-Napoca)**

■ Tot despre această lipsă de respect — voită sau nevoită — ne scrie şi **Alexandrina Stan din Sinaia**. Pe 5 a XI-a '83, cîteva sute de localnici s-au adunat pe stadionul oraşului, orele 11,00, cu bilete în regulă, pentru un spectacol la care fuseseră anunţaţi reputaţi actori bucureşteni. După mai bine de o oră de aşteptare, li s-a comunicat amînarea spectacolului pentru ziua de „miercuri". „Care miercuri — se întreabă A. S. — deoarece au trecut cîteva de atunci şi noi tot cu biletele în buzunar aşteptăm. Mai e nevoie să le păstrăm ?" Aşteptăm şi noi să aflăm despre care miercuri este vorba şi îi invităm pe organizatori să nu se mai dea în „spectacol" în acest fel !

■ **U.J.C.A.P. Teleorman** ne anunţă rezolvarea solicitării lui **Constantin Rădoi** din comuna Merenii de Sus, judeţul Teleorman. În urma discuţiei cu conducerea C.A.P. Mereni s-a hotărît ca începînd cu anul 1984 să se acorde din nou teren lui C. R. în suprafaţă, ca şi pînă acum, de 12,5 ari, iar pentru anul 1983 — un ajutor în cereale pentru petent şi soţia sa.

■ La insistenţele **Auricăi Crăciun din Bucureşti** transmitem mulţumirile faţă de colectivul medical condus de dr. Cristian Popescu de la Spitalul Colţea, secţia ORL, pentru grija deosebită pe care i-a acordat-o. Ar fi trecut de mult în nefiinţă, ne spune semnatara scrisorii, dacă n-ar fi fost intervenţia promptă şi grija deosebită a acestor oameni minunaţi !

■ În numărul 47 al revistei, la pagina „Tot felul", a apărut următoarea notă : „Cofetăria din strada Toporaşi nr. 31 din Bucureşti pare a nimănui. Aşa lasă să se înţeleagă lipsa oricărei firme şi a oricărui orar. Cînd găsesc deschis, cumpărătorii se pot socoti norocoşi, căci ei ştiu că oricînd li se poate trînti uşa în nas !" „Cum toată lumea poate crede că această cofetărie aparţine de sectorul 4, mai ales că într-o vreme a şi aparţinut — ne scrie **Petre Cervenco din Bucureşti** — vin să fac precizarea că aparţine de sectorul 5. Fac acest lucru pentru a nu se naşte confuzii !" Îi mulţumim semnatarului pentru precizarea adusă. Aşteptăm, în continuare, măsurile.

■ **Consiliul popular judeţean Dîmboviţa** ne răspunde privitor la sesizarea lui Necşoiu Ion din comuna Ocniţa : „Referitor la încredinţarea spre creştere şi educare a minorilor Dragoş şi Ionela, rezultaţi din căsătoria petiţionarului cu Necşoiu Lidia, Tribunalul judeţean Dîmboviţa a respins ca nefondat recursul declarat de reclamantul Necşoiu Ion, domiciliul minorilor fiind stabilit la mamă. Hotărîrile instanţelor au fost luate pe baza probelor administrate şi a anchetelor sociale întocmite de autorităţile tutelare care reflectă realitatea cu privire la condiţiile de creştere şi educare a minorilor în cauză".

■ **Asociaţia de locatari a blocului 6 A 1** — bloc proprietate personală — **strada Soldat Iosif Ion nr. 10, sector 3 Bucureşti**, ne anunţă, că răspunsul primit în urmă cu un an, cînd solicitaseră sprijinul revistei, a fost pur formal. Nici la această oră, cu toate că au păşit pragul noului an, cele mai multe din deficienţele semnalate la blocul lor nu s-au rezolvat. Cei în drept sînt obligaţi să ne răspundă cum stau lucrurile şi să rezolve de urgenţă problema cetăţenilor. Au înţeles greşit, nu ne interesa orice răspuns, ci înlăturarea deficienţelor.

■ „Pînă în prezent am avut mai multe expoziţii personale la muzeul „Arta lemnului" şi la Casa de cultură din Cîmpulung, precum şi la Grădina botanică din Iaşi. În cursul anului 1982 expoziţia de sculptură în lemn, pe care am deschis-o acasă, a fost vizitată de peste 5 000 per-

soane, după cum, în '83, de alţi foarte mulţi turişti din ţară şi de peste hotare. Cum ultima — intitulată „1918" s-a bucurat de un deosebit succes şi cum expoziţia încă fiinţează, lansez cu permisiunea dv. invitaţia pentru toţi trecătorii prin Cîmpulung Moldovenesc să nu o ocolească". **(Emilian Moruseac, strada Valea Seacă nr. 39, Cîmpulung Moldovenesc, judeţul Suceava)**

■ Primim din partea **Întreprinderii mecanice navale Galaţi**, referitor la sesizarea apărută în revistă cu privire la refuzul unităţii de a o încadra pe Mirela Tănase, următoarele : „Unitatea a intervenit pentru reexaminarea stării de sănătate a Mirelei Tănase la Comisia de expertiză a capacităţii de muncă Galaţi, în urma căreia s-a dat aviz favorabil pentru calificare în meseria de frezor".

■ „Am cumpărat pe 29 a XI-a 1982 un apartament pe **Aleea fizicienilor nr. 19, blocul 2 B, scara D, apartament 5, sector 3 Bucureşti** care avea prevăzut în documentaţiile de construcţie faianţă şi mozaic la bucătărie, după cum, în cămară, tot mozaic. În realitate acestea nu apar în apartamentul meu. Întrebînd constructorul de ce aşa şi nu cum prevede proiectul, mi-a răspuns că îmi vor fi restituiţi banii pentru lucrările neexecutate. Iată a trecut de atunci mai bine de un an de zile, timp în care lucrurile au rămas în nemişcare — adică, nici nu s-a pus gresia şi faianţa, nici banii nu mi-au fost daţi înapoi". **(Ticlete Alexandru, Bucureşti)**. Rugăm forurile de resort să oblige constructorul să-şi respecte obligaţiile.

■ **Procuratura Generală** ne comunică, privitor la sesizarea unui grup de cooperatori din Galaţi, următoarele : „Adunarea generală a Cooperativei „Înfrăţirea" din Galaţi a hotărît schimbarea din funcţia de preşedinte a numitei Ionescu Uţa pentru abateri repetate de la normele statutare. Totodată au fost sesizate organele de urmărire penală pentru a efectua cercetări corespunzătoare sub aspectul infracţiunilor de luare de mită şi primire de foloase necuvenite".

■ Scrisoarea lui **Emilian Perşinaru, student din Sibiu, strada 1 Mai nr. 20**, vine şi subliniază o practică ce tinde să intre în cotidian, cu toate semnalele noastre de pînă acum. Pe scurt, a vrut să cumpere din librărie o carte pe care o urmărea de multă vreme să apară, dar nu i s-a dat decît cu o umplutură care costa cam cît şi cartea solicitată.

■ Despre o situaţie care nu mai suportă aminare ne scriu **locatarii cartierului Tudor Vladimirescu III — strada Muncii din Tg. Mureş**. Locuinţele lor — printre primele cu plite electrice construite în municipiu — au fost reprofilate, conform unor noi proiecte, pe sobe cu gaze. Cu toţii, conform adreselor oficiale primite prin intermediul Asociaţiei de locatari 179 a cartierului, şi-au procurat în termen sobe pentru gaze, au făcut intervenţiile solicitate — spart planşeul la bucătărie, dat 5 găuri la uşi — după cum au plătit cîte 700 de lei fiecare. Altfel, fuseseră avertizaţi, nu li se vor pune gaze. Se apropie termenul de expirare a garanţiei sobelor procurate dar gazele încă nu au apărut. Cine îi va despăgubi în caz că acestea nu vor funcţiona cum trebuie ?

■ **Consiliul popular al municipiului Arad** confirmă faptele sesizate de Ştefan Deladumbravă. Cu toate că sînt instalate indicatoare de circulaţie „Interzis pentru biciclişti pe faleza Mureş", unii cetăţeni, printre care mulţi copii, nu respectă indicatoarele, devenind contravenienţi. Periodic, împreună cu organele de miliţie, se fac controale pentru depistarea şi sancţionarea lor. „Problema va rămîne în continuare în atenţia noastră pentru înlăturarea deficienţelor semnalate".

■ Primim de la **Elena Ailenei din Roman, strada Anton Pann, bloc 33, camera 39**, o scrisoare în care, de la bun început, ţine să precizeze că nu reclamă pe nimeni, ci doar solicită sprijin. Blocul în care locuieşte deşi din exterior mai seamănă a bloc, în interior e ca vai de el din cauza instalaţiilor sanitare defecte. Bloc de garsoniere fiind, cu grupuri sanitare comune — din cauza stării de nedescris a instalaţiilor, a ajuns aproape de nelocuit. Oare chiar nu este nimeni răspunzător de această stare de fapt, dacă lucrurile stau aşa cum sînt descrise de Elena Ailenei ?

■ **Consiliul popular judeţean Argeş** ne comunică, în legătură cu sesizarea lui Nedelea Marian privind încetarea contractului său de muncă la Întreprinderea de reţele electrice Piteşti că, în urma analizei făcute de comitetul de partid şi COM, s-a hotărît ca Nedelea Marian să rămînă pe acelaşi post, în aceeaşi întreprindere. Mulţumim, în numele petentului, pentru înţelegerea dovedită faţă de cazul său.

■ La **parterul blocului 9 A, în plin centrul Sibiului**, a fost deschis un magazin pentru vînzarea produselor de patiserie. Nimic anormal pînă aici ! Dar aceste produse sînt fabricate chiar în camerele din spatele magazinului, astfel că a fost instalat un malaxor pentru frămîntarea aluatului care produce un zgomot infernal. Fiecare dintre noi avem nevoie de linişte ! Deasupra magazinului însă locuieşte o elevă care a fost operată de inimă de dr. Barnard, care are nevoie de linişte, precum de aer. Nu s-ar putea să rămînă magazinul singur fără accesoriile de preparare care au devenit infernul nostru ? ! **(Semnează 11 locatari de la sus-amintita adresă)**

■ **U.J.C.A.P. Olt** ne anunţă, privitor la sesizarea lui Dochin Anghel din comuna Brastavăţ, următoarele : Stancu Constantin a fost scos din munca de preşedinte al C.A.P. deoarece a avut slabe rezultate în munca de conducere, făcînd prin aceasta ca C.A.P.-ul să nu obţină producţiile planificate în special în sectorul zootehnic. Din discuţiile purtate cu organele locale, urmează ca la adunarea generală să fie scos şi din munca de inginer şef al C.A.P. şi să fie mutat în altă unitate.

■ „Aflîndu-mă în judeţul Constanţa a trebuit să călătoresc cu trenul prin mai multe localităţi. Nu am înţeles de ce unele staţii ca Tîrguşor, Nicolae Bălcescu, Cogealac ş.a. nu eliberează legitimaţii de călătorie pentru clasa I, cu toate că în compunerea trenurilor se află şi vagoane de acest fel. Am fost îndrumat de şefii staţiilor amintite să-mi cumpăr direct de la conductorul trenului, dar costul biletului procurat în tren ajunge aproape dublu faţă de procurarea lui de la ghişeu. **(Birzoi Mihai, Piatra Neamţ, strada Aleea plaiului, bloc 16, scara A, apartament 9)**

■ **Gheorghiţă Marin, pensionar din Craiova, strada Luminiţei nr. 36, cartier Lunca Jiului**, a expediat în ziua de 25 iunie 1982, prin Oficiul poştal Craiova I, suma de 500 lei pe adresa Suta Anica, comuna Peciul Nou, judeţul Timiş nr. 497, sumă care nici pînă la data actuală nu a ajuns la destinaţie. Cum omul a pierdut recipisa s-a adresat Oficiului nr. 1 Craiova pentru rezolvarea situaţiei. După multă alergătură i se răspunde că nu i se poate rezolva cererea dacă nu are recipisa. Pentru că omul nu pricepe de ce trebuie să rămînă păgubit de cei 500 de lei rătăciţi prin lume, nu din vina lui, rugăm şi noi pe cei direct răspunzători să facă lumină în acest caz.

■ Primim din partea **Centralei construcţii-montaj Bucureşti** următorul răspuns privitor la sesizarea asociaţiei de locatari din blocul 67 Sălaj, strada Pictor Dan Mihail nr. 2, sector 5. La 7 decembrie '83 delegaţii C.C.M.B., Grupului de şantiere nr. 5, I.I.M.I. şi I.C.E.D., în prezenţa preşedintelui asociaţiei de locatari, au stabilit să execute remedierile la lucrările funcţionale astfel încît să predea către asociaţie subsolul blocului în stare de funcţionare şi să înlăture cauzele care generează infiltraţiile de la coloana de ape pluviale a apartamentelor de la scara 3 pînă la 31 decembrie '83. Restul deficienţelor sesizate de asociaţie vor fi remediate pînă la 30 aprilie 1984.

■ La cabana Sîmbăta nu există o staţie de emisie-recepţie pentru salvamontişti — ne scrie **Petre Grigore din Bucureşti**. Zona din apropiere, Viştea-Moldoveanu, este foarte periculoasă, motiv pentru care existenţa unei astfel de staţii este absolut necesară. Starea de fapt este confirmată şi de Rainer Gerhard, cabanierul de la Podagru. Poate de această dată „glasul" salvamontiştilor va reuşi să se facă auzit !

■ „În Flacăra din 10 iunie 1983 a apărut un articol intitulat „Un abuz cu acte ?" — în care se prezenta situaţia jalnică a terenului cuprins între blocurile 106 b, 106 e şi 119 din Şoseaua Iancului. Ţinem să vă aducem la cunoştinţă că şi la această oră situaţia se prezintă la fel, dacă nu chiar mai jalnică, spaţiul cu pricina rămînînd un adevărat maidan într-o splendidă zonă arhitecturală." **(V. Bojincă, strada Sachelarie Visarion nr. 18, bloc 118 Bucureşti)**

■ „Subsemnatul **Stanciu Ion, domiciliat în Constanţa, bd. 1 Mai nr. 83**, dirijor al corului de copii al Casei pionierilor şi soimilor patriei din Constanţa, pensionar din 1981, vă aduc la cunoştinţă următoarele : La cererea Casei de discuri „Electrecord" din Bucureşti, am colaborat la realizarea discului 2P „Sub cerul mîndrei primăveri" (ST-EXE-01996) apărut pe piaţă în iulie '82, angajîndu-mă, totodată, ca din tirajul total să desfac în oraşul Constanţa 680 discuri. Deşi mi s-a promis plata unei sume de bani, reprezentînd colaborarea cu casa de discuri, nici pînă la această dată nu am primit nici un ban şi nici un răspuns la toate intervenţiile mele" **(n.n.** — Am luat legătura telefonic cu Casa de discuri „Electrecord". Ni s-a răspuns că nu există nici o intervenţie scrisă la ei, dar banii vă aşteaptă. Îi puteţi ridica oricînd, fie personal, fie trimiţîndu-vă adresa).

■ **Asociaţia de locatari nr. 25 din Botoşani, strada Păcii, bloc 1, scara B**, revine cu rugămintea de a fi sprijinită în recuperarea de la Uzinele „Vulcan" Bucureşti, a sumelor datorate asociaţiei ! Cum noi nu am înţeles despre ce sume este vorba, să sperăm că de această dată „Vulcanul" va fi pe recepţie !

Pagină realizată de GEORGETA ŞTEFANESCU ■

Poşta redacţiei

■ **Nicolae Constantinescu** — Bucureşti : Adunarea generală a asociaţiei locatarilor poate hotărî promovarea la instanţa de judecată a unei acţiuni de evacuare împotriva celor care cu rea-credinţă nu-şi achită cotele de întreţinere ■ **Marin Nicolae** — Bucureşti : În situaţia dv., nu mai puteţi beneficia de compensarea în bani a diferenţei de concediu pe 1967, întrucît v-aţi transferat la o altă unitate la 1 ianuarie 1967, dată la care aveaţi posibilitatea să solicitaţi aceste drepturi. În prezent, dreptul la acţiune este prescris ■ **Vasile Păţuleanu** — Greaca (Giurgiu) : Conform Regulamentului de pensii privind meşteşugarii cu ateliere proprii, dv. puteţi fi înscris la pensie pentru limită de vîrstă şi vechime de cotizare, dacă dovediţi o vechime în muncă de cel puţin 10 ani ■ **Vasile Petcu** — Colina (Tulcea) : În reglementarea la care faceţi referire, se încadrează pensionarii IOVR gr. 1 şi gr. II ■ **Elena Zaharia** — Puchenii Mari (Prahova) : Nu intră în calcul ■ **Aurelia Anghel** — Bucureşti : Nu se cumulează numărul de zile realizate de una sau mai multe persoane de la o lună calendaristică la alta, în care o persoană a fost primită în locuinţă ■ **Teodora Rădulescu** — Bucureşti : La împlinirea vîrstei de 55 de ani cu condiţia să aveţi minimum 25 de ani de muncă ■ **Iuliana Chirică** — Constanţa : Pentru luarea de măsuri era necesar să depuneţi certificat medico-legal cu consemnarea că în urma loviturilor primite au necesitat un număr de 40—45 de zile îngrijiri medicale pentru vindecare ■ **Marin Voicu** — Slobozia : Dacă vă consideraţi nedreptăţit, puteţi contesta în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei de imputare ■ **Alexandru Ivan** — Bucureşti : În cazul dv. alocaţia de stat se acordă după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată ■ **S. Manolescu** — Piteşti : Se poate schimba data plecării în concediu numai în situaţia în care interesele serviciului o permit.

MARGA NEDELEA ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 10—13.

Onorată instanță a moralei

Adevărul e unul singur

• Locuințe lacustre • Nea Firu în fața automobiliștilor • Copii sursă de venituri?! •

Coșmelia

Este mic de înălțime și harnic. Indiferent dacă plouă sau ninge, îl vezi cînd înăuntru, cînd afară, încît te miri că nu face o pneumonie. Locul lui de muncă e o coșmelie rămasă parcă din timpul războiului, și care își încearcă demnitatea la poalele unui colos din sticlă și beton : Întreprinderea **Acumulatorul.** Pe unul din pereții cazematei stă scris : Comandamentul de deszăpeziri. Aici, Nea Firu, așa se numește cel despre care e vorba, are două cămăruțe, întunecoase, cu geamurile sparte și drese cu cartoane. În prima, de un metru și ceva pe alt metru și ceva, se înghesuie o măsuță, acoperită cu o hîrtie murdară, care, la rîndul ei e ticsită de bonuri, registre și formulare. Pe un perete, pînă aproape de tavan, zace un maldăr de acumulatori de mașină defecți, veniți din țară. Deslușești cîteva adrese : București, str. Biruinței, Oradea, str. Liniștei...

La Nea Firu opresc mașinile ca în raliuri, la posturile de control. Mașini mai vechi sau mai noi, dar toate cu acumulatorii în suferință. În garanție și în suferință. Nea Firu nu mai prididește. Din avanpostul său încearcă să mai dreagă busuiocul : să apere firma, dar să mulțumească și clientul. Greu, mașinile se strîng ciorchine. Neostenit, omul verifică serii, măsoară, controlează lichidul, și, între două acțiuni, mai scapă cîte un sfat. Apoi drege procese verbale și completează bonuri. Meticulos, conștiincios sîrguincios, în două exemplare. Noi avem ghinion. Se uită rapid peste hîrtiile care dovedesc că mașinile noastre sînt cumpărate de numai cinci luni, inclusiv roțile, volanul și acumulatorul. Privește apoi atent la acumulatori și face scurt : ț ! De ce ț ? Pentru că seriile trecute în dovezi nu sînt aceleași cu cele de pe acumulatori. Nu sînt din iulie, de cînd sînt și mașinile. Un acumulator e din aprilie, iar celălalt, mai nou, din iunie, ne lămurește el. Bine, dar mașinile sînt cumpărate în iulie, n-am schimbat nimic, n-avea rost, de vreme ce sînt în garanție, ne străduim noi. Cine e nebun să schimbe cu bani o piesă aflată în garanție. Și apoi, un acumulator nu moare chiar așa repede, fie el și din aprilie. Logica noastră nu convinge. Vine șeful C.T.C.-ului. Argumentăm din nou. Da, dar întreprinderea noastră n-are nici o vină, cum justificăm noi schimbarea acumulatorilor ! ? Mărturisim cinstit că nu e treaba noastră, dar ne e limpede că cineva ne-a păcălit : cel care a montat, în fabrică, acumulatorii, cel care a întocmit aiurea dovezile ? ! Reprezentantul C.T.C. încearcă să aplaneze conflictul, mai ales că, nostim sau nu, acumulatorul din aprilie mai dădea ceva semne de viață, pe cînd cel din iunie era la pămînt. O aprobare de la inginerul șef liniștește lucrurile.

Ninge. Nea Firu trece de la o mașină la alta, de la un acumulator la altul și decide. E calm. Dacă s-ar enerva cu fiecare acumulator care-i trece pragul, i-ar lua-o razna inima. Completează apoi formulare pe măsuța aceea micuță, la umbra stivei de acumulatori veniți cu trenul și în locul cărora vor pleca alții, pe spezele întreprinderii. Cineva zice : auzi dom'le, e chestie de noroc cu acumulatorii ăștia ! Nea Firu zîmbește și își vede de treabă. Caligrafiază atent numele, prenumele, adresa, buletinul... Dacă n-ar fi calm, cum ar rezista el să i se spargă în cap atîtea belele, în fiecare zi, între 7,30 și 13,30 (duminica închis) ?

RĂZVAN BÂRBULESCU

P.S. Cineva cu idei multe și dispus să îndrepte lucrurile cu spatele ar putea propune ca Nea Firu să treacă în fabrică iar coșmelia să fie desființată. Tț. Coșmelia cu pricina este efect nu cauză, cauză care se află cîțiva metri mai încolo, în colosul de beton și sticlă.

Omul — interioare de conștiință

Sacra datorie

Judecata cetățeanului Dan Brăiloiu din Luduș este următoarea : Dacă fiica noastră mergea cuminte pe șosea, venind spre casă, și ea nu va mai ajunge niciodată lîngă noi, dacă ea deci nu e vinovată de moartea ei, cineva trebuie să fie. Răspunsul „Nimeni nu e vinovat!" este abuziv. Dacă proprietarul mașinii care a lovit-o de moarte mergea cu viteză legală, manevra ucigașă nu poate fi decît rezultatul nepriceperii : culpă penală. Dacă cel care a luat viața copilului nostru nu mergea cu viteza permisă, pînă la evitarea oricărui pericol în curbă, fapta sa poartă un singur nume: culpă penală. Dacă altcineva, venind din sens opus, l-a stînjenit, atunci acel altcineva este ucigașul fetei noastre.

Cine este ? Fiindcă dacă nu ni se dă un răspuns la această întrebare, explicația este puerilă, inventată în scopul disculpării. A o accepta înseamnă dovezi, înseamnă martori. Existînd dovezi și martori, făptuitorul poate fi găsit. Dacă nu, nu credem nimic.

În numele legii oamenilor și al tuturor legilor firii, avem dreptul să cunoaștem numele ucigașului copilului nostru. Noi, părinții lui i-am dat ceea ce nimeni nu are voie să-i ia fără a răspunde în fața instanței supreme, viața. Ca să putem privi în ochii oamenilor alături de care trăim, ca să putem termina în liniște misia noastră în această trecere pe pămînt, avem sacra datorie să pronunțăm numele ucigașului și să cerem pedepsirea lui, altfel nimic nu mai are rost.

NICOLAE CRISTACHE

Dreptul de a fi mamă

Recunoaștem de la bun început că scrisoarea, pe care am primit-o într-o zi la redacție, în care o mamă, Gabriela Calcan, acuza o altă mamă, Mihaela Petre, ne-a pus în dificultate. Am citit-o de cîteva ori, ezitînd să-i dăm curs. Pe scurt, Gabriela Calcan, indignată de faptul că o mamă poate pune în pericol nu numai educația copiilor ei, ci și sănătatea și viața lor, ne cere să intervenim în favoarea celor patru copii ai Mihaelei Petre siliți să trăiască în condiții cu totul improprii, în vecinătatea coșmarului. Argumentele invocate de semnatara scrisorii erau limpezi, decise, logice, motivele indignării păreau întemeiate, îngrijorarea legitimă, faptele revelatoare, și totuși... Și totuși recunoaștem că am ezitat. Cum să te hotărăști să pui la îndoială un drept sacru, acela de a fi mamă, și de a contesta unei femei acest drept ?

Pînă la urmă, mai mult din dorința de a găsi Mihaelei Petre circumstanțe atenuante sau de a descoperi că semnatara scrisorii se înșelase ori exagerase, am ajuns la Autoritatea tutelară a consiliului popular al sectorului 1 din Capitală. Aici, prima surpriză (dar era într-adevăr o surpriză ?) dureroasă. Mihaela Petre a devenit, într-adevăr, un caz aparte prin modul în care a pus sub semnul întrebării calitatea sa de mamă.

Dar să ne rezumăm strict la fapte. Mihaela Petre are 27 de ani. E căsătorită din 1976 cu Gogu Petre, de care este despărțită, practic, din același an, soțul nelocuind în București. Din căsătorie a rezultat o fată, Elena, născută în 1977. De atunci, Mihaela Petre a mai născut trei copii. În 1978, Victor Valentin. În 1980, Ana Maria. Și în 1981 Ion Marius. Încadrată la Întreprinderea de Casete Radio și Televizoare ca muncitoare necalificată, Mihaela Petre primește, pe lîngă retribuția ei, aproape 1 400 de lei alocație de stat pentru copii pe lună și 500 de lei pensie alimentară. Și, din moment ce a adus pe lume cei patru copii, nu era normal să folosească și alocația primită și posibilitățile oferite de întreprindere pentru a le asigura copiilor o copilărie cît de cît normală ? Întrebarea e pur retorică deoarece e în firea lucrurilor ca o mamă să-și impună chiar sacrificii pentru a-și crește copiii. În schimb, aflăm la Autoritatea Tutelară a Consiliului Popular al sectorului 1 că Mihaela Petre s-a pus singură în situația de a i se contesta competența de mamă. Date fiind dovezile care arătau clar că cei patru copii erau expuși unor riscuri foarte grave, din cauza lipsei de responsabilitate maternă, s-a ajuns la hotărîrea de a interna cei patru copii la un cămin. Hotărîrea nu a fost dusă însă la îndeplinire

Ne-am dus în Intrarea Dan Vodă însoțiți de una din reprezentantele Autorității Tutelare, Ana Galațchi. Am intrat la numărul 1, unde locuiește Mihaela Petre. Dintr-un hol mare plin de talaj am pătruns într-o cameră unde ne-a izbit o atmosferă de casă părăsită, neîngrijită, în care regulile de igienă elementară sînt puse în condiție de risc. Aici am constatat că, de fapt, Mihaela Petre are acum cinci copii. A mai născut un băiețel la începutul lunii decembrie. A trebuit să recunoaștem consternați că îngrijorarea Autorității Tutelare era întemeiată, văzînd geamurile sparte, pereții înnegriți de fum, pînzele de păianjen atîrnînd în unghere, firele electrice spînzurînd în tavan, totul demonstrînd absența oricărei griji gospodărești și materne din partea celei care locuiește aici. Nu știm dacă e adevărat ce ni s-a spus, că Mihaela Petre a cheltuit uneori și o mie de lei la un chef, în restaurante, dar am văzut cum își ține locuința și copiii. Și nu e vorba de spațiu locativ în primul rînd — în privința aceasta întreprinderea unde e încadrată ar fi gata s-o ajute dacă s-ar hotărî să-și vadă de lucru — ci, repetăm, de o igienă absolut elementară.

Ne-a fost greu să purtăm o discuție cu Mihaela Petre. Ceea ce am auzit a fost o ploaie de lamentări și acuzații. Am întrebat-o de ce n-a vrut să accepte hotărîrea Autorității Tutelare. Ne-a răspuns răstit : „Pentru că-i îngrijesc eu pe copii foarte bine !". Ce să mai adăugăm ? Am mai privit odată dovezile „grijii părintești" și am ieșit. Ne-am dus la Întreprinderea de Casete Radio și Televizoare. Aici am discutat cu șeful serviciului personal, Alexandru Alexandroiu, de la care am aflat că din 1979, de cînd este încadrată, Mihaela Petre a lucrat efectiv mai puțin de un an de zile. Ni se dau exemple. În 1982 a lucrat 12 zile, iar în 1983, 8 zile. Restul, concedii medicale.

Cineva ne-a spus că pentru Mihaela Petre copiii au devenit o sursă de venituri și atît. În numele respectului sacru pentru dreptul copiilor de a avea copilărie, nu credem că în Intrarea Dan Vodă, la numărul 1, lucrurile pot continua ca pînă acum. Dacă Mihaela Petre nu înțelege că dreptul de mamă este și datorie, cu regret trebuie să ajungem și noi la concluzia că hotărîrea Autorității Tutelare trebuie executată.

ALEXANDRU ȘERBAN

Ce facem cînd „nu mai e nimic de făcut" ?

La Grupul 5 șantiere din cadrul **Centralei construcții-montaj București**, blocul C-11 din strada Compozitorilor nr. 31, cartier Drumul Taberei, se bucură de o tristă popularitate. În cei trei ani și jumătate care s-au scurs de la darea sa în folosință (în iunie 1980) zeci și zeci de sesizări telefonice sau în scris au „bombardat" mai toate serviciile răspunzătoare de necazurile locatarilor de aici, ricoșînd în cele din urmă și către redacția Flacăra, în speranța unei rezolvări. Blocul, cu 81 de apartamente proprietate personală și 7 din fondul de stat, acuză, prin mijlocirea președintelui comitetului de locatari, Oprescu Marin, și a administratorului, Lupulescu Traian, grave defecțiuni **din construcție**, ale căror consecințe se agravează pe zi ce trece : lucrări defectuoase de hidroizolație la terasă, de pe urma cărora apa continuă să pătrundă în apartamentele de la ultimul nivel, cotropite deja de igrasie și mucegai ; lucrări pur și simplu neterminate la țevile de evacuare a apei din subsol ; în consecință, în momentul de față subsolul este inundat ; coloanele de scurgere pe porțiunea dintre pereții subsolului și căminele de racord necesită urgente remedieri ; în unele apartamente s-au constatat fisuri în pereții din fîșii armate de BCA : au fost semnalate defecțiuni ale sistemului de canalizare și multe altele. E firesc ca, în astfel de condiții, asociația de locatari să nu poată semna recepția finală a blocului. Și asta nu din dorința de a șicana constructorul, ci din pretenția legitimă de a locui în condiții civilizate.

Am urcat la ultimul etaj al blocului C-11 (scările A și B) din str. Compozitorilor împreună cu reprezentanții asociației (administrator și president), dar și cu ing. Mehedințu Ion, șef serviciu producție în cadrul Grupului 5 șantiere, și cu inginerul Ion Bărbulescu, din partea Centralei de construcții montaj București. Am văzut împreună starea majorității apartamentelor de aici. Cu o singură excepție (despre care va fi vorba în continuare) ele arată aproximativ la fel : cu pereți uzi, de pe care aduni literalmente apa cu mîna sau etalînd — în cazuri fericite ! — straturi peste straturi de zugrăveală peticită, prin care gospodarii, disperați, încearcă să stăvilească ofensiva deprimantă a mucegaiului. La Familia Iliescu Emilia (ap. 43), mobilele din dormitor sînt îngrămădite în mijlocul încăperii, cît mai departe de pereți, iar în sufragerie, galeria foarte lată încearcă în zadar să camufleze negreața dîzgrațioasă și peteie persistente de umezeală. Alături, la ap. 44, familia Dondoroc Constantin se luptă cu igrasia în ambele camere, iar în baie, orice iluzie de minim confort și eleganță se spulberă în contact cu apa care „spală" într-una pereții. Soții Iancu de la ap 88, au părăsit pur și simplu dormitorul, înghesuindu-se cu cei doi copii în sufragerie, cu toate că aici ușa de la balcon s-a blocat, umflată de umezeală. La fel stau lucrurile și la ap. 41 — Gordon Titus și 85 — Zlate Viorel. În apartamentul cu numărul 86 — titular Grec Petre, situația e însă vizibil mai bună, pentru ca — minune ! — la ap. 87 (familia Ionescu Mihai) să putem vedea, în sfîrșit, pereți uscați. Care să fie misterul ? Cei doi titulari de contract **și-au făcut singuri hidroizolația la terasă** în această toamnă, **pe vreme uscată**, folosind materialele părăsite la fața locului de o echipă-fantomă a Grupului 5 șantiere, care a venit, a cerut bani de la locatari (a primit sau nu — nu facem acum caz de asta) și... a plecat, fără să miște nu un pai, dar nici măcar un fir de nisip. Și atunci ? Cum se explică faptul că, în urma remedierilor făcute de Grupul 5, sub directa supraveghere a ing. Ion Mehedințu, nu numai că nu s-a rezolvat nimic, dar umezeala a apărut și acolo unde nu era ! ! ?...

Dar să nu ne grăbim cu concluziile. Mai sînt de povestit cîteva lucruri. În urma neobositelor sesizări ale locatarilor, după vizitele la fata locului ale atîtor „comitete și comiții", care au tot constatat și iar constatat, în sfîrșit, în 22 septembrie 1982 se încheie o **minută** (cu caracter de ultimatum — se spera atunci !), între I.C.V.L., prin arh. Nămoloșanu Nicoleta, Grupul de șantiere 5, prin ing. Zuld Nicolae și asociația de locatari, prin Lupulescu Traian și Oprescu Marin. Prin ea se hotărăște drept termen de executare a tuturor remedierilor necesare data de **30 octombrie 1982.** Iată-ne însă în 20 decembrie 1983 (!) în aproximativ aceeași situație, deși echipe ale Grupului au mai trecut pe aici (s-a văzut cu ce folos !). Socotim astfel că e just **să ne întrebăm**, așteptînd, firește, un răspuns de la cei în drept : 1) De ce a fost preluat blocul de la constructor, **în această stare**, de către I.C.V.L., prin reprezentantul său Ivanciu Ion, diriginte de șantier (cf. Procesului verbal de predare din 5 iunie 1980) ? ; 2) Ce se ascunde în dosul semnăturilor din partea asociației de locatari, prezente în același proces verbal din 5 iunie 1980, Trușcă Nicolae, președinte, Manolescu Paraschiva vicepreședinte, și Turtoi Valerica, administrator, prin care deficiențele de acum treceau atunci drept ...inexistente ? Nu e oare loc de serioase dubii ?... ; 3) Cum a fost verificată și apreciată calitatea muncii șefului de lot ing. **Rila Cornel** și a maistrului **Dan Ion**, ambii răspunzători pentru lucrările de construcție de la blocul C-11 ? Cine plătește veșnicele remedieri datorate unor flagrante încălcări ale normelor și stasurilor de execuție în vigoare, de către însuși constructorul acestui imobil ? 4) Cine a dispus reparațiile de scoatere a igrasiei **numai din ap. 41**, fără a anunța măcar asociația de locatari ? Cum să înțelegem această... inițiativă spontană, această curioasă părtinire ? 5) Ce să înțelegem din explicațiile date nouă de ing. Ion Mehedințu privind gradul **inadmisibil** de umezeală din apartamente ? Domnia-sa se justifică spunînd că n-ar fi vorba de infiltrații, ci de **condens** (n-are importanță, la urma urmei decît faptul că pereți șiroiesc de apă). Și tot ing. Mehedințu declara că **nu există nici o soluție**, în afara aplicării unui strat de pînză bituminizată și bitum pe terasă, ceea ce la C-11 s-a făcut, „vedeți și dumneavoastră, fără rezultat". Vedem, ce-i drept, dar ne gîndim că ceea ce se adaugă acum a lipsit înainte. Cine a greșit ? Și cum se face totuși că familia Ionescu nu are **condens** în apartament, turnîndu-și singuri același banal strat, dar **la momentul optim**, pe vreme uscată și nu în toiul iernii, cu apa băltind pe terasă ? Și chiar dacă lucrurile ar sta așa cum spuneți, tovarășe inginer Mehedințu, și tot ar mai rămîne o soluție : aceea de **a lucra cu simț de răspundere.**

TANIA RADU

Verzi și uscate...

Tot felul

• Întîlnire cu Amza Pellea • Ursul la chef • Baladă pentru o întîrziere •

Cu și despre oameni

Primăvara anului 1973, Craiova : proaspăt angajat fiind al revistei FLACĂRA, sînt trimis aici de către redactorul șef A.P. pentru a scrie un reportaj de amploare ; regretatul Amza Pellea, abia numit director al noului Teatru Național ; la întoarcere, către Capitală, împreună, în vagonul-restaurant, la un pahar ; „Olele, păi puteam să refuz, în condițiile astea ? ! Nu puteam !" ; vine un sătean, ne vede, îl recunoaște : „Oaliuuu... nea Mărine !" ; e înnebunit de bucurie, îl invită pe Amza la el în compartiment : „Numai o clipă, nea Amza, te rog... oaliuuu !, cînd or vedea ai mei că l-am adus pe Nea Mărin !" ; Amza zîmbește (e foarte obosit), se ridică, îmi cere (Dumnezeule !) scuze : „Așteaptă-mă, mă-ntorc în zece minute... (și zîmbește, cu zîmbetul acela al LUI :) ... Nu pot, mă să-i refuz pe ăștia ai mei !" ; pleacă, rămîn singur la masă ; trece o jumătate de oră... trece o oră, trece și mai mult ; ne apropiem de Videle ; impacientat, mă ridic de la masă, dau să-l caut, parcurg un vagon, două, apoi nu mai pot parcurge nimic : ultimele trei vagoane sînt blocate literalmente de olteni ; cu chiu cu vai, ajutat de conductorul trenului, ajung în sfîrșit la compartimentul de clasa a doua în care Amza Pellea a fost rechiziționat : se bea zaibăr direct din damigene, se discută aprins ; înghesuit peste poate, Amza semnează autografe : pe tot ce se ivește, pe tot ce se poate numi un petic de hîrtie, pînă și pe ultima filă a unui carnet de conducere... ; este, vizibil, fericit, oboseala de cînd cu instalarea în noua sa funcție i-a trecut, mă vede, strivit, în pragul ușii ; și, cu un soi de jenă pentru întîrziere : „Ce vrei dom'ne ? ! Nu-i pot refuza pe ăștia, ai mei... !" ; și-i dă cu palma peste cap și către frunte unuia dintre cei de alături, în simpatie, în joacă : din ochii omului țîșnesc atunci brusc, brutal, **lacrimi de fericire...** ● Timișoara, 1980, iarna, un amic de la ziarul „Drapelul Roșu" mi-a reținut o cameră la hotel „Inter" ; ajuns la recepție, seara tîrziu, mă legitimez, obțin camera cu pricina ; urc, întru — stupoare : pe unicul pat din încăpere, așezați, doi bătrîni privesc la televizorul deschis (dar fără sonor) ; se ridică imediat, respectuoși, în picioare, cu căciulile în mînă : „Sînteți de la Flacăra" ? — întreabă unul ; „Aăăă... da ! ? ; „Sînteți poetul Adrian Păunescu ?" — face celălalt ; „Aăăă... nu ! ?" ; „Apăi... nu-i bai !" — fac amîndoi, și ies ; rămîn, interzis, cîteva clipe ; cobor apoi, în goană, la recepție : aflu că, într-adevăr, doi vîrstnici s-au interesat de „cînd vine domnu'ăla de la „Flacăra", aveau un necaz anume și solicitau ajutor — cine au fost însă, și mai ales cum au ajuns acolo, în camera aceea (și spre stupoarea recepționerului, care mi-a dat unica, s-a jurat, cheie de la cameră) — n-am aflat niciodată.

HORIA PĂTRAȘCU

Omul și natura

S-a petrecut undeva prin zona Predealului. Din păcate, cu toate insistențele noastre n-am reușit să aflăm exact locul și cui i s-a întîmplat toată tărășenia. Iată faptele. În gospodăria unui cetățean dădea mereu iama un urs. Se înrăise la prune. Că ar fi mîncat cîteva acolo n-ar fi fost mare lucru dar rupea crengile pomilor și chiar pomi întregi. Să-l împuști nu e voie și nici n-ai cu ce. Să-l pîndești și să-l sperii cu vreun ciine e greu, mai ales că îți trebuie un ciine pe măsură. Toată recolta de prune a omului era compromisă. N-ai prune, n-ai țuică. Problema trebuia rezolvată cumva. Ce s-a gîndit omul nostru împreună cu cîțiva vecini ? A pus sub un stejar din livadă o troacă de prune peste care a turnat două sticle de rachiu. Spre dimineață, ursul a venit și tare s-o fi bucurat cînd a găsit prunele gata culese. A lipăit toată troaca și a căzut alături beat mort. Era ca lemnul. Sătenii au ieșit din casă și cu frînghii dinainte pregătite, l-au legat de copac. Ce o fi fost în capul ursului cînd s-a trezit din beție și cu dureri de cap, mahmur și vai de el, n-o să știe nimeni niciodată.

— Vă dați seama, se adresa povestitorul celor din compartiment, bietul de el nici n-avea cum să se dreagă.

Văzindu-se legat de copac, ursul a încercat să rupă frînghiile dar încă amețit după „cheful" făcut fără voie n-a reușit. Țăranii l-au lăsat să se trezească de-a binelea și s-au pus pe el cu bătaia. L-au bătut cu frînghii, cu lanțuri și cu parul. Cînd ursul a văzut că se îngroașă gluma, s-a opintit din toate puterile. Copacul a început să piriie, oamenii au luat-o la goană, ursul și-a rupt legăturile și a dispărut în pădure. De atunci nici că a mai venit la prune.

Călătorul a tăcut și a început să se uite pe fereastră. Am avut impresia că într-o oarecare măsură ținea cu ursul. Cum să îmbeți un urs, regele pădurii noastre, și după aia să te pui cu bătaia pe el ?

OPREA GEORGESCU

O anchetă ratată?

În vara acestui an, pe litoral, pe scena **Cenaclului Flacăra**, a debutat, printre atîția alții, și eleva **Ramona Teiu**, care a interpretat cu talent și sensibilitate, spune cronicarul, celebra **Baladă** a nemuritorului **Ciprian Porumbescu**. Numai că atunci, în vară, problema Ramonei Teiu era alta : cu cîteva zile mai devreme, la Iași, participînd la examenul de admitere la Liceul de muzică, a întîrziat la ultima probă. A întîrziat pentru că, în acea zi, tatăl ei, suferind de inimă, a avut o criză și a trebuit să-i acorde primul ajutor. Simțindu-se vinovat de această întîmplare care a dus la eliminarea fiicei sale din concurs, tatăl trimite o patetică scrisoare, revistei noastre, afirmînd că Ramona n-a întîrziat decît 10 minute și că la celelalte probe luase numai note de 10. Acestea fiind faptele, ne-am întrebat cum trebuie să arate oare sufletul atît de rănit al unui copil și ne-am hotărît să facem totul pentru ca drumul Ramonei să nu se închidă atît de brusc. Și am constatat, la fața locului, că Ramona este o fată frumoasă, sensibilă, îndurerată, dar mîndră și ferm hotărîtă să treacă peste nedreapta întîmplare a verii. Și am mai constatat că la Liceul „Al. Ioan Cuza" din Iași, unde a fost redistribuită, un liceu de construcții și mecanică, este înconjurată cu dragoste și înțelegere părintească. Cu toate acestea, eram încă nemulțumiți, chiar dacă Ramona urma, între timp, cursurile Școlii populare de artă, secția vioară, bineînțeles. Să obții trei note de 10 și să nu poți participa la ultima probă, era prea de tot ! La liceul de muzică, deci, acolo să mergem, să ne lămurim pe deplin, să vedem ce se mai poate face, totuși ! Ei bine, acolo, la liceul de muzică, aveam să aflăm că notele Ramonei nu erau, cum crede și afirmă tatăl ei, cum chiar ea este tentată să creadă, cele mai mari posibile. Chiar dacă ar fi luat nota 10 la ultima probă, tot n-ar fi reușit. Dar asta nu înseamnă, au afirmat foștii ei profesori, că Ramona n-ar avea aptitudini. Ar fi posibil, prin multă muncă, să revină printre foștii ei colegi.

VICTOR NIȚĂ

O voce la acordeon

■ La Cluj-Napoca într-o instituție publică am fost oprit de o femeie. Doi pași în urma ei, plinsă și ofilită, stătea fiica ei. Cerea revistei Flacăra sprijin. Fiica ei se măritase și, după un an se trezise părăsită de soț. După ce o bătea, nu voia s-o mai vadă și căsnicia lor se încheiase cu un abandon categoric. Și ce să facă Flacăra ? Să ne ajute, fiica mea e disperată, s-a îmbolnăvit de inimă rea și fără el e un neom. Buun, i-am zis eu, cînd vreți să vi-l aducem acasă ? Mîine, dacă se poate, a zis ea. Buun, mîine la prînz va fi acasă la dumneavoastră. Mama fetei ezita. Fata a devenit bucuroasă. Parcă începuse să țopăie. Da, am zis eu, mîine la prînz o să fie acasă, nu e nici o problemă, dar Flacăra nu garantează că mîine seară o va iubi, că n-o va bate și că vor rămîne împreună. Așa că mai bine renunțați. Asta e viața. Nu e ca o șopîrlă, căreia i se reface coada. Ce-a fost e bun fost. Și apoi, distinsă doamnă, cu toată Flacăra să știți că și eu am rămas singur ● Într-o după-amiază tîrzie a intrat în redacție nea Titivar, personaj dintr-o povestire a lui Nicolae Velea, muncitor pe undeva pe la Casa Scînteii. Îi punea o pilă unui consătean, un băiat frumos, poate puțin durduliu. Cine știe ce necaz cu slujba sau cu locuința o avea omul, mă gîndeam. Da de unde ! Prost am fost că am iubit-o a zis el. M-a lăsat singur și-a plecat cu altul și mi-a zis că-s un prost. Tare aș vrea să-i demonstrez că nu-i adevărat. Demonstrează-i ! Da, dar ea merge numai la Cenaclul Flacăra, și aș vrea să cînt și eu în cenaclu, să-i dau o palmă. Să vadă că poeziile și cîntecele mele înseamnă ceva. Și Julio a început tot dintr-o chestie de-asta și uite ce-a ajuns. Știi să cînți ? l-am întrebat eu. Da, la acordeon, și cred că am și ceva voce.

CORNEL NISTORESCU

O păpușă într-un geam

De multe, de foarte multe ori m-am gîndit că într-o bună zi va trebui să mă opresc în mijlocul unui sat, un sat în care n-am mai fost niciodată, și sa bat la ușa unei case care, prin nu știu ce anume, mi-ar fi atras atenția, și să-i cunosc pe oamenii din acea casa, să intru, cum se spune, în viața lor. Acest lucru ar fi trebuit să-l fac în dimineața zilei de 13 decembrie, cînd, în drum spre Piatra Neamț, ieșind din satul Bălțătești, am zărit la geamul penultimei case o păpușă, o păpușă care a fost așezată acolo, între geamuri, de o fetiță, de bună seamă, pentru a privi, cu ochii ei de păpușă, iarna ca se-nstăpînise pe deplin, cu nămeți și cu nesfîrșite întinderi de alb și puritate. Mai mult decît atît, în curtea casei, am zărit-o, cred, chiar pe fetița aceea era înfofolită în zeci și zeci de haine, era o sferă vie care alerga prin zăpadă și din urma ei venea o mogîldeață de ciine, roșcat ca o vulpe. Dar autoburul a venit scurt și această clipă de basm și copilărie a rămas pe mai departe, sub ochii păpușei. Am ratat, cum se spune, un interviu cu acea fetiță, dar am rămas cu o imagine și un gînd ce nu mă vor părăsi niciodată.

N. VICTOR

La mulți ani cu bucurie !

Virgil Codarcea, muncitor într-una din instituțiile de cultură ale Capitalei, este și elev la **Școala Populară de Artă**, clasa Artă Fotografică. Cu cîteva zile înainte de sfîrșitul anului a venit la redacție și ne-a cerut o idee pentru un fotoreportaj. Cum ideea propusă a fost **La mulți ani cu bucurie**, publicăm în numărul de față rezultatul acestui „extemporal" fotografic. Cititorii noștri vor fi singurii judecători și pot corecta aceste imagini cu propria lor imaginație.

Hoțul vecin și... borcanul cu gem

Chiar dacă n-am fost vreodată „Stan-Pățitu", nu este greu să ne imaginăm șocul pe care-l suportă cineva în clipa în care constată că hoții i-au prădat locuința.

Printr-o asemenea împrejurare de coșmar a trecut recent, mai precis în dimineața zilei de 6 decembrie 1983, Constantin Grigoraș, din str. Gherghiței nr. 1, mecanic utilaje la T.C.I. „Carpați", cînd s-a întors acasă din schimbul de noapte, văzînd geamul dinspre balcon spart și multe din obiectele sale de valoare dispărute... A rămas nemișcat, ca o stană de piatră, nevenindu-i să creadă că ceea ce vedea era adevărat, iar cînd și-a revenit, prima lui grijă a fost să telefoneze la Dispeceratul Miliției Capitalei.

Așa au ajuns la locul evenimentului ofițeri de la Miliția Sectorului 2, care aveau să înceapă „lupta cu necunoscutul" — cum se spune, pe bună dreptate — dar nu cu... imposibilul, cum își închipuie autorii unor astfel de fapte, pe cît de grave, pe atît de abjecte.

— Cu ce ați început ? l-am întrebat, aproape stereotip, dar firesc, pe locotenentul-major **Vasile Mircea** de la judiciar, cunoscînd că astfel de împrejurări solicită un volum imens de eforturi, pricepere, operativitate, fler și, nu în ultimă instanță, o sistematizare ingenioasă a tuturor măsurilor întreprinse, începînd cu luarea în considerație a unor amănunte aproape banale, încît să „nu scape" nimic din ceea ce asigură succesul în asemenea cazuri.

— Cu tot ce se cere la o cercetare a „locului faptei", dar, în mod deosebit, pe formarea imediată a „cercului de bănuiți", incluzînd inițial zeci și zeci de persoane și, poate o să pară amuzant, m-am oprit, din capătul locului, asupra... unui borcan de gem de gutui, aruncat în apropierea blocului în care fusese comisă spargerea.

Împreună cu colegii mei, locot. **Ion Stăncescu**, locot. **Ion Sotirescu**, plutonier **Florea Matei**, serg. major **Aurel Condruz** și serg. major **Ioan Lup**, ne-am concentrat atenția asupra stabilirii celor mai verosimile ipoteze, verificării lor minuțioase și operative, eliminării bănuiților care nu puteau avea legătură cu fapta respectivă și... legăturii dintre borcanul de gem — al cărui conținut fusese folosit de infractori la spargerea fără zgomot a geamului prin care pătrunseseră în locuință — și vreuna dintre persoanele rămase în cercul de bănuiți.

În privința acestora, ne-am oprit mai ales asupra lui **Vasile Manolache**, vecin cu păgubașul — un mai vechi client al miliției, care era încadrat la Întreprinderea de pîslă din București, dar, din verificări, rezulta că duce un mod de viață nu tocmai corect, continuînd să consume frecvent băuturi alcoolice, să lipsească noaptea de acasă fără vreo justificare și să aibă un anturaj dubios. Am stabilit că în preziua comiterii spargerii locuinței lui Constantin Grigoraș, Vasile Manolache fusese văzut consumînd băuturi alcoolice la locul de muncă, împreună cu colegii săi **Dumitru Agafiței**, zis „Dan", din șos. Colentina nr. 81, și **Aurel Putici**, din str. Basmului nr. 1, toți trei electricieni la Întreprinderea de pîslă. Mai rezulta din verificări că fuseseră văzuți împreună și la locuința lui Manolache, în seara aceea, ba chiar pe sub balconul lui Grigoraș, situat la etajul I al blocului, deasupra unei unități comerciale. Aveam suficiente motive să obținem aprobarea conducerii și a procuraturii pentru a efectua, simultan, percheziții domiciliare la cei trei. Aveam la mine, între altele, nu numai borcanul de care am amintit, ci și bucata de celofan și sfoara cu care fusese legat acesta, fiind vorba de gem de gutui pregătit în gospodărie.

La Dumitru Agafiței am găsit borcane de gem de gutui identice, iar în fața acestei probe el a recunoscut că a participat la spargere, o parte din bunurile furate fiind găsite, dealtfel, în locuința sa, altele la Aurel Putici, iar radiocasetofonul — ascuns în întreprinderea unde lucraseră pînă atunci, pentru că imediat au fost arestați. Bunurile, în valoare de peste 60 000 lei, au fost restituite păgubașului după numai două zile de la comiterea furtului...

Ideea de a-l prăda pe Grigoraș îi venise mai demult, evident, vecinului său, Manolache, după cum avea să recunoască la cercetări.

„Dacă ați ști voi de cînd aștept eu momentul să dau lovitura la un vecin — se destăinuise el celor doi colegi, după ce goliseră o sticlă de vodcă. Cred că la noapte este cel mai nimerit. El e de serviciu, iar cînd lipsește de acasă soția doarme la părinți, pentru că este gravidă și cam fricoasă.

Am văzut la ei niște haine de blană, garnituri de pat plușate și un radiocasetofon, aduse de pe unde a lucrat, pe afară, că tot la ele mi-e gîndul... Ce ziceți, mergem la noapte împreună ?"

Și tot împreună vor fi și de-acum înainte, cel puțin cîțiva ani, dar întrebarea este cum va da ochii Manolache cu vecinul cînd se va întoarce de acolo ?

MIHAI GROZAVU

Sport

„Merită oare fotbalul o viață de om?"

• „Personal, m-aș fi oprit asupra lui Lung" • Ivan Patzaichin, un campion pentru eternitate •

— Parcă-i un făcut, Costică Ștefănescu, de o bucată de vreme sînt silit să-mi tot încep interviurile prin a-i felicita pe interlocutori! Nici eu dumneata nu pot proceda altfel: felicitări pentru titlul de cel mai bun fotbalist al anului!

— Mulțumesc revistei și tuturor celor, cititori, ziariști, antrenori ș.a., ce m-au așezat în capul mesei. Cred însă, și nu sînt modest de dragul de a fi așa, că opțiunile m-au vizat mai puțin pe mine și mai mult echipele pe care le-am condus, Craiova și naționala. Ele au avut, ca și Dinamo dealtfel, un an bun, dătător de speranțe.

— Simt nevoia să fiu dur: consideri alegerea ta meritată?

— Oricare dintre noi 3, mă refer la Lung, la Bölöni și la mine, am fi putut fi aleși, ceea ce s-a și întîmplat. Mai mult ca altădată, publicul a ezitat să opteze și nici eu, în locul lui, n-aș fi decis decît după multă chibzuință. Personal, m-aș fi oprit asupra lui Lung.

— De ce?

— Pentru că el a devenit ce este, adică portarul numărul 1 al fotbalului românesc, într-un moment în care, la Craiova, se punea problema să i se găsească un înlocuitor! Jos pălăria în fața lui Silvică! A avut de dus o luptă grea și a cîștigat-o, făcînd dovada unui caracter deosebit. După Lung, i-aș fi trecut pe listă, în ordine, pe Bölöni, Cămătaru, Geolgău, Rednic, Ungureanu, Negrilă, Klein, Iordache și Iorgulescu.

— Lipsește Balaci!

— Nu din vina mea. Ilie e la răscruce. Dacă va avea măcar jumătate din tăria lui Lung, va depăși momentul critic în care se află și va redeveni marele jucător de acum 2—3 ani. Eu i-o doresc.

— Mă folosesc de prilej pentru a lămuri o chestiune discutată în fel și chip: cum ai devenit „libero", cine a avut ideea de de a transforma un atacant obișnuit într-un fundaș central excepțional?

— Da. Am crescut, se știe, la Steaua, unde am și jucat, în divizia A, din 1969 în 1973, cu totul 77 de meciuri. În vara lui '73, am trecut la Craiova, găsindu-l ca antrenor pe Cernăianu. Să nu mă întrebi nimic despre el, și nici despre ceilalți antrenori pe care i-am avut, n-am să-ți răspund decît evaziv! Cernăianu a vrut să facă din mine un fel de al patrulea în față, coordonator de joc. Nu i-a ieșit și pentru că m-am ales cu o dublă ruptură de mușchi și, aproape 6 luni, am dus-o tot în accidentări. Lui Cernăianu i-a urmat Teașcă. În '76, înaintea campionatului, am susținut o partidă de verificare la Făgăraș, la care a asistat, stînd pe banca rezervelor, și Adrian Păunescu. La un moment dat, Teașcă a avut o discuție mai aprinsă cu Deselnicu și l-a scos din teren, neavînd însă cu cine să-l înlocuiască. Atunci, mi-aduc aminte de parcă s-ar fi întîmplat ieri, Adrian Păunescu s-a ridicat în picioare și i-a zis „nea Titi, pune-l pe Ștefănescu!" Teașcă l-a ascultat și așa am devenit, pentru o repriză, fundaș central. Numai că Teașcă l-a iertat, pentru un timp, pe Deselnicu și eu m-am întors la mijlocul terenului. Din etapa a 6-a însă, am reapărut ca „libero". Teașcă neavînd altă soluție: Boc fusese suspendat, Constantinescu avea ruptură de menisc, iar Deselnicu redevenise „non grata". N-aș vrea să fiu rău, dar înclin să cred că Teașcă a dat curs sugestiei poetului Adrian Păunescu forțat de împrejurări.

— Norocul tău, nu?

— Crezi? N-am fost niciodată un norocos. Nu uita că am debutat în națională abia la 26 de ani, vîrstă la care Balaci, de pildă, are peste 40 de selecționări! Eu am răzbătut greu și numai prin muncă. Număr acum 49 de selecții, la aproape 33 de ani (n.n. îi va împlini la 26 martie), ți se par multe?

— Vai de fotbalul care are un asemenea jucător și-l descoperă așa tîrziu!

— Nu învinuiesc pe nimeni. Doar de acel 4—6 cu Iugoslavia îmi pare rău, c-a jucat Dobrău, iar eu, deși chemat în pregătiri, nici măcar în lot n-am rămas. Dar ce să zic? Însuși Covaci, pe care îl stimez, a plătit cu vîrf și îndesat greșeala aceea.

— Apropo de Covaci, cu care dintre antrenorii pe care i-ai avut te-ai înțeles cel mai bine?

— Parcă te-am rugat să treci peste asta?!

— Cu Oțet?

— De înțeles, fiind eu calm și echilibrat, m-am înțeles cu toți, dar nu i-am iubit la fel. Am luat însă de la fiecare cîte ceva, pentru că fiecare, fără excepție, a avut ceva bun, folositor. Eu n-am avut, nici între jucători, idoli cu nume. Mult timp am visat, să nu rîzi, să joc ca Pescaru sau ca Antonescu, pe care echipa națională i-a cam ocolit. Cînd, după nu știu ce meci, cineva m-a comparat cu Beckenbauer, m-am speriat, bănuindu-l pe cel în cauză de metafore umflate. Era prea mult pentru mine. M-ai întrebat despre Oțet. Nici nea Tică nu e un norocos.

— Oare? La ce te gîndești?

— La faptul că nu-i ușor să fii antrenorul unei echipe cu atîtea și atîtea valori, fiecare în felul ei o personalitate. El a găsit și găsește soluții să mențină echilibrul și cine scoate succesele Universității în afara priceperii celor 2 antrenori, Oțet și Ivan, greșește fundamental. Mai ales că, asta poți să n-o scrii, cu excepția lui Cornel Stroe, factorii locali nu prea s-au omorît să-i ajute.

— N-o scriu, fii fără grijă! Îți propun să fim curajoși în continuare: ce părere ai despre Mircea Lucescu?

— E ceea ce se cheamă un antrenor complet.

— Dac-ar fi să-i reproșezi ceva, ce i-ai reproșa?

— Mă bagi în gura lupului?

— Nu ești obligat să răspunzi.

— Nu dau nume, dar n-am fost totdeauna de acord cu toți jucătorii convocați la lot. Dar, ca să fiu sincer, e treaba mea?

— Cînd o fi și-o fi, te vei face antrenor?

— Am deja categoria a IV-a, dar încă nu m-am decis. Sînt conștient că meseria asta e cumplită. Ca antrenor, la succese, ești a șaptea spiță la căruță. La înfrîngeri, ești însă primul, toate oalele se sparg în capul tău! Încă oscilez. N-ar fi exclus ca, peste ani, să mă găsești ca economist într-o întreprindere. Fotbalul merită mult și eu i-am dat, dar merită oare, te întreb, o viață de om?

— Zău dacă știu, depinde.

— Știi cîte zile am petrecut eu, în ultimii 2 ani, departe de familie, de copii? Exact 469. Scade din 730 și vei afla cît am stat cu Loredana și cu Valeriu, pe care i-am descoperit crescînd între un meci și altul, între o deplasare și alta.

— Și totuși lumea îi invidiază pe fotbaliști!

— O parte a vieții noastre e, recunosc, frumoasă, plină de satisfacții. Te știu oamenii, te stimează, ai un loc în sufletul lor. Dar cealaltă parte? Izolarea, chinul din fiecare iarnă, ghipsurile etc. E plăcut să fii fotbalist, de acord, dar e greu, teribil de greu, să fii fotbalist mare. Pentru asta, pentru a rămîne în vîrf, trebuie să tragi cu dinții și să renunți la multe.

— Cred că ai dreptate. Riscăm să devenim melodramatici, așa că te voi întreba ce părere ai despre Cîrțu?

— Talent cu carul, dar atît. Uneori i-aș face statuie, alteori l-aș strînge de gît. Altfel, un băiat de toată isprava.

— Dar Gabor?

— Și el are multe calități, dar e inconstant. Dac-aș fi antrenor, l-aș păstra în lot, dar nu și în echipă.

— Ce vom face la Paris, Costică Ștefănescu?

— N-am nici un dubiu: vom avea un cuvînt greu de spus. Indiferent în ce grupă vom cădea. În ciuda mediei de vîrstă, alcătuim nu doar o echipă omogenă, ci și una cu destulă experiență, meritul în această direcție aparținînd, sută la sută, lui Mircea Lucescu. Am jucat mai mult ca oricînd și asta se simte: nu mai avem complexe. Capcana e însă, după mine, alta: să considerăm calificarea drept un capăt de drum! Nu e, ea reprezintă doar o etapă. Altfel însă, sînt gata să bag mîna în foc că, la Paris, nu vom rămîne datori.

— Mergem mai departe: ce înseamnă să fii căpitan al Craiovei? Dar al naționalei?

— Cam același lucru și, din păcate, nu cine știe ce! În ultima vreme da, situația s-a mai schimbat, dar căpitanii de echipă, la Craiova sau aiurea, nu sînt impuși de antrenori cum s-ar cuveni. Ei capătă „funcție" doar în cazuri limită, în rest au mai cu seamă obligații. Și aici ar trebui schimbat ceva. În mintea mea, ultimul căpitan de echipă, cu adevărat, a fost Cornel Dinu.

— Gloria e obositoare?

— Nu m-am considerat niciodată vedetă. N-am fost singurul care am făcut treaba asta bine. De pildă, la Săbăreni, unde locuiesc părinții mei și unde vin din cînd în cînd, tot mai rar, casa bătrînească devine, în zilele șederii mele, un loc animat. Tatăl meu e, firește, fericit, îl văd, îl simt, dar nu prin asta, nu prin mine și-a cîștigat el stima celorlalți. Ci muncind o viață întreagă, pe tractor. Înțelegi ce vreau să spun?

— Înțeleg și-ți dau dreptate. Mai devreme sau mai tîrziu, te vei retrage, asta e viața, merge înainte. Cine crezi că-ți va lua locul?

— Ca „libero" la națională? Aș zice Stancu, dar nici el nu mai e foarte tînăr. Îmi place mult un puști, Belodedici, el ar trebui crescut în ideea de a mă înlocui. O spun cu regret, dar puțini vin din urmă.

— Iar ai dreptate. Ce calități ar trebui să întrunească Belodedici pentru a deveni un al doilea Ștefănescu?

— Un al doilea Ștefănescu nu va mai fi, va fi un Belodedici, mai bun sau mai slab decît mine. Asta rămîne de văzut.

— Și ce modest ai fost pînă acum?!

— Să mă fi schimbat în jumătate de oră? N-aș crede. E cam absurd însă, fi-vei de acord cu mine?, să-l tot compari pe x cu y și invers?! Pe lîngă tehnică, intuiție, viteză de reacție etc., Belodedici va trebui să muncească din răsputeri, să tragă ca la galere. Fotbaliști mari nu ajung decît încăpățînații, în sensul frumos al cuvîntului.

— Încheiem, da? Ce-ți dorești pentru 1984?

— Să fiu sănătos și să-mi crească, în pace, în liniște, copiii. Dacă va fi așa, și înfrîngerile le voi primi mai ușor. Căci și ele fac parte, nu-i așa, din regula jocului. La mulți ani!

Va mai fi un al doilea Ștefănescu?

Mulțumesc cititorilor revistei „Flacăra" și le urez multe împlinite în noul an!

Ș. Ștefănescu

1. ian. 1984

Pagină realizată de
OVIDIU IOANITOAIA

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Între laureații anului sportiv 1983: reprezentativa de fotbal, calificată la turneul final al campionatului european.

Căpitanul de cursă lungă

Invitați să se pronunțe în cadrul unei tradiționale anchete, membrii Asociației Presei Sportive din România l-au desemnat pe canoistul Ivan Patzaichin drept cel mai bun sportiv al anului 1983. O alegere care a contrariat pe unii (în virtutea faptului că, în 1983, Patzaichin a cîștigat titlul suprem împreună cu Simionov), dar pe care, în consens cu ceilalți colegi de meserie, o socotim pe de-a întregul îndreptățită, ca răsplată a meritelor mai vechi și mai noi ale laureatului. Ba mai mult, ca omagiu adus unei cariere excepționale, realizată de cel mai „titrat" dintre sportivii români, al cărui nume ne duce sau ar trebui să ne ducă — la un Nurmi, un Owens, un Zatopek.

Exagerăm? Sîntem sentimentali? N-am crede, pentru că, după cum veți constata, atîtea și atîtea argumente (a se citi medalii) susțin această desemnare, Ivan Patzaichin fiind cel mai prodigios campion din istoria sportului nostru și locul acestui bărbat, născut la 26 noiembrie 1949, la Mila 23, în inima deltei, e fixat definitiv în galeria „monștrilor sacri" ai arenei, alături (la noi) de Iolanda Balaș, Ilie Năstase și Nadia Comăneci.

Uimitoarea sa ascensiune, ce va avea să forțeze (dacă nu chiar să infirme) legile fiziologiei a început în 1968 cînd, în canoe cu Serghei Covaliov, Ivan și-a adjudecat, pe apele lacului mexican Xochimilco, cea dintîi medalie olimpică de aur. Campion mondial și, în 1972, la München, din nou laureat olimpic, de data asta la 1 000 m simplu

(plus argint la dublu, cu Covaliov), Patzaichin a ratat anul 1976, anul Olimpiadei de la Montreal, reprezentînd singurele 365 de zile din cariera sa rămase în afara unui podium de premiere. Avea, calculați, 27 de ani, vîrstă la care, de regulă, într-o disciplină atît de dură, drumul spre înalta performanță se încheie. Valabilă în alte sporturi, longevitatea e ca și exclusă în canoe, teribilele eforturi plătindu-se foarte scump. Dar Ivan Patzaichin a vrut și a putut să fie altfel. El va adăuga, după 1976, alte 6 titluri mondiale (Pancearevo 1977, Belgrad 1978 și 1982, Duisburg 1979, Nottingham 1981, Tampere 1983), și unul olimpic (Moscova 1980) colecției sale de trofee, barca sa — în care a vîslit singur sau alături de Petre Capusta și, după 1980, de Toma Simionov — ajungînd mereu prima la finiș, invincibilă. Cu totul, 28 de medalii (de aur, argint sau bronz) la campionate mondiale și Jocuri Olimpice, un palmares strălucitor, fără egal, veți fi de acord, în istoria sportului românesc, dacă nu și a celui mondial! Mulți au urcat și au coborît din barca neostenitului Patzaichin. Numai el a rămas, neclintit, ca un căpitan de cursă lungă, campion peste campioni și, încă mai mult, campion peste timp, pilduitor și, în ciuda onorurilor, modest pînă la sfiosenie. Sigur, ultimele sale izbînzi se cuvin legate de rivna și talentul lui Toma Simionov, căruia îi urăm noi succese, în speranța că, într-o zi, vom putea scrie și despre el cum scriem acum despre Patzaichin.

Adevărată „legendă vie" și, nu ne jucăm cu vorbele, monument al sportului românesc, Ivan Patzaichin își continuă, imperturbabil, drumul spre cea de-a patra medalie olimpică de aur, care-i stă și ea, nu ne îndoim, la îndemînă. Să-i urăm, lui și tovarășului său de barcă și izbînzi, vînt prielnic, dorindu-i să înalțe și la Los Angeles tricolorul roșu-galben-albastru pe cel mai înalt dintre catarge!

Cel mai bun să învingă!

● Și totuși Smîslov n-a fost prea bătrîn! ● Dopingul, un mod de a trișa, dar cu ce preț!? ●

Cunoașterea valorii

Semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial s-au încheiat, Smîslov și Kasparov făcînd penultimul pas spre vîrful piramidei. Ele vor fi, firește, îndelung comentate, dar merită precizat că au început sub semnul superiorității jucătorilor aparținînd vechii generații. Celui mai în vîrstă participant, Vasili Smîslov, la cei 62 ani ai săi, cu toată reputația de fost campion mondial (în 1957 prin victoria asupra lui M. Botvinnik : +6, —3, =13) și de autor de variante teoretice (Atacul Richter în Apărarea siciliană, varianta sovietică în Apărarea Grünfeld, varianta închisă a lui Lopez, Gambitul damei cu Apărarea slavă și Apărarea Steinitz) nu i se dădea vreo șansă în fața marelui maestru maghiar Zoltán Ribli, în plină ascensiune. Prezent la „Great Eastern Hotel" din Londra, marele maestru american L. Shamkovic aprecia în mod subiectiv : „Smîslov nu cunoaște noua și moderna tehnică a deschiderilor și este prea în vîrstă ca să mai învețe". Smîslov însuși recunoaște că nu mai pregătește, ca alte dăți, partida în ziua disputării acesteia. Dar, jucînd cu multă răbdare, à la longue, în stilul partidelor din anii săi de glorie, V. Smîslov a condus autoritar în meci, cîștigînd în fața lui Z. Ribli chiar fără probleme prea mari.

Oricum, el nu va avea, se anticipează, o misiune ușoară, atunci cînd îl va înfrunta în finala meciurilor candidaților pe ambițiosul Garri Kasparov, care, deși a început meciul printr-o înfrîngere, a reușit apoi să egaleze și să se distanțeze : 7—4. În runda întîi, cu piesele albe, jucînd împotriva Indienei damei forma de dezvoltare numită Atacul Kasparov, Garri a fost surprins de continuarea adversarului său 9...g6, care ducea prin similitudine la un plan de contraatac specific Apărării Grünfeld. Tot căutînd să răstoarne analizele de acasă ale lui V. Korcinoi, G. Kasparov a intrat în criză de timp foarte mare și nu a mai reușit să apere în final slăbiciunile flancului damei. Victoria lui Korcinoi a dat multă bătaie de cap trupei de analizatori aflați la Londra. După o partidă cu joc destul de pasiv pentru Korcinoi, încheiată remiză la mutarea 31 în Apărarea Tarrasch, în runda a treia se joacă din nou Atacul Kasparov, într-o nouă formulă (9.Nf4), iar la mutarea 14 Kasparov sacrifică o calitate și la mutarea 18 se consemnează egalitatea la propunerea lui Garri. Partida a patra se dispută urmînd linia de joc specifică Deschiderii catalane. Kasparov, cu piesele negre, neutralizează rapid nebunul alb din fianchetto, obținînd perspective agresive. După întrerupere la propunerea lui Korcinoi, o nouă remiză se înscrie. Partida a cincea. Se joacă tot Deschiderea catalană, dar de această dată Korcinoi, cu piesele negre, combate într-o manieră diferită modul de dezvoltare a pieselor albe. Se remizează după numai 21 mutări la propunerea lui Kasparov și scorul rămîne favorabil lui Korcinoi : 3—2. Partida a șasea. La fel ca și în partida a doua, Kasparov joacă Apărarea Tarrasch. Korcinoi obține din deschidere avantaj minimal, în jocul de mijloc caută să cumuleze noi avantaje, Kasparov se apără activ creîndu-și contrașanse pe flancul damei prin doi pioni liberi legați. La mutarea 40 Kasparov sacrifică o calitate și partida se întrerupe cu avantaj pentru negre. Korcinoi sacrifică și el o calitate. Se ajunge într-un final de turnuri cu pioni liberi îndepărtați, pe care Kasparov îi cîștigă la mutarea 77 jucînd 10 mutări în avantaj cu damă contra turn! Scor egal : 3—3 la jumătatea meciului. Partida a șaptea. Din nou se joacă Deschiderea catalană rezultînd o partidă plină de legături și piese supraîncărcate în apărare și atac.

Korcinoi

Kasparov

1. d4 cf6 2. c4 e6 3. g3 d5 4. Ng2 dxc4 5. cf3 Nd7 6. Dc2 c5 7. 00 Nc6 8. Dxc4 cbd7 9. Ng5 Tc8 10. Nxf6 cxf6 11. dxc5 Nxf3 12. Nxf3 Nxc5 13. Db5 Dd7 14. Cc3 Dxb5 15. Cxb5 Re7 16. b4 Nxb4 17. Cxa7 Tc7 18. Tfc1 Td7 19. Tab1 Nd2 20. Tc2 Thd8 21. Nxb7 Rf8 22. Cc6 Tc7 23. Tbb2 Td6 24. a4 Ne1 25. Tb1 Cd5 26. Na8 Tc8 27. Nb7 Tc7. 28. Tc4 Ce7 29. Ce5 Na5 30. Tb5 Cg6 (vezi diagrama) 31. Cc6 Td1 32. Rg2 Ne1 33. a5 Ce7 34. a6 Cxc6 35. Txc6 Txc6 36. Nxc6 Ta1 37. Tb8 Re7 38. Tb7 Rd6 39. Nb5 Nc3 40. Txf7 Nf6 41. Td7 Re5 42. Nd3 h6 43. Tb7 Ta3 44. a7 Rd5 45. f3 Rd6 46. Tb6 1—0.

MARGARETA MUREȘAN ■

Laureații premiilor fair play „Flacăra" pe 1983

Dorind să încurajeze spiritul de sportivitate, revista noastră a hotărît să instituie, anual, distincții menite să recompenseze cele mai frumoase atitudini sau gesturi din domeniul respectiv. La prima ediție, premiile fair play „Flacăra" au revenit portarului echipei de fotbal Steaua, VASILE IORDACHE (în stînga), pentru întreaga sa carieră, profesorului NICOLAE VOICU, antrenor al secției de ciclism a clubului Dinamo, tehnician care, în cadrul Turului României, a dat dovadă de o înaltă sportivitate, ajutînd un rutier de la Steaua, și internaționalului craiovean AUREL ȚICLEANU (în dreapta), pentru modul în care, mobilizîndu-se exemplar, și-a reluat activitatea fotbalistică.

Distincțiile au fost înmînate în ultima duminică a anului 1983, la Palatul sporturilor și culturii, iar laureații, după cum se poate vedea și din aceste imagini, au fost teribil de emoționați ! Nicolae Voicu nu s-a sfiit să ne declare : „nici după ce băieții mei au cîștigat o etapă în Cursa Păcii nu m-am simțit atît de fericit ! Consider inițiativa revistei dv. mai mult decît lăudabilă și mulțumesc, din suflet, celor ce s-au gîndit și la mine".

Alte premii fair play au mai fost atribuite PUBLICULUI CRAIOVEAN (pentru atașamentul manifestat față de echipa favorită Universitatea, prima formație românească de club ajunsă în semifinalele unei competiții europene), precum și CLUBURILOR U.T.A., F.C. CONSTANȚA și F.C.M. SUCEAVA (pentru atenția acordată creșterii și formării tinerelor talente). Așadar, premiile fair play „Flacăra" există! Mănușa a fost aruncată, să vedem cine o va ridica în 1984 ! (Ov. I.)

La peluză

Turul s-a încheiat ! Trăiască returul ! (II)

Ceea ce nu vreau să fim la Paris este să nu fim o revelație. În revelație miroase a sărăcie și efemer. Și ca să nu fim o revelație la Paris, Dinamo trebuie să învingă Minskul, Steaua să repete isprava din tur și să învingă Dinamo cu un scor sever, Craiova să cîștige campionatul și așa mai departe. Soarta fotbalistică a Quatarului, Kuweitului sau a Algeriei nu mă interesează. O revelație neconfirmată și nesusținută se întoarce împotriva ei. Devine suspectă. Provoacă nedumerire și, în cele din urmă, se transformă în derizoriu. O campioană a Europei lipsită de suportul solidității campionatului riscă să compromită titlul însuși. Atenție deci la retur, atenție maximă pentru campionat. Campionatul nu trebuie să devină un pretext pentru reprezentarea externă. Țelul campionatului nu este doar acela de a favoriza alcătuirea echipei naționale. Țelul campionatului este chiar campionatul, iar echipa națională este expresia forței lui competitive. Bratislava, Florența, Göteborg sau Limasol ar răsuna calp în sufletele noastre fără Trivale, Giulești, Ghencea, Șepcile Roșii, Ștefan cel Mare, Regie, Copou etc.

Orice glorie cuprinde în ea și sîmburele declinului, vezi Hamburgul, echipa națională a Italiei... Știm cum vom intra în Paris, dar nu știm cum vom ieși. Cert, nu vom ieși tot la fel cum am intrat. Parisul este o capcană psihologică și-mi place Lucescu cînd zice : Parisul ? Parisul nu este decît o etapă...

NICOLAE CRISTACHE ■

FAIR PLAY

Prețul dopingului

Aceasta este întrebarea pe care ne-o pune cititorul Mihai Băcăoanu în urma celor scrise nu demult despre ultimele cazuri de doping. „Nu cumva basmele de groază despre dopinguri au fumul mai mare decît flama ?", întreabă același cititor. Nu ne rămîne decît să apelăm la exemple cunoscute care nu pot fi etichetate drept basme.

Un pluton lunecos ca un zefir, în mijlocul unui mare roi zgomotos, care se distinge cu greu de liota de gură-cască venită de-a lungul șoselei, vînzători ambulanți care împart reclamele unor produse, iată spectacolul mercantil și fugitiv al Turului ciclist al Franței. Înainte de război, „titanii șoselei" nu se dopau, cel mult înghițeau un pahar de coniac sau de ceai tare.

Astăzi, deși organizatorii dau asigurări că expresiile „calvar", „iad" nu sînt decît literatură, competiția ciclistă nr. 1 a calendarului de vară a devenit mult mai dificilă ca în trecut. Se rulează într-un ritm îndrăcit care îi obligă pe ciclești la eforturi mari, să pedaleze ca hipnotizați pînă la prăbușire (exemplul lui Roger Riviere în 1960). A fost nevoie să se învingă inerții ciudate în Franța pentru a se putea promulga, la 1 iunie 1965, o lege anti-doping pentru reprimarea folosirii stimulentelor cu ocazia competițiilor sportive. Nu trec decît 2 ani și se produce drama englezului Tom Simpson care, intens drogat, pe o zi călduroasă, într-o etapă dificilă a Turului Franței, sucombă într-un grav accident care impresionează puternic pe toți concurenții și întreaga opinie publică.

Un an mai tîrziu, doctorul Martin Lucking din delegația olimpică britanică afirmă în revista „Athletics Weekly" că există suficiente dovezi pentru a susține că cel puțin primii 6 clasați la aruncarea greutății la Jocurile Olimpice de la Tokio au folosit hormoni steroizi. Acest tip de drog, steroidul anabolic, este cel care a stîrnit cele mai multe controverse în lumea atletică. Moda și totodată pericolul tratamentului cu anabolice au fost dezvăluite de discobolul suedez Ricky Bruch care a recunoscut că luînd Dianabol a crescut în greutate cu peste 25 kg în decurs de 5 luni.

Halterofilul vest-german Rudolf Mang și-a îmbunătățit performanțele, într-o perioadă de 15 luni, cu 44 la sută ! Un alt halterofil, belgianul Serge Reding, s-a îngrășat cu 50 de kg din cauza întăritoarelor și a murit la vîrsta de 32 de ani. Inima lui nu a rezistat efortului.

Celebrul campion olimpic la aruncarea greutății, Parry O'Brien (S.U.A.), a recunoscut într-un interviu acordat ziarului „L'Equipe" că și el a folosit mijloace de întărire artificială a musculaturii : „În 1964, am înghițit în 8—9 luni vreo 8 litri de anabolice și am ajuns la greutatea mea maximă de 125 kg, îmbunătățindu-mi rezultatele. Dar în același timp mi-au slăbit reacțiile, am devenit nervos, nu mai aveam somn, îmi apăruseră dureri de coloană și musculare. După Tokio, am încetat să mai înghit droguri."

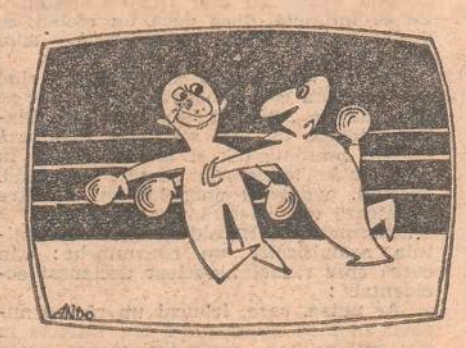

În prima jumătate a anilor '70 a făcut vîlvă metoda auto-hemo-transplantului (preluarea de sînge și reintroducerea în organismul aceluiași sportiv la momentul oportun), aducînd în discuție cîteva nume celebre din rîndul fondiștilor nordici : Lasse Viren, Juha Vaatainen, Pekka Vasala, Anders Gaerderud. Ziarele finlandeze au publicat referitor la acest procedeu, revelațiile stupefiante ale unui fost atlet, alergătorul de 3 000 m obstacole Miko Alla Lepilampi, unul dintre bunii specialiști ai distanței în deceniul trecut.

Exemplele pot continua. Sondajele au arătat că în unele sporturi folosirea dopingului este ocazională, dar sînt și sporturi în care este sistematică. În majoritatea disciplinelor, regulamentele prevăd paragrafe care stigmatizează dopajul sub o formă sau alta, luptînd contra inechității, o luptă mult handicapată și diluată în eficacitate de progresul concomitent al industriei farmaceutice în acest domeniu, de efectul nociv al unor cercetări pseudoștiințifice.

Un lucru trebuie să ne fie limpede și anume că dopingul este un cancer al sportului, că oricum ar fi el, este o încercare de a distruge sportul în esența sa.

Trebuie să atragem în sport cît mai mulți tineri, pentru a-l practica în mod natural, acceptînd, fără să trișeze, atît victoria cît și insuccesul.

Orice asociere între exemplele de mai sus și ceea ce se întîmpla în anii '60 nu poate fi deloc întîmplătoare. Fostul campion olimpic în proba de 1 500 m, neozeelandezul John Walker, finalist al acestei probe la campionatele mondiale de la Helsinki din 1983 a declarat în capitala Finlandei : „Nu înțeleg cum toate controalele anti-doping au dat rezultate negative. Eu știu peste 30 de atleți care s-au dopat, dar forul internațional a acoperit scandalul !"

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Univers

Tristețea inteligenței artificiale

• Un mare oraş speră să trăiască din amintiri • A fost bătut recordul „furtului secolului" •

Computere pentru viitor

Pînă acum. S.U.A. au dominat sectorul tehnologiilor electronice de vîrf. Toate calculatoarele ultrarapide existente în lume sînt de fabricație americană : 74 de mașini puternice, capabile să rezolve sute de milioane de operații pe secundă. Sînt atît de rapide, iar circuitele lor atît de compacte, încît au nevoie de uriașe unități de refrigerare cu freon, pentru a le menține în stare de funcționare. Cu toate acestea — sînt de părere specialiștii — actualele computere reprezintă doar o mică parte din ceea ce se poate realiza în acest domeniu. Proxima generație de supercalculatoare va fi alcătuită din aparate de mici dimensiuni, dar cu performanțe ce vor sfida imaginația. Înainte de finele secolului oamenii de știință speră să realizeze mașini în stare nu numai sa rumege numere cu mare viteză dar să și gîndească inteligent. Cine va cîștiga cursa ? Japonezii au anunțat două proiecte gigantice și ambițioase. Primului, intitulat „National Superspeed Computer", îi sînt alocați 100 milioane de dolari pe o perioadă de 8 ani și are ca obiectiv producția de mașini de mii de ori mai puternice decît actualele Cray I de proveniență americană. Celălalt proiect, „Fifth Generation Computer" dispune de 500 milioane dolari și vizează proiectarea și construirea de calculatoare dotate cu inteligență artificială. La cucerirea acestor două frontiere ale cunoașterii sînt mobilizate serioase forțe americane, inclusiv cele ale Pentagonului care a alocat un miliard dolari pentru următorii 5 ani în vederea construirii computerelor inteligente. Cine va ajunge primul la destinație, scria revista „Newsweek", va dobîndi un enorm avantaj tehnologic și comercial pentru că noile computere vor fi capabile să proiecteze rapid alte calculatoare cu microcircuite, vor putea realiza mașini mai puternice, mai rapide, și mai economice decît ele însele !

Iată de ce în Statele Unite au luat ființă 3 noi și uriașe centre de cercetări electronice. Primul, „Microelectronics and Computer Technology Corp", e constituit sub forma unei societăți din care fac parte 12 din cele mai importante companii producătoare de electronică industrială printre care Honeywell, Control Data, Motorela, RCA. Acești giganți au „concesionat" societății, pe o perioadă de 4 ani, o serie de valoroși oameni de știință care au la dispoziție, pentru început, 75 milioane dolari. Rodul cercetărilor lor, axate pe reconsiderarea posibilităților semiconductorilor și a tehnologiilor complementare, va fi pus la dispoziția firmelor finanțatoare care vor deține monopolul timp de 3 ani. Al doilea centru, „Semiconductor Research Corp" a fost alcătuit din inițiativa a 13 mari întreprinderi americane care au alocat împreună 12 milioane dolari pentru 1983 și 30 pentru 1984 în scopul finanțării inițiativelor universităților de specialitate, printre care se numără faimosul M.I.T. (Massachusetts Institut of Technology). Există apoi DARPA, care aparține Pentagonului, și care determină, mai mult decît oricare altă organizație științifică din lume, stadiul actual al dezvoltării computerelor. În ultimii 20 de ani DARPA a investit jumătate de miliard de dolari în cercetări punînd bazele științifice ale inteligenței artificiale. „Vrem să creăm mașini în stare să proiecteze și să construiască memorii semantice, capabile să conserve cunoștințele" mărturisea Robert Kahn, șeful sectorului computere. Din păcate, spunem noi, odată puse la punct aceste tehnologii vor face posibilă „realizarea rapidă a unei incredibile producții de arme noi. Roboți ucigași, avioane telecomandate, submarine fără echipaj și vehicule terestre la funcționarea cărora va coopera inteligența artificială cu o înaltă capacitate de calcul". Concomitent, celebrele firme japoneze Fujitsu, Hitachi și NEC au anunțat fiecare în parte, că vor trece în curînd la producerea supercomputerelor ultrarapide. Ele și-au propus să utilizeze un limbaj mai accesibil (eventual Fortran) pentru că, spunea T. Tsuchimoto, de la Fujitsu, „sîntem convinși că în următorii 5 ani sau 10 ani, computerele vor fi folosite de foarte mulți oameni și trebuie deci să construim o mașină care să poată fi manevrată ușor". Dacă Cray X-MP produs de Control Data execută 400 de milioane de operațiuni pe secundă, japonezii și-au propus să atingă limita a 10 miliarde operațiuni în aceeași unitate de timp! Iar pentru că Cray costă 11 milioane de dolari și nu este la îndemîna oricui, specialiștii din Tara Soarelui Răsare intenționează să iasă pe piață cu un preț de vînzare la nivelul posibilităților maselor largi.

Competiția e la început, intențiile sînt revoluționare. Fonduri uriașe sînt mobilizate, creiere celebre și-au conectat circumvoluțiunile la aceste ambițioase proiecte. Situată în acest context atracția maladivă pentru arme este evident tangentă cu o deviere psihică. Fără apă, fără aer și fără mîncare, fără dragoste, e imposibil de trăit. Oare fără arme ar fi atît de greu ?

IOAN ROȘCA ■

Faima formației „The Beatles" și Liverpoolul

Un oraș — sărac, ruinat, cu un aspect tern — vrea din nou să candideze la faimă. În urmă cu o jumătate de secol era numit „Contoarul Marii Britanii" fiind orașul comerțului, marinarilor și al nostalgiei depărtărilor. În urmă cu 20 de ani a făcut să se vorbească despre el formația „The Beatles" și de cîțivă ani a mai rămas celebru doar prin faimoasa sa echipă de fotbal — F.C. Liverpool.

În rest, tăcere. O tăcere paralizantă, sîcîitoare, amărătoare, întreruptă din cînd în cînd de izbucniri de violență. În urmă cu două decenii a început marele exod. Comercianții, industriile, chiar și formația „The Beatles" au migrat spre sud. În locul lor a rămas șomajul (cea mai mare rată din țară), ruinele unui trecut măreț odinioară destrămîndu-se odată cu documentele și amintirile.

20 de ani a durat pînă cînd edilii orașului au înțeles că înseși amintirile constituie un capital. În acești 20 de ani ei au adus Beatles-ilor doar reproșuri. „S-au umplut aici de bani și acum nu mai vor să știe de orașul lor", se plîng ei frustrați. Însă acum a venit momentul ca tocmai din acești „The Beatles" să scoată banii necesari renașterii speranțelor lor. Mai bine zis din amintirea lor. Și iată cum se face că zilele trecute cei trei eroi ai tineretului britanic rămași în viață au primit titlul de cetățean de onoare.

Nostalgie ? Reculegere ? O reabilitare și o pace tîrzie ? Nicidecum. Legile capitalului nu lasă nimic nevalorificat, netransformat în suprema valoare a Occidentului — banul. Și astfel trecutul este scos pe piață pentru a face ceva mai atractiv un prezent dureros. Fostul oraș al industriei și comerțului britanic dorește să devină un centru al turismului european. În acest scop 300 000 de copaci au fost plantați în vechea zonă portuară abandonată, au fost deplasați milioane de metri cubi de pămînt, au fost construite mari hale expoziționale și create lacuri. Primul test va fi găzduirea Marii Expoziții Internaționale de horticultură, prima organizată în Marea Britanie. Sînt așteptați peste 3 milioane de vizitatori pentru a recupera cel puțin o jumătate din costurile uriașe ale amenajărilor. Există însă temerea că arborii și florile nu vor fi suficiente pentru a face din Liverpool atracția anului 1984. Așa se explică pacea încheiată în grabă cu faimoșii fii ai orașului și încercările de a combina festivalul florilor cu un festival Beatles pentru a evita catastrofa financiară a orașului aflat deja la o mare cumpănă economică.

Este o idee cam tardivă. Americanii au făcut de mult din Memphis, Tennessee, un altar al cultului lui Elvis Presley, o afacere extrem de rentabilă. Dimpotrivă, la Liverpool „părinții orașului" au decis demolarea celebrului „Cavern Club" din Mathew Street pentru a construi acolo un... parking. Intențiile sînt acum mari, dar edilii Liverpoolului nu mai au realmente prea multe de arătat. Dealtfel, în ultimii ani diverși întreprinzători particulari au încercat comercializarea cultului Beatles-ilor. A fost înființat un muzeu Beatles și au fost organizate așa-numitele „mystery-tours" pe urmele celebrilor cîntăreți, în cursul cărora se trecea pe lîngă școlile unde au învățat și se vizitau casele lor natale, ceea ce nu era tocmai pe placul actualilor posesori ai acestora deoarece deseori fanii Beatles devastau micile grădinițe din fața caselor pentru a lua o pungă de plastic cu pămînt de la... sursa Beatles pentru a-l duce la Tokio, Frankfurt sau Dallas. Deja o serie de firme intenționează să reediteze albumele Beatles exact în ordinea în care au apărut pe piață în urmă cu 20 de ani.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

„Instituția erorii"

Un mic gospodar și o supraputere se aseamănă prin obișnuința comună ca la fiecare sfîrșit de an să-și facă bilanțul. Privitul în cămară și privitul, cu ochii minții, la recolta anului viitor se echivalează, în esență, cu privitul pe atlas și cu acela spre evenimentele epocale care germinează în cancelarii. Spre deosebire de o supraputere care face bilanțuri și perspective în stil grandios micul gospodar nu mînuiește decît forțe de producție modeste și visuri modeste. Dar nici într-un caz, nici în celălalt eroarea, mă refer la „instituția erorii", nu are, îndeobște, ce căuta. A planifica, serios și tenace, o greșeală pare ridicol pentru un mic gospodar și paralizant pentru o supraputere.

A face bilanțul unui an de înarmări cum nu s-au mai întîlnit și a spera că odată alunecat pe această pantă anul care urmează nu va mai fi umbrit decît de stoluri de porumbei înseamnă a recunoaște, dincolo de disimulări și eludări, că am intrat în epoca tuturor șanselor de a ne sinucide global, total, catastrofal.

Anul 1983 a reprezentat anul unui major recul pe scara păcii. Supramilitarizarea Europei, intrarea ei în faza de bunker al euroracheteior, impregnarea cosmosului cu tehnologie de luptă, transformarea oceanelor în poligoane pentru submarinele nucleare, umflarea teribilă a bugetelor militare și altele asemenea conturează o stare de fapt scutită de echivocuri. Anul 1984 primește această moștenire ca un imens și greu de suportat balast. Un balast „gospodărit" în toate detaliile, gîndit... profund și scenarizat cu ardoarea pe care ar fi meritat-o oricare altă cauză numai aceasta nu. Bilanțul este stupefiant iar perspectivele în cel mai bun caz extrem de sumbre. Echilibrul spaimei, inocularea reciprocă de groază a fost singura victorie de proporții a anului 1983. Instituția „erorii" s-a dezvoltat ca nici un alt sector iar banii care s-au aruncat pentru a întări infernala ei temelie sînt buni pierduți.

Se discută mult și pe drept cuvînt despre una dintre cele mai grave erori de logică avînd însă o dotare materială imensă : este vorba de așa-numitul echilibru al terorii, teorie care vrea să acrediteze ideea că o înarmare echilibrată ar asigura pacea mondială. Cît este de falsă această teorie nu mai trebuie subliniat. Ce se întîmplă însă dacă un război se declanșează în afara acestei teorii — spre exemplu din greșeală ?

Escalada înarmărilor și în primul rînd cea nucleară este concepută, cum bine se știe, într-un „echilibru exponențial". Plafonul tehnic tot mai sofisticat angajează riscuri scontate dar și imprevizibile. În consecință tehnologia de vîrf asigurînd, aparent, avantajul unor lovituri decisive angajează un sistem întreg de riscuri.

„International Herald Tribune" își intitula semnificativ un comentariu : „În cursă spre războiul nuclear declanșat accidental" :

„Ar putea, oare, izbucni un război nuclear în mod accidental ? Da. Defecte în sistemul militar computerizat ar putea provoca o asemenea catastrofă. Participarea ființelor umane în puncte-cheie ale procesului de lansare a unui război nu ar asigura în mod necesar protecția împotriva dezastrului definitiv. Trebuie să privim în față acest pericol și să avem în vedere cum să-l evităm".

Războaiele neintenționate — și războaiele „nedorite de nimeni", care au început în mod accidental nu au fost rare în istorie. Și dacă istoria ne-a învățat ceva, este că ceea ce s-a întîmplat o dată, se mai poate întîmpla.

Caracterul sofisticat al sistemelor militare computerizate și seriozitatea cu care este privită problema defectării acestor sisteme importante nu exclud un holocaust accidental datorat computerelor. S-au întîmpinat o serie de defecțiuni în funcționarea computerelor militare, a sistemelor de avertizare și sistemelor de comandă.

Computerele nu sînt perfecte. Nici nu pot fi, deoarece sînt creația unor ființe umane, imperfecte. Asigură, oare, participarea directă a omului prevenirea la infinit a unui război accidental ?

Nu, nu asigură. Prevenirea unui război nu se realizează în spatele butoanelor terorii, nici în climatul de încordare și supernervozitate impus de tehnica amenințării, nici de temperatura mortală a războiului rece.

Prevenirea războiului începe odată cu faptele limpezi de dezarticulare a șanselor de război : prin dezarmare, prin dialog politic, prin punerea la punct a dinamicii colaborării. O asemenea moștenire ar fi meritat omenirea să fie plasată pe umerii lui 1984. Încă nu este prea tîrziu. Eroarea finală nu s-a produs încă...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano?

Trei tone de aur furate

Telefonul sună îndelung. Într-un tîrziu, un om mai în vîrstă, tipul gentleman-ului înnăscut, cu gesturi calculate și cravată stil ridică receptorul : **Yes ! Lloyd's speaking.** De la capătul celălalt al firului, plictisitei voci i se spune : „Se pare că azi hoții au pus mîna, din localurile societății de pază Brink's-Mat, pe trei tone lingouri de aur. Trei tone, **yes sir,** în 6 800 lingouri și doi mici saci cu diamante. Cei șase paznici au fost legați la gură și molestați, dar sînt sănătoși. **Yes sir.** Inspectorul Carter din Flying Squadron este însărcinat cu ancheta. «Hold-up-ul a avut loc către ora 6,40. Anchetăm, dar se pare că lovitura a fost remarcabil organizată. Stocul era evaluat la 25 milioane lire sterline (300 milioane franci francezi). I am sorry sir»".

Convorbirea de mai sus — strict autentică, înregistrată pe bandă de magnetofon și reprodusă apoi de atîtea ziare, reviste, posturi de radio și televiziune — sau, mai curînd, monologul are loc la Londra, sîmbătă 26 noiembrie 1983 pe la ora 9 dimineața. S-a înțeles probabil că destinatara comunicării telefonice este Society Lloyd's of London. S-a mai constatat cred că, deși e vorba de sfîrșit de săptămînă, în subsolul vestitei Society Lloyd's, activitatea se desfășoară aproape normal. În sala botezată Yellow Submarine — poate în amintirea filmului făcut de The Beatles cu ani în urmă, poate din alte motive care ne scapă — bărbați, precum cel care răspunsese la telefon, compulsează fișiere antice sau minuiesc, cu gravitate de înalți funcționari, un computer. Ce a făcut funcționarul-stil odată înștiințat de furt ? Reacție firească : este agitat, lucru pe care-l observă imediat unui dintre colegii săi. „S-au furat trei tone de aur, dimineață, de la Heathrow. Hm ! Clopotul n-are pentru cine să bată." Revista „Paris Match" scrie că, prin ultimele cuvinte, se evocă un obicei devenit tradițional la Lloyd's : atunci cînd sînt evenimente se bate într-un mic clopot : o dată pentru unul rău, de două ori, pentru unul pozitiv. Într-un răstimp de cîteva secunde, computerul din Yellow Submarine precizează, fără ezitări : Brink's Mat e compusă din 90 la sută capitaluri ale Mat International Group Britanic și 10 la sută ale societății americane Brink's. Este un client serios. Date despre aur : 2/3 fuseseră asigurate la Lloyd's iar restul la 9 companii de asigurări londoneze, reasigurate, la rîndul lor, la Lloyd's. Proprietarii aurului : Trade Development Bank și American Express. Destinația lui ? aici, precizările sînt mai vagi : Extremul-Orient, locul exact fiind păstrat strict secret „din motive de securitate dar și politice".

Operațiunea imediat următoare, declanșată din subsolul imensei clădiri de pe Lime Street : întreaga rețea de corespondenți ai săi este alertată prin telex și rugată să anunțe rapid orice informație politico-economică ce ar putea avea o legătură cu furtul din dimineața respectivă. Unui reporter de la cunoscuta revistă pariziană, în aceeași sîmbătă la prînz, patronul unei bănci londoneze îi povestește că specialiștii fuseseră surprinși, o zi înainte, de cumpărăturile masive de aur de la bursa din Hong-Kong. Sîmbătă dimineața, cînd încă nu se știa de furtul de pe Heathrow, aurul se cumpăra cu 381 dolari uncia, iar la închidere cu 381,5 dolari. Luni cu 400 dolari.

Știrea face rapid înconjurul lumii. Primul gînd, la aflarea ei, este firesc : recordul furtului secolului din faimosul tren poștal ce venea de la Glasgow, săvîrșit în 1963, a căzut iar cartea recordurilor — Guiness — abia publicase un nou volum. Ce va urma ? Pînă atunci, **I am sorry, sir !...**

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După FÜR DICH — R.D.G.

Omul și Olimpul

Univers

• Orașul celor 500 de incendii • De la „Împăratul muștelor" la Premiul Nobel •

Florile lui Edo

Cunoștința cu capitala nipună începe prin a-i cunoaște trecutul, a-i cunoaște acele părți de trecut ce i-au influențat, ce i-au măsurat, ce i-au determinat mersul, așa cum a fost el, lent, sinuos, exploziv, căzător, eruptiv, evolutiv, dincolo de orice, captivant, atrăgător, făcut să ne surprindă și, de la un moment dat încolo, să recunoaștem, să ne stăpînească memoria.

În biografia sa, momentele de vîrf sînt legate de distrugerile care s-au abătut asupră-i. Ele sînt fixate în două puncte exacte ale veacului nostru. În 1923, cutremurul și incendiul pe care l-a declanșat ; în 1945, atacul incendiar al bombelor și flăcările aduse de ele. Se prea poate ca spaima acelui cutremur să fi fost mult prea mare ca ea să treacă cu una cu două, să fi dispărut odată cu cei a căror memorie l-au adus pînă către noi.

Prăpădul întîmplat la Tokio avea ca rezultat, ca efect, distrugeri, victime omenești, extraordinar de mari, distrugeri de bunuri făcute, bănuim, prin muncă, prin trudă, prin transpirație, bunuri ridicîndu-se la valori greu de exprimat. Cutremurul și focul pe care el l-a declanșat la Tokio trece în evidențele celor ce urmăresc asemenea necazuri ce se abat asupra noastră drept cea mai mare calamitate naturală pe care omenirea a cunoscut-o vreodată.

La 1 septembrie 1923, populația orașului Tokio se ridica la 2 300 000 de persoane. Au murit, atunci, 1 400 000 de oameni, au fost îngropați sub dărîmături alte 600 000. Jumătate din oraș a fost distrus. Ceea ce n-a reușit unda de șoc a dus pînă la capăt incendiul determinat de ea. S-au prăbușit 5 000 de clădiri, au ars, în schimb, alte 300 000 din totalul existent de jumătate de milion. Ne putem închipui spectacolul înfățișat ochilor celor retrași pe înălțimile ferite de valurile întărîtate ale Oceanului, flăcărilor, din locurile unde nimic din ce existase pînă atunci nu avea să mai reziste. Din acest punct de vedere, Tokio pare a fi avut de răscumpărat neștiute păcate. În cei 250 de ani care au precedat restaurația Meiji, începută, după cum se știe, în 1868, peste 500 de incendii de importanță recunoscută s-au abătut asupră-i. Trebuie să-i recunoaștem acelui îndepărtat strămoș al locuitorilor de azi ai capitalei, pe care îi întîlnim pe stradă, la cinematograf, în metrou sau în trenurile superrapide, în autobuz sau în cafenele, trebuie să-i recunoaștem, zic, o doză de rasare, de relaxare, de umor, dacă vreți, pe care nu știu cîți dintre noi o avem, cîtă vreme, nu numai că n-au reușit aceste înspăimîntătoare defulări ale naturii, ale hazardului, să-l îndoaie, să-l înfricoșeze, să-i alunge somnul și visele, să-i extirpe plăcerea de a privi Fuji, în defilarea-i albă pe sub balcoanele lunii ; ele au devenit, pur și simplu, motive florale pe cartea-i de vizită, însemne de laudă, componente heraldice. Prin urmare, nu vom auzi vorbindu-se de acele limbi de foc pătrunse în adîncul ființei orașului, pentru a-și smulge de acolo, ca pe niște obiecte ce i-au fost predestinate, victime omenești și ceea ce fusese făcut să-i apere viața, s-o conserve, s-o perpetueze. Acești monștri vor apărea în limbajul epocii drept flori, drept Edo Nahana, ceea ce ar trebui să însemne, în limba noastră, florile lui Edo, podoabele sale, strălucirile venite de undeva din afară, de departe, de sus, din necunoscut, pentru a-i marca existența, pentru a-i aureola trecerea prin timp.

NEAGU UDROIU

Laureați ai Premiului Nobel pe anul 1983

● **Literatură : William Golding (Marea Britanie)** „pentru romanele sale care ilustrează condiția umană". Născut la 19 septembrie 1911 la Columb Minor (Cornwall), fiu de învățător ; a participat la debarcarea din Normandia în perioada celui de-al doilea război mondial. Profesor la Salisbury în perioada 1945—1962, scriitorul, un pasionat de istorie și literatură greacă, se retrage în Wiltshire pentru a se consacra operei sale ulterioare. Primul său mare succes literar care l-a impus conștiinței publice a fost parabola antirăzboinică „Împăratul muștelor" (roman tradus și în limba română) care a atins tiraje de milioane de exemplare în multe țări ale lumii ; Golding povestește odiseea unui grup de elevi englezi în vîrstă între 6 și 12 ani, singurii care au scăpat dintr-o catastrofă aviatică. Avionul care s-a prăbușit pe o insulă nelocuită din Pacific îi ducea departe de o Europă pustiită de războiul atomic. Etica tinerilor naufragiați se descompune în ritm accelerat și ei recad în barbarie. Prin acest roman din 1954 Golding anunța clar direcția în care dorea să meargă: narațiunea cu tentă morală și filozofică. Urmează alte opere care îl impun definitiv publicului : „Moștenitorii" (1955), „Martin cel avid" (1956 — tradus și în românește), „Cădere liberă" (1959), „Nava" (1961), „Piramida" (1967), „Zeul Scorpion" (1971), „Riturile trecerii" (1980). Golding nu este un scriitor indiferent, scrierile sale dînd naștere reflecției asupra valorilor sociale, supunîndu-le ochiului critic.

● **Medicină : Barbara McClintock (S.U.A.)** „pentru lucrările sale de genetică". În vîrstă de 81 de ani, ea este a treia femeie laureată a Premiului Nobel pentru medicină. De 40 de ani, în laboratorul ei de biologie din mica localitate Cold Spring Harbor din Long Island, cultivă și încrucișează diferite specii de porumb pentru a elucida secretele diversității genetice. Observînd cu minuțiozitate modificările culorii foilor și grăunțelor știuletelui de porumb de la o generație la alta, ea a remarcat că elementele denumite „de reglare" ale patrimoniului genetic puteau, după epocă și generație, să se găsească într-un loc sau altul în același cromozom sau să apară chiar pe un cromozom diferit. Misterioasele „elemente de reglare" descrise de Barbara McClintock păreau să contravină regulilor imuabilității genetice. Barbara McClintock demonstra teoretic un fapt ce a primit confirmarea experimentală abia trei decenii mai tîrziu. Importanța descoperirilor sale științifice este uriașă : cunoașterea mecanismului mobilității structurilor masei genetice prin așa-numitele „gene săritoare" oferă o explicație a diversității celulare din organismul care are la bază o aceeași informație genetică. Cele mai importante aplicații ale descoperirilor cercetătoarei americane sînt în domeniul medicinei — îndeosebi în mai buna înțelegere a mecanismului apariției cancerului și în descifrarea dobîndirii rezistenței la antibiotice a diferiților microbi și bacterii. Acordarea Premiului Nobel acestei cercetătoare reprezintă o recunoaștere a descoperirilor unui cercetător solitar, simbol anacronic în epoca marilor echipe și a laboratoarelor ultrautilate, a geniului modest, dar tenace.

● **Fizică : Sabrahmanyan Chandrasekhar (S.U.A.)** „pentru studiile sale asupra structurii și evoluției stelelor" și **William Fowler (S.U.A.)** „pentru studiile sale cu privire la reacțiile nucleare în formarea elementelor chimice ale universului". Chandrasekhar (născut la Lahore — Pakistan în 1910) este autor al unor celebre studii despre „piticele albe" (stele bătrîne care la sfîrșitul vieții lor ating o extraordinară densitate a materiei și o temperatură ridicată). Potrivit teoriei sale universul evoluează permanent, din materia originară (nori de praf și gaze din galaxie) luînd naștere stele care sub efectul gravitației trec prin mai multe faze ajungînd „pitice albe". Cu restul de energie de contracție gravitațională ce mai rămîne de consumat, steaua continuă să strălucească cîteva milioane de ani. Odată cu stingerea ei, steaua se fosilizează și devine una din numeroasele „pietricele" invizibile din care se constituie partea numită de astronomi „ascunsă" a materiei universului ale cărei implicații cosmologice sînt fundamentale.

William Fowler (născut la 9 august 1911 la Pittsburg) este considerat fondator al astrofizicii nucleare, fiind autor al unor studii fundamentale cu privire la formarea elementelor chimice ale materiei stelare, din care vor lua naștere viitoarele stele. Deci lucrările sale sînt oarecum complementare celor ale lui Chandrasekhar.

● **Chimie : Henry Taube (S.U.A.)** „pentru lucrările sale cu privire la transferul de electroni în complexele metalice". În vîrstă de 67 de ani, Taube s-a născut la Saskatoon (Canada). Teoria sa, ce explică condițiile ce guvernează transferul de electroni în complexele metalice, relevă că atomii de metal își pot transfera prin punți de molecule electroni care schimbă natura reacțiilor atomului. Asemenea transferuri de electroni au loc în mod natural și în corpul omenesc — de pildă cînd ficatul neutralizează toxinele. Studiile lui Taube deschid posibilitatea modificării naturii substanței. A fost găsită oare astfel piatra filozofală ?

● **Economie : Gerard Debreu (S.U.A.)** „pentru reformularea de către el a teoriei echilibrului general".

ROMEO NĂDĂȘAN

Tună și fulgeră, hai să ne veselim!

Factorii de care depinde dispoziția omului, bună sau proastă, sînt destul de numeroși : sănătatea, ritmurile biologice, evenimentele din viața individului, starea lui materială, vîrsta, locul de muncă ș.a.m.d. Un loc aparte îl ocupă starea vremii. Mecanismele fine, în bună măsură necunoscute ale acestei legături, îi preocupă pe specialiștii din multe țări, printre care se numără și profesorul american James Rotton. Într-un interviu acordat revistei „U.S. News and World Report", Rotton face numeroase observații interesante cu privire la acest subiect.

Sînt mai multe elemente ale stării vremii care au efecte negative asupra sănătății și dispoziției oamenilor. Astfel, vremea ploioasă duce la posomorală și depresiune. În parte, proasta dispoziție se explică prin factori cum ar fi imposibilitatea de a ieși din casă sau senzațiile neplăcute legate de deplasarea prin ploaie. Se știe că în zilele ploioase se înregistrează cel mai mare număr de oameni în stare depresivă. Într-un șir de țări s-a stabilit o legătură între vîntul cald și uscat, numit și föhn, și creșterea numărului de accidente psihice. Oamenilor aflați în bătaia acestui vînt le vine tot mai greu să-și rezolve problemele, ei devin tot mai iritabili, reacțiile lor se încetinesc. Cum se explică acest efect ? Potrivit părerii omului de știință amintit, este vorba de faptul că vînturile uscate duc cu ele particulele cu sarcină negativă, existente în aer. Cercetările de laborator au arătat că ionii negativi sînt folositori oamenilor, permițînd îmbunătățirea stării lor psihice și a dispoziției lor. Este posibil ca aceasta să se datoreze faptului că ionii negativi împiedică formarea în organismul uman a serotoninei, o substanță legată de senzația de durere. Pe de altă parte, ionii pozitivi au un efect contrar, influențînd asupra dispoziției în sensul deprimării și depresiunii. Aerul de munte conține o mare cantitate de ioni negativi și acesta este un motiv important pentru care numeroși oameni își petrec concediul de odihnă în zonele montane, unde există și numeroase așezăminte balneare.

Au fost observate și alte influențe. Astfel, înaintea furtunilor, oamenii au accese de bucurie și de surescitare plăcută. Se pare că această stare este legată de schimbarea concentrației de particule electrice în aer, întrucît s-a stabilit că fulgerele măresc cantitatea de ioni negativi din atmosferă, iar starea de euforie este provocată tocmai de aceste particule. În ceea ce privește schimbarea presiunii atmosferice, ea are un anumit rol. Într-un șir de boli. Astfel, s-a stabilit o legătură între scăderea presiunii și sinuzită. Creșterea presiunii provoacă un sentiment de neliniște și îngrijorare, precum și dureri ale încheieturilor pentru cei bolnavi de artrită (care devin un fel de barometru sui generis).

Foarte importantă este astăzi, dată fiind marea răspîndire a bolilor cardiace, influența condițiilor meteorologice asupra inimii. S-a stabilit că temperaturile extremale, în special vremea foarte rece, supun sistemul cardiovascular unui efort suplimentar. În lunile de iarnă mortalitatea de pe urma bolilor de inimă este cu mult mai mare decît în oricare altă perioadă. La o temperatură foarte scăzută, sîngele se depărtează de suprafața corpului, tinzînd spre interior, din care cauză inima este nevoită să pompeze mai mult sînge pentru ca organismul să rămînă cald. Un al doilea vîrf al mortalității din pricina accidentelor cardiace îl constituie perioada de vară. Căldura silește inima să lucreze mai intens pentru punerea în funcțiune a sistemului de răcire al organismului, inclusiv prin transpirație, ceea ce duce la creșterea tensiunii arteriale. Legat de aceasta, experimentele au demonstrat că temperatura cea mai potrivită pentru o stare bună fizică și emoțională a omului este de 21 de grade Celsius, cu ușoare fluctuații în sus (pînă la 23 de grade) și în jos (pînă la 20,5 grade). Aceasta este temperatura ideală în încăperi, mai ales în timpul iernii, cînd fluctuațiile mari sînt deosebit de dăunătoare. Razele soarelui îmbunătățesc dispoziția oamenilor, dar numai dacă expunerea se face cu măsură. În caz contrar, cînd expunerea la soare se face zi de zi și o perioadă îndelungată, efectul pozitiv se pierde.

Dar starea timpului poate, de asemenea, să mărească și pericolul pe care-l reprezintă unele boli infecțioase. Căldura și frigul excesive supun sistemul nostru imunologic unor eforturi și încordări suplimentare și micșorează rezistența organismului uman la infecții. Căldura îi face pe oameni mai vulnerabili la unele boli, cum este malaria. Guturaiurile și bolile respiratorii acute sînt cu mult mai frecvente în lunile de iarnă, tocmai datorită faptului că temperaturile joase slăbesc capacitatea de rezistență a organismului. În ceea ce privește aerul condiționat și încălzirea centrală, acestea creează în interiorul clădirii un climat artificial, apărîndu-i pe oameni de căldura, frigul și umiditatea excesive. Dar acesta este doar un aspect, cel pozitiv, al problemei. Căci, pe de altă parte, aparatele de aer condiționat elimină ionii negativi, cu consecințele amintite. Rămînerea neîntreruptă timp de opt ore într-o încăpere cu aer condiționat poate provoca, din cauza concentrației mari de ioni pozitivi, dureri de cap, fapt pus pînă în prezent exclusiv pe seama oxidului de carbon. De aceea, în astfel de încăperi este bine să se folosească aparate care produc ioni negativi. În sfîrșit, nu lipsită de interes este problema cantității de lichid din organism. Cînd temperatura crește foarte mult, lipsa lichidului în țesuturi provoacă dureri de cap. Pe vreme de arșiță, nevoia de lichid a organismului depășește cu mult cantitatea necesară pentru potolirea setei. Știind aceasta, oamenii trebuie să bea vara peste pragul setei, evitînd astfel migrenele și amețelile.

ION D. GOIA

Roza vînturilor

Edith Södergran (Finlanda)

Am văzut un copac

Am văzut un copac, era mai înalt decît ceilalți copaci ;
fructe de neatins atîrnau de crengile sale ;
am văzut o biserică mare cu ușile deschise,
cu toții care ieșeau din ea erau palizi și viguroși
și pregătiți pentru moarte ;
am văzut o femeie care rîdea și era boită,
își încerca norocul la zaruri
și am văzut : pierduse.
Un cerc trasat în jurul acestora,
un cerc în care nu pășește nimeni.

Portretul

Pentru cîntecele mele mărunte,
cele hazliu-tînguitoare, cele de nuanța amurgului,
primăvara îmi dăduse ou unei păsări de baltă.
Îl rugasem pe iubit să-mi facă portretul
pe coaja lui groasă.
El zugrăvi o ceapă tînără în brun de nuanța
lutului —
pe cealaltă parte zugrăvi o movilă rotundă,
nisipoasă și lină.

În românește de PETRE STOICA

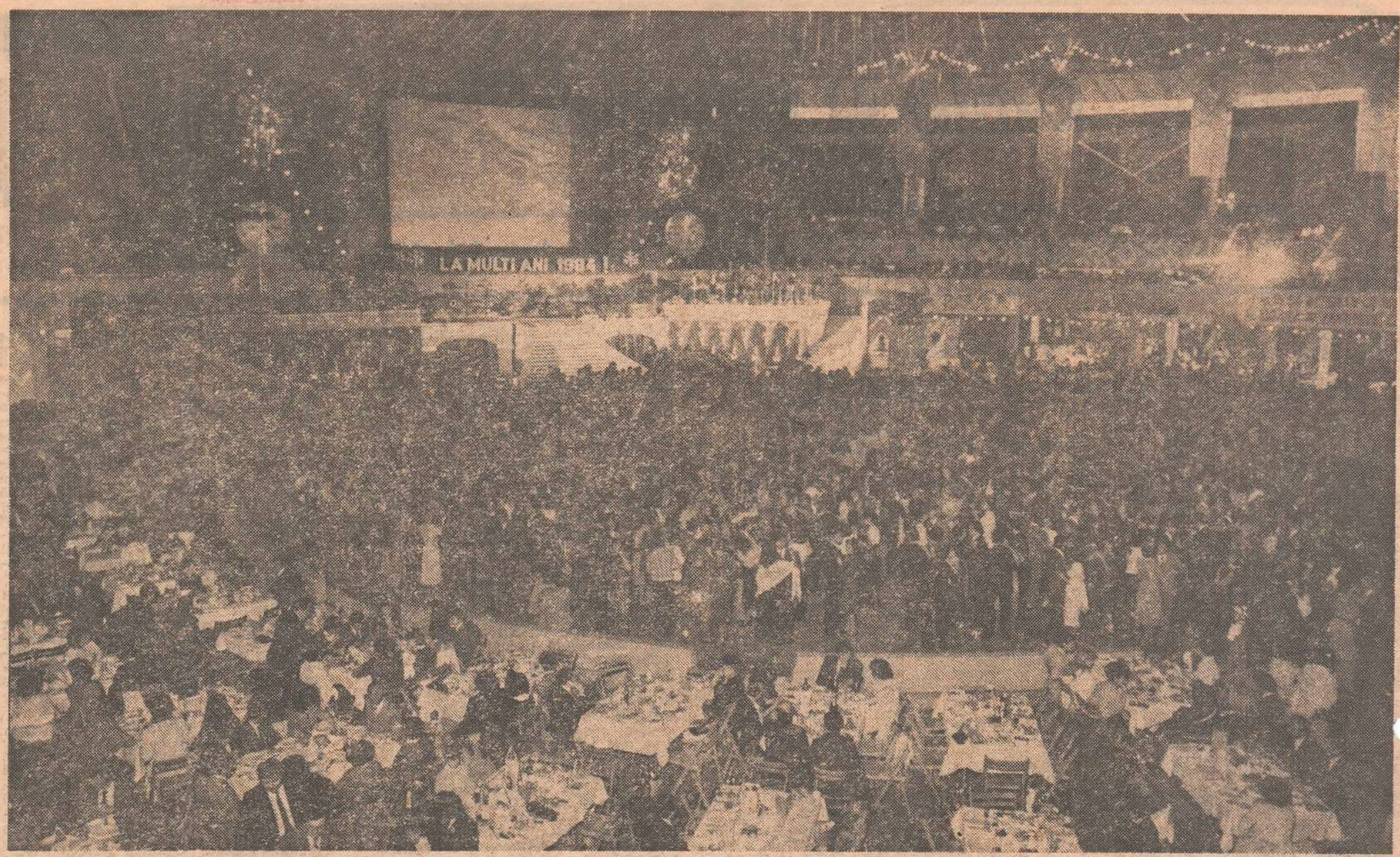

TINEREȚE, CE FRUMOȘI SÎNT ANII TĂI!

Fotografii de EM. O. PLECAN

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (**Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu – 25 42, 21 30 ; audiențe – 25 58) ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (**Cornel Nistorescu,** Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu – 25 66) ; PROBLEMELE CULTURII (**George Arion,** Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță – 14 57) ; PROBLEMELE NOULUI (**Ovidiu Ioanițoaia,** Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28) ; PROBLEMELE REVISTEI (**Dorin Gherghinescu,** Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20,72, 14 53) ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505